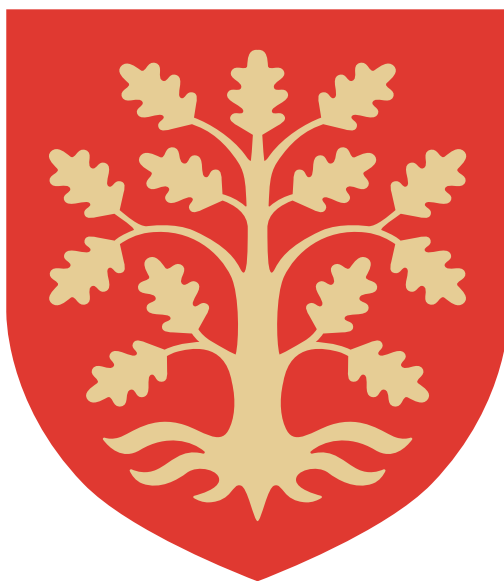

Risiko- og vesentlighetsvurdering

- Forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll

Agder fylkeskommune

Valgperioden 2019-2023

Oktober 2020

FORORD

Agder Kommunerevisjon IKS har på oppdrag fra kontrollutvalget i Agder fylkeskommune gjennomført en **risiko- og vesentlighetsvurdering** for forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll. Risiko- og vesentlighetsvurderingen danner grunnlaget for kontrollutvalgets utarbeidelse av **plan for forvaltningsrevisjon** og **plan for eierskapskontroll**.

Kristiansand 23.10.2020.

Tor Ole Holbek
Revisjonsdirektør

Maren Ståpnes
Forvaltningsrevisor

INNHALDSFORTEGNELSE

FORORD.....	2
1 INNLEDNING	5
1.1 Kontrollutvalgets bestilling	5
1.2 Hva er forvaltningsrevisjon?	5
1.3 Hva er eierskapskontroll?	6
1.4 Forholdet mellom forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll	6
1.5 Om risiko- og vesentlighetsvurderingen.....	6
1.6 Avgrensning	8
1.7 Metode	8
1.8 Tidligere utførte forvaltningsrevisjoner, selskapskontroller og andre undersøkelser	9
2 OM AGDER FYLKESKOMMUNE.....	10
2.1 Fylkeskommunens organisering	10
2.2 Visjoner og mål	11
2.3 Utfordringsbilde for Agder 2019.....	13
2.4 Økonomiske rammer	13
3 RISIKO- OG VESENTLIGHETSVURDERING - FORVALTNINGSREVISJON.....	16
3.1 Lokaldemokrati	16
3.1.1 Aktuelle tema for forvaltningsrevisjon - Lokaldemokrati	18
3.2 Tillitsskapende forvaltning	19
3.2.1 Aktuelle tema for forvaltningsrevisjon – Tillitsskapende forvaltning.....	23
3.3 Tjenesteyting, myndighetsutøvelse og samfunnsutvikling.....	24
REGIONPLAN 2030	24
ANALYSE OG PLAN	26
FOLKEHELSE	27
3.3.1 Aktuelle tema for forvaltningsrevisjon – Folkehelse	30
INNOVASJON OG ORGANISASJONSUTVIKLING	31
3.3.2 Aktuelle tema for forvaltningsrevisjon – Innovasjon og organisasjonsutvikling	34
NÆRING, KULTUR OG KULTURMINNEVERN.....	35
3.3.3 Aktuelle tema for forvaltningsrevisjon – Næring, kultur og kulturminnevern	36
ØKONOMI OG STYRING	37
3.3.4 Aktuelle tema for forvaltningsrevisjon – Økonomi og styring	40
SAMFERDSEL OG EIENDOM	41
3.3.5 Aktuelle tema for forvaltningsrevisjon – Samferdsel og eiendom	44
UTDANNING	45
3.3.6 Aktuelle tema for forvaltningsrevisjon – Utdanning	50
4 RISIKO- OG VESENTLIGHETSVURDERING - FORVALTNINGSREVISJON I SELSKAP OG EIERSKAPSKONTROLL	51
4.2 Eierstyring i Agder fylkeskommune	52

4.3	Analyse	53
4.3.1	Aksjeselskap	53
4.3.2	Interkommunale selskap (IKS)	59
5	OPPSUMMERING	64
6	LITTERATURLISTE	66
7	VEDLEGG.....	68

1 INNLEDNING

1.1 Kontrollutvalgets bestilling

Kontrollutvalget i Agder fylkeskommune fattet følgende vedtak i sak 5/19 og sak 6/19:

Agder kontrollutvalg bestiller risiko- og vesentlighetsanalyse av fylkeskommunens virksomhet og virksomheten i kommunens selskaper i tråd med ny kommunelov § 23-3 fra Agder Kommunerevisjon IKS.

Agder kontrollutvalg bestiller risiko- og vesentlighetsanalyse av fylkeskommunens eierstyring og oppfølging av fylkeskommunes selskaper i tråd med ny kommunelov §23-4 fra Agder Kommunerevisjon IKS.

Agder Kommunerevisjon IKS har på bakgrunn av vedtakene utarbeidet en risiko- og vesentlighetsvurdering for forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll for valgperioden 2019 – 2023. Risiko- og vesentlighetsvurderingen danner grunnlaget for kontrollutvalgets utarbeidelse av plan for forvaltningsrevisjon og plan for eierskapskontroll.

1.2 Hva er forvaltningsrevisjon?

Det fremgår av kommuneloven § 23-3 første ledd at

Forvaltningsrevisjon innebærer å gjennomføre systematiske vurderinger av økonomi, produktivitet, regeletterlevelse, måloppnåelse og virkninger ut fra kommunestyrets eller fylkestingets vedtak.

En forvaltningsrevisjon har som formål å gi de folkevalgte informasjon om administrasjonens oppfølging og resultat av vedtak foretatt i fylkestinget. En slik undersøkelse kan virke som en kontrollmekanisme mellom fylkestinget og administrasjonen, samtidig som den har betydning for læring i organisasjonen¹.

Av kommuneloven § 23-3 annet ledd fremgår det at kontrollutvalget skal utarbeide en plan som viser på hvilke områder det skal gjennomføres forvaltningsrevisjon. Planen skal baseres på en risiko- og vesentlighetsvurdering av fylkeskommunens virksomhet og virksomheten i fylkeskommunens selskaper, der hensikten er å identifisere hvor det er størst behov for forvaltningsrevisjon.

Plan for forvaltningsrevisjon skal utarbeides minst én gang i valgperioden, og senest innen utgangen av året etter at fylkestinget er konstituert, jf. kommuneloven § 23-3 annet ledd. Planen skal vedtas av fylkestinget, men kontrollutvalget kan få delegert myndighet til å gjøre endringer i planen.

¹ NKRF, *Veileder i forvaltningsrevisjon*, s.16. Hentet fra http://www.nkrf.no/filarkiv/File/Publikasjoner/Veileder_i_forvaltningsrevisjon_NKRF_2016_04_25.pdf

1.3 Hva er eierskapskontroll?

Av kommuneloven § 23-4 første ledd fremgår det at

Eierskapskontroll innebærer å kontrollere om den som utøver kommunens eller fylkeskommunens eierinteresser, gjør dette i samsvar med lover og forskrifter, kommunestyrets eller fylkestingets vedtak og anerkjente prinsipper for eierstyring.

Kontrollutvalget skal utarbeide en plan for hvilke eierskapskontroller som skal gjennomføres, jf. § 23-4 annet ledd. Planen skal baseres på en risiko- og vesentlighetsvurdering av fylkeskommunens eierskap, der hensikten er å identifisere hvor det er størst behov for eierskapskontroll.

Plan for eierskapskontroll skal utarbeides minst én gang i valgperioden, og senest innen utgangen av året etter at fylkestinget er konstituert, jf. kommuneloven § 23-4 annet ledd. Planen skal vedtas av fylkestinget, men kontrollutvalget kan få delegert myndighet til å gjøre endringer i planen.

1.4 Forholdet mellom forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll

Kontrollutvalget skal påse at det gjennomføres forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll i selskaper der fylkeskommunen har eierinteresser, jf. kommuneloven § 23-2 c og d. Dette innebærer at undersøkelser i selskap enten kan utføres som forvaltningsrevisjon eller som eierskapskontroll, men ofte gjennomføres disse i kombinasjon;

- Det føres kontroll med at den som utøver eierinteressene gjør det i samsvar med fylkestingets vedtak og forutsetninger (eierskapskontroll)
- Deretter ser man nærmere på utvalgte tema ved selskapets virksomhet gjennom forvaltningsrevisjon, for eksempel regeletterlevelse, selvkost eller lignende.

1.5 Om risiko- og vesentlighetsvurderingen

Det fremgår som nevnt av kommuneloven § 23-3 og § 23-4 at det skal utarbeides en risiko- og vesentlighetsvurdering som grunnlag for plan for forvaltningsrevisjon og plan for eierskapskontroll. Det gis ingen føringer for hva en slik risiko- og vesentlighetsvurdering er eller hvordan den skal gjennomføres, bortsett fra at hensikten er å finne ut av hvor det er størst behov for forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll.

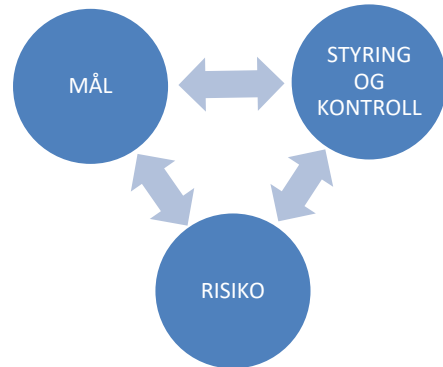
I prop. 46 L (2017-2018) utdypes det hva som menes med begrepet «risiko- og vesentlighetsvurdering» med hensyn til forvaltningsrevisjon:

Risiko- og vesentlighetsvurderinger innebærer å vurdere på hvilke områder av kommunens eller fylkeskommunens virksomhet, eller i hvilke selskaper, det er

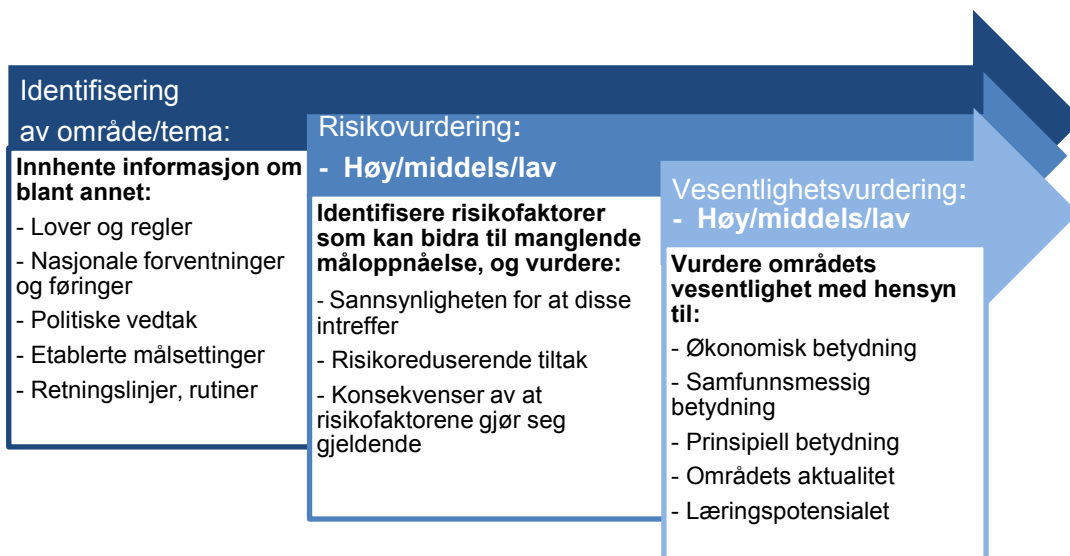
risiko for vesentlige avvik, og hvor alvorlige konsekvenser disse avvikene vil kunne få².

Risiko må sees i forhold til forventningene om at kommunene/fylkeskommunene skal nå sine målsettinger, ha en effektiv drift og etterleve regelverket.

I risikovurderingen skal det foretas en vurdering av hvilke konsekvenser det kan få, dersom de enkelte risikofaktorer inntreffer, og sannsynligheten for at det vil skje. Når man har identifisert og vurdert de ulike risikofaktorene, og kjenner hvilke risikoreduserende styrings- og kontrolltiltak som er iverksatt, må det foretas en vurdering av hvor vesentlig de ulike risikofaktorene er i forhold til virksomhetens målsettinger³.

Vesentligheten vurderes ut ifra områdets økonomiske, samfunnsmessige eller prinsipielle betydning⁴. Risiko- og vesentlighetsvurderingen kan oppsummeres med følgende figur:

Som vist i figuren over, identifiserer vi grader av risiko og vesentlighet. Vi angir risiko og vesentlighet som lav (**L**), middels (**M**) eller høy (**H**), eller som en kombinasjon av disse - lav til middels (**L/M**) og middels til høy (**M/H**). Den samlede risiko- og vesentlighetsvurderingen (**RoV**) angir hvor aktuelt revisjonen vurderer det er å gjennomføre forvaltningsrevisjon eller eierskapskontroll innenfor det aktuelle området eller selskapet.

² Prop. 46. L (2017-2018), Lov om kommuner og fylkeskommuner (kommuneloven), s. 404. Hentet fra <https://www.regjeringen.no/contentassets/f0964c05be1d4fefb54267e9255bb921/no/pdfs/prp201720180046000dddpdfs.pdf>

³ NKRF, Veileder i risiko- og vesentlighetsvurdering, s.14. Hentet fra https://www.nkrf.no/filarkiv/File/Publikasjoner/ROV-veileder_oppdateret-fastsatt_av-styret_3.12.2019.pdf

⁴ Riksrevisjonen, Hvordan vi velger revisjonsområder, hentet fra <https://www.riksrevisjonen.no/om-riksrevisjonen/slik-jobber-vi/>

1.6 Avgrensning

Risiko- og vesentlighetsvurderingen er gjort på et overordnet nivå og har ikke som formål å beskrive alle forhold ved fylkeskommunen og fylkeskommunens selskaper. Omfanget er begrenset ut i fra hva som er formålet med analysen, det vil si å identifisere hvor det er størst behov for forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll. Dette medfører at vi i dette dokumentet kun har omtalt områder/selskaper der vi mener at det foreligger en viss risiko. Agder fylkeskommune er i en særstilling da to fylkeskommuner nylig har blitt slått sammen til én. Dette påvirker risikobildet, både med tanke på å få etablert den nye fylkeskommunen og utarbeidet nye styringsdokumenter, retningslinjer og rutiner – men også med hensyn til høyt arbeidspress og mye endringer for de ansatte i organisasjonen. Flere områder har på denne bakgrunn kommet ut med høy eller middels til høy risiko og vesentlighet.

Analysen tar for seg områder og temaer på et overordnet nivå. Ved bestilling av forvaltningsrevisjonsrapporter vil det være nødvendig og hensiktsmessig at kontrollutvalget tydeliggjør og avgrenser hva de ønsker at revisjonen skal undersøke innenfor det aktuelle området/temaet/selskapet.

1.7 Metode

Risiko- og vesentlighetsvurderingen bygger på informasjon om fylkeskommunen og fylkeskommunens selskap:

- Relevant regelverk og nasjonale føringer
- Økonomiplan, årsrapporter/tertiarapporter, regionplan og andre relevante styringsdokumenter
- Informasjon om selskaper som fylkeskommunen har eierinteresser i
- Relevant statistikk fra offentlige databaser, som KOSTRA, UNGDATA mv.
- Tilsynsrapporter/forvaltningsrevisjonsrapporter/eierskapskontroller/andre undersøkelser
- Medieoppslag
- Øvrige tips og innspill

Det har vært en utfordring at Agder fylkeskommune er i en oppbyggingsfase, der målsettinger, reglementer og rutiner fortsatt er under utvikling. Dette ble påbegynt i 2019, men er noe som vil fortsette i tiden fremover. Det er imidlertid slik at føringer fra de to tidligere fylkeskommunene gjelder frem til det er fastsatt nye reglement og rutiner for den nye fylkeskommunen. For revisjonen har dette vært utfordrende mtp. datainnsamling, og det kan tenkes at det har blitt utarbeidet oppdaterte rutiner/reglementer mv. etter at vi avsluttet vår informasjonsinnhenting.

Vi har fått innspill fra kontrollutvalg og kontrollutvalgssekretariatet om hvor det kan være hensiktsmessig å gjennomføre forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll. Det er også avholdt ett møte med fylkesrådmannen hvor det ble gitt innspill til hvor fylkeskommunen mente det kunne være aktuelt med forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll. Utkast til analysen har i tillegg blitt sendt på høring til fylkeskommunen.

Videre har vi brukt egen kjennskap til fylkeskommunen gjennom løpende revisjon og tidligere gjennomførte forvaltningsrevisjonsprosjekter og eierskapskontroller.

1.8 Tidligere utførte forvaltningsrevisjoner, selskapskontroller og andre undersøkelser

I forrige valgperiode (2015-2019) har det blitt gjennomført følgende forvaltningsrevisjoner og selskapskontroller for **Vest-Agder Fylkeskommune**:

- Selskapskontroll om Lister Bompengeselskap AS (2015) (Gjennomført av Kommunerevisjonen Vest, Vest-Agder, ble bestilt av andre eiere)
- Mindreforbruk ved de videregående skole i Vest-Agder fylkeskommune (2016)
- Forvaltningsrevisjon NDLA nr.1 (2016) (Rapport bestilt av kontrollutvalget i Hordaland.)
- Tilpasset opplæring til minoritetsspråklige elever (2017)
- Forvaltningsrevisjon NDLA nr.2 (2017) (Rapport bestilt av kontrollutvalget i Hordaland)
- Selskapskontroll i Agder Kollektivtrafikk AS (2018)
- Måloppnåelse innen tannhelseområdet i Vest-Agder (2018)
- Selskapskontroll Vigo IKS (2018)
- Konesesjonskraft IKS (2019) (Gjennomført av Aust-Agder Revisjon IKS)

Agder Kommunerevisjon har også gjennomført andre undersøkelser som ikke regnes som forvaltningsrevisjon eller eierskapskontroll. Av større notater/utredninger kan for eksempel «Vurdering av forsvarlig saksbehandling Hindra Landfast» fra 2019 nevnes.

Alle rapporter som er gjennomført av oss er lagt ut på vår hjemmeside: <https://agderkomrev.no/rapporter/>

For **Aust-Agder Fylkeskommune** ble det gjennomført følgende forvaltningsrevisjoner og selskapskontroller i perioden 2015-2019:

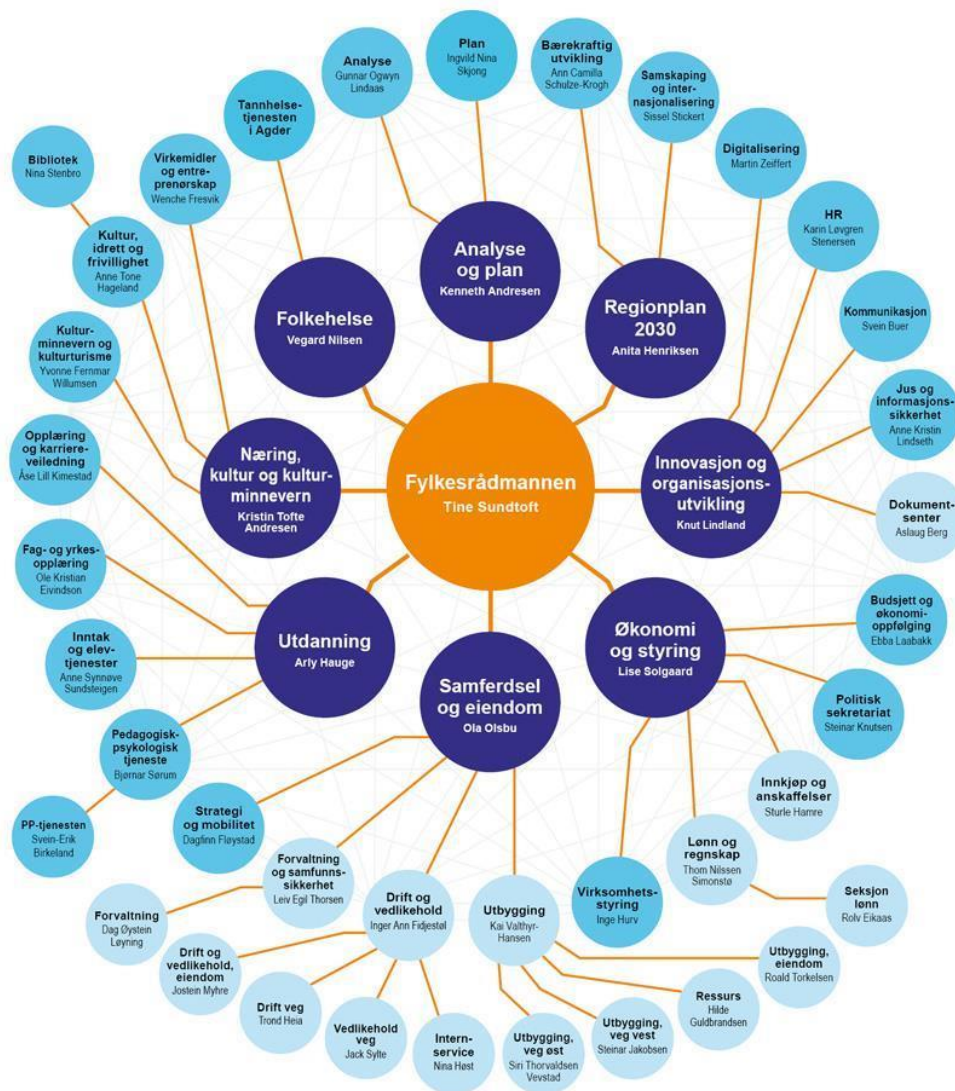
- Kontroll av særskilte forhold ved Møgblestu videregående skole (2015)
- Forvaltningsrevisjon om hvordan følger Aust-Agder fylkeskommune og Statens vegvesen opp driftskontraktene for fylkesvegen (2015)
- Forvaltningsrevisjon NDLA nr.1 (2016) (Rapport bestilt av kontrollutvalget i Hordaland.)
- Praktisering av reglement for studieturer og ekskursjoner for elever ved videregående skoler (2017)
- Forvaltningsrevisjon NDLA nr.2 (2017) (Rapport bestilt av kontrollutvalget i Hordaland)
- Innkjøp i fylkeskommunen (2018)
- Selskapskontroll Agder Kollektivtrafikk AS (2018) (Gjennomført av Agder Kommunerevisjon IKS)
- Selskapskontroll Agder Arbeidsmiljø IKS (2018)
- Selskapskontroll Vigo IKS (2019)
- Selskapskontroll Konesesjonskraft IKS (2019)
- Forvaltningsrevisjon videregående opplæring for voksne (2019)

2 OM AGDER FYLKESKOMMUNE

I dette kapitlet vil vi omtale ulike forhold ved Agder fylkeskommune.

2.1 Fylkeskommunens organisering

Fylkeskommunens administrasjon har en matriseorganisering. Organisasjonen består av åtte områder som ledes av hver sin fylkesdirektør. Fylkesrådmannen er fylkeskommunens øverste administrative leder

Figur 1: Organisasjonskart

Politisk og administrativ ledelse er samlet i Kristiansand. I tillegg har fylkesadministrasjonen seks avdelinger på Fløyheia i Arendal. Fylkeskommunens øvrige virksomheter er lokalisert over hele fylket.

Bemanning og sykefravær

Agder fylkeskommune har om lag 3000 ansatte. Tabellen nedenfor viser bemanning og sykefravær pr.2.tertial 2020 for de ulike områdene:

	Årsverk	Sykefravær
Analyse og plan	17	0,6 %
Folkehelse	198	9,2 %
Innovasjon og org. utvikling	61	1,9 %
Næring, kultur og kulturminnevern	58	5,4 %
Regionplan Agder 2030	27	5,1 %
Økonomi og styring	54	5,9 %
Samferdsel og eiendom	163	3 %
Utdanning	2250	6,4 %

Tabell 1: Bemanning og sykefravær

Det samlede sykefraværet per 2. tertial var på **5.11 %**. Siden Agder fylkeskommune er en ny fylkeskommune, er det ikke mulig å sammenligne sykefraværet med tidligere år. Sykefraværet for Vest-Agder fylkeskommune og Aust-Agder fylkeskommune har imidlertid vært som følger:

	2019	2018
Vest-Agder fylkeskommune	5,1 %	5,3 %
Aust-Agder fylkeskommune	5,5 %	5,6 %

Tabell 2: Sykefravær Aust- og Vest-Agder fylkeskommuner

Til sammenligning var sykefraværet for norske kommuner og fylkeskommuner⁵:

	2018 – 2019	2017 – 2018
Fylkeskommuner	7,26 %	7,16 %
Kommuner	9,83 %	9,83 %

Tabell 3: Sykefravær nasjonalt

2.2 Visjoner og mål

Regionplan Agder 2030 er et overordnet styringsdokument for hele Agder. Sentrale samfunnsaktører har satt felles mål for utviklingen av landsdelen frem mot 2030:

Regionplan Agder 2030s hovedmål er å utvikle Agder til en miljømessig, sosialt og økonomisk bærekraftig region i 2030 – et attraktivt lavutslippssamfunn med gode levekår⁶.

⁵ Tallene er hentet fra KS som utarbeider sykefraværstall for kommuner og fylkeskommuner. Tallmaterialet gjelder **fra og med 4. kvartal - til og med 3. kvartal**. Om tallenes sammenlignbarhet fremgår det følgende: «Det kan være en nivåforskjell mellom tallene til KS og tallene fra andre kilder, for eksempel den enkelte kommunes lønns- og personalsystem. Dette skyldes at det er flere ulike metoder for å beregne sykefravær. De viktigste forskjellene er i de fleste tilfeller hvilke grupper som inkluderes, hvordan fraværsdager defineres og hvor mange mulige dagsverk som brukes». Les mer her: <https://www.ks.no/fagomrader/statistikk-og-analyse/fravar/sykefravarstall-for-kommuner-og-fylkeskommuner/>

⁶ Agder fylkeskommune, *Regionplan Agder 2030*, s. 5. Hentet fra <https://agderfk.no/f/p1/i4d721a77-52f4-49e3-ba9e-42cb0c5a8b4e/regionplan-agder-2030.pdf>

Dette innebærer å:

- *bruke hele Agder, og sørge for at utviklingen kommer alle deler av til gode,*
- *samarbeide om å nå FNs bærekraftsmål på regionalt og lokalt nivå*
- *jobbe kunnskapsbasert og målrettet for å forbedre levekårene gjennom en lang-siktig og helhetlig levekårsstrategi,*
- *redusere klimagassutslipp på Agder med minst 45 prosent innen 2030,*
- *utnytte mulighetene som digitalisering gir.*

Videre er det i regionplanen fem tema som betegnes som hovedsatsingsområder frem mot 2030:

- *Attraktive og livskraftige byer, tettsteder og distrikter*
- *Verdiskapning og bærekraft*
- *Utdanning og kompetanse*
- *Transport og kommunikasjon*
- *Kultur*

I tillegg har planen tre gjennomgående perspektiver som samsvarer med de tre bærekraftsdimensjonene;

- *Næringsutvikling og samarbeid om nye arbeidsplasser*
- *Levekår, likestilling, inkludering og mangfold*
- *Klima og miljø*

For å nå målene som er satt i regionplanen, er det mange ulike aktører som må bidra. Fylkeskommunens oppfølging av Regionplanen er todelt:

- *Gjennom fylkeskommunens tjenester skal de vise at målene følges opp i praksis*
- *Gjennom fylkeskommunens rolle som samfunnsutvikler skal de tilrettelegge for gode prosesser, koble sammen ulike aktører, mobilisere og koordinere aktiviteter som bidrar til å nå målene⁷.*

Agder fylkeskommune har videre utarbeidet ni førende prinsipper som skal reflekteres i holdninger og handlinger, samt for hvordan arbeidet i fylkeskommunen organiseres⁸:

- *Åpenhet og tillit*
- *Samhandling på tvers, internt og eksternt*
- *Kvalitet i leveransene og brukeren i sentrum*
- *En synlig fylkeskommune*
- *Tydelig strategisk retning, og god gjennomføring*
- *Innovasjon og kontinuerlig forbedring*
- *Bruke fylkeskommunens samlede kompetanse*
- *En attraktiv og framoverlent fylkeskommune*

Disse, sammen med tillitsbasert medarbeiderskap og mestringsorientert ledelse, ligger til grunn for hvordan fylkeskommunen skal løse sitt samfunnsoppdrag.

⁷ Agder fylkeskommune, *Agders strategi*.

⁸ Agder fylkeskommune, *Organisasjonspolitik i Agder fylkeskommune – sammen skal vi løfte landsdelen*.

2.3 Utfordringsbilde for Agder 2019

I Regionplan Agder beskrives sentrale utfordringer på Agder, her fremgår det blant annet følgende:

- Agder er i befolkningsmessig vekst. Befolkningsveksten er imidlertid ujevnt fordelt, flere innlands kommuner har svakt vekst.
- Innenfor flere næringer skjer det en betydelig digitalisering, automatisering og robotisering. Dette skaper både muligheter og utfordringer.
- Fylket har en relativt høy andel personer med yrkesrettet utdanning. Det er likevel behov for at flere velger yrkesretning som etterspørres av næringslivet, samt tar høyere utdanning.
- Det fødes færre barn og eldre utgjør en større del av befolkningen. Dette vil føre til færre i arbeidsfør alder per pensjonist, og vil gi offentlig sektor utfordringer i årene fremover.
- Agder er blant regionene med lavest sysselsettingsgrad. Særlig er andelen unge på arbeidsavklaringspenger eller uføretrygd høy.
- Deler av Agder opplever levekårsutfordringer og tap av arbeidsplasser. Videre fremgår det at flere kommuner også har et ensidig arbeidsmarkedet med få kompetansearbeidsplasser.
- Agder har lavest andel innvandrere i arbeid. Videre har landsdelen lav andel kvinner i lederstillinger og høy andel kvinner i deltidsstillinger.
- Inntektsulikhetene har økt, det samme gjelder andelen barn som lever i vedvarende lavinntekt.
- Klimaendringer er en global utfordring, som også vil prege kommunene på Agder.
- Det er viktig å finne riktig balanse mellom vern av natur- og kulturverdier og ivaretagelse av lokalsamfunnenes behov for bolig og næringsutvikling.
- Internasjonalt arbeid er viktig for at Agder skal bli en mer attraktiv, innovativ, inkluderende og lærende region⁹.

2.4 Økonomiske rammer

Økonomiplan for Agder fylkeskommune 2020-2023

Økonomiplanen er fylkeskommunens verktøy for å følge opp Regionplan Agder 2030. Regionplanen skal også følges opp gjennom et handlingsprogram som legges frem for fylkestinget.

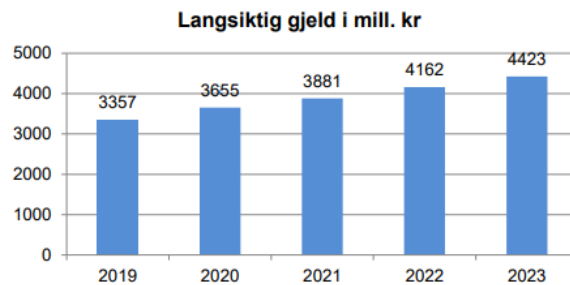
Økonomiplanen for 2020-2023 ble vedtatt av fylkestinget 18. desember 2019. Budsjett 2020 og økonomiplan 2020-2023 er basert på en videreføring av de to tidligere fylkeskommunenes økonomiplaner og vedtak som er gjort i fylkeskommunene i 2019. I tillegg er hovedmålene i Regionplan Agder 2030 lagt til grunn for økonomiplanarbeidet.

Agder fylkeskommune har et bruttobudsjett på over 5 milliarder kroner. Både Aust-Agder og Vest-Agder fylkeskommune har vært godt drevet, men den nye fylkeskommunen kan likevel få noen utfordringer både på driftsnivået og investeringsnivået¹⁰.

⁹ Agder fylkeskommune, Regionplan Agder 2030, s. 7-8. Hentet fra <https://agderfk.no/f/p1/i4d721a77-52f4-49e3-ba9e-42cb0c5a8b4e/regionplan-agder-2030.pdf>

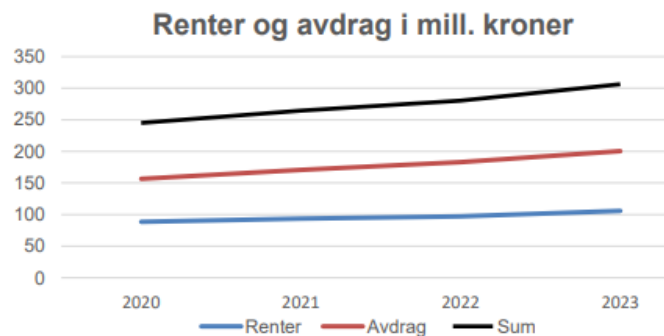
¹⁰ Agder fylkeskommune, Budsjett 2020, Økonomiplan 2020-2023, s. 9. Hentet fra <https://agderfk.no/f/p1/i4e9ec5f6-9e46-4648-991c-c87cf18b6f4e/vedtatt-okonomiplan-2020-til-2023-og-budsjett-2020-for-agder-fylkeskommune.pdf>

Det fremgår derfor at fylkeskommunen må foreta strenge prioriteringer fremover da langsiktig lånegjeld er økende.

Figur 2: Langsiktig gjeld

Det er i planperioden planlagt å ta opp 1,77 milliarder kroner i lån. Det betales i perioden 710 millioner kroner i avdrag, og budsjettet lånegjeld er 4,42 milliarder i 2023. Det fremgår at gjeldsgraden er på 82 % før perioden er over, dette medfører høyere rente- og avdragskostnader i driftsregnskapet.

Figur 3: Renter og avdrag

Utgifter til renter og avdrag øker med 55 millioner kroner fra 2020-2023, og i 2023 vil årlige utgifter til renter og avdrag utgjøre 300 millioner kroner¹¹.

Disposisjonsfond er ubundne oppsparte midler som kan brukes til å dekke svingninger i inntekter og uforutsette kostnader. I perioden legges det opp til å bruke totalt 134 millioner kroner av disse midlene fra 2020 til 2023 for å få økonomiplanen til å gå i balanse.

Som følge av fylkeskommunens økonomiske situasjon, skal det etableres et «Prosjekt Innsparing». Fylkestinget har vedtatt å redusere utgiftene med 60 millioner kroner i 2021 og 70 millioner kroner i 2022 og 2023.

Tertialrapportering og Covid-19

Rapport for 1.tertial 2020:

I rapport for 1. tertial 2020 fremgår det at den økonomiske situasjonen for fylkeskommunen var blitt betydelig forverret sammenlignet med da budsjettet ble vedtatt. Fylkeskommunens økonomi var i stor grad preget av koronapandemien, både som følge av reduserte inntekter og fylkestingets vedtak som tiltakspakke for Covid-19. Rapporten viste følgende økonomiske konsekvenser (tall i 1000):

¹¹ Agder fylkeskommune, Budsjett 2020, økonomiplan 2020-2023, s.10. Hentet fra <https://agderfk.no/f/p1/i4e9ec5f6-9e46-4648-991c-c87cf18b6f4e/vedtatt-okonomiplan-2020-til-2023-og-budsjett-2020-for-agder-fylkeskommune.pdf>

Reduserte skatteinntekter og inntektsutjevning	76 200
Økt rammetilskudd	-92 172
FT 11/20 Tiltakspakke knyttet til koronapandemien	70 000
FT 11/20 mva.komp. tiltakspakke koronapandemien	-13 000
Økt tilskudd til Kilden teater- og konserthus	261
BIO-midler	14 500
Fiskerihavner	3 000
Økte utgifter sammenslåingsprosjektet	5 500
Tilskudd til AKT	75 000
Utgifter til fagfornyelsen	4 000
Sum	143 289

Beløpet ble dekket ved bruk av disposisjonsfondet.

Videre ble rammene i investeringsbudsjettet økt med 61,85 millioner kroner, hvorav 38,3 millioner kroner ble finansiert ved økt låneopptak.

Rapport for 2.tertial 2020:

Av rapport for 2. tertial 2020 fremgår det at noen områder har utgiftsvekst, mens det er innsparing på andre områder. Rapporten viser følgende økonomiske konsekvenser (Tall i 1000):

Redusert arbeidsgiveravgift, 4 prosentpoeng i to måneder (3. termin)	-14 000 000
Redusert egenkapitalinnskudd KLP	-642 000
Bonus KLP	-8 542 000
Innsparing pensjon	-13 000 000
Redusert rentekompensasjon som følge av lavere rente	2 000 000
Endring i renteutgifter og -inntekter	-13 500 000
Uttreden av Aust-Agder revisjon IKS	4 300 000
Klimasatsmidler, lading for drosjer og elsykler	850 000
Bortfall av manuell billettering fylkesferger, Flekefjord dampskipsselskap	1 400 000
Nye driftskontrakter veg	12 500 000
Økt timeføring på prosjekt og salg av timer til SVV	-3 000 000
Innsparing midler avsatt til TS-tiltak i kommunene	-500 000
Innsparing TT-ordningen	-2 000 000
Innsparing driftsbudsjett	-300 000
Fv. 3994 Hogganvik flomutsatt punkt, omdisp til drift veg	-2 000 000
Fv. 450 Rotemo - Bakkebui, omdisp. restmidler	-2 200 000
Utdanning, tilbudsstruktur/spesialundervisning	3 000 000
Visma inSchool	5 900 000
Tinglysningsgebyr, overtakelse av Fylkeshuset AS	1 750 000
Sum	-27 984 000

Samlet sett har fylkeskommunen redusert driftsbudsjettet med i underkant av 28 millioner kroner, og disse foreslås avsatt til disposisjonsfond. Etter avsetningen vil disposisjonsfondet være på kr. 145,2 mill.

Videre fremgår det av 2.tertial at det er behov for å øke investeringsbudsjettet med kr 30,5 millioner kroner, hvorav 20, 2 millioner kroner finansieres med økt låneopptak.

3 RISIKO- OG VESENTLIGHETSVURDERING - FORVALTNINGSREVISJON

Revisjonen har gjennomført en overordnet risiko- og vesentlighetsvurdering innenfor ulike områder av fylkeskommunens virksomhet. Vi har tatt utgangspunkt i kommunelovens formålsparagraf, og har valgt å strukturere analysen på følgende måte:

- **Lokaldemokrati** – Fungerer lokaldemokratiet som forutsatt i kommuneloven?
- **Tillitsskapende forvaltning** – Har fylkeskommunen en tillitsskapende forvaltning?
- **Tjenesteyting, myndighetsutøvelse og samfunnsutvikling** – Produserer fylkeskommunen de tjenestene innbyggerne har krav på, og skjer myndighetsutøvelse og produksjon på en rasjonell og effektiv måte?

De to første delene av analysen er overordnede og knytter seg ikke til et bestemt fagområde i fylkeskommunen. Analysens tredje del tar imidlertid for seg ulike temaer innenfor de enkelte direktørområdene.

Revisjonen vil understreke at risiko- og vesentlighetsvurderingen er gjort på et overordnet nivå og at den ikke vil beskrive alle forhold ved fylkeskommunen. I analysen trekker vi frem områder/tema der vi mener at det foreligger en viss risiko og har vurdert at det kan være aktuelt med forvaltningsrevisjon.

3.1 Lokaldemokrati

Det fremgår følgende av kommuneloven § 1-1 første ledd:

Formålet med loven er å fremme det kommunale og fylkeskommunale selvstyre og legge nødvendige rammer for det. Loven skal legge til rette for det lokale folkestyret og et sterkt og representativt lokaldemokrati med aktiv innbyggerdeltagelse.

Saksutredning og oppfølging av politiske vedtak (RoV = H)

Fylkesrådmannen har ansvar for at saker som legges frem for folkevalgte organer er forsvarlig utredet. Videre skal fylkesrådmann påse at vedtak som blir fattet av folkevalgte organ iverksettes uten ubegrunnet opphold, jf. kommuneloven § 13-1.

Mulige risikofaktorer kan være:

• Tid og ressurser knyttet til utredning	• Mangelfullt system som sikrer oppfølging av politiske vedtak
• Retningslinjer/rutiner for saksutredning	• Rapportering om administrasjonens oppfølging av vedtak
• Mange saker/vedtak/verbalforslag	

Risiko- og vesentlighetsvurdering:

Prinsippet om forsvarlig saksutredning er avgjørende for demokrati, styring, effektiv forvaltning og rettssikkerhet. Sakene må være så godt opplyst at politikerne kan ta informerte valg. Dersom saken ikke er forsvarlig utredet kan dette medføre at vedtak som treffes får uforutsette kostnader eller andre negative ringvirkninger. Det vil i tillegg kunne gi negativt omdømme, samt bidra til at innbyggerne ikke opplever å ha tillit til

kommunen. Videre kan et høyt antall politiske saker medføre risiko for at saker ikke blir fulgt opp av administrasjonen og/eller at det er mangelfull rapportering til politikerne om oppfølgingen.

Agder fylkeskommune har utarbeidet en brukerhåndbok/rutine for saksbehandling av politiske saker. Her defineres blant annet frister og rutiner for saksbehandling samt oppfølging av saker¹². Videre har fylkeskommunen utarbeidet et system som sikrer oversikt og oppfølging av politiske vedtak. Denne oversikten har blant annet fulgt rapporteringen for 2. tertial 2020.

Den nye fylkeskommunen er en stor fylkeskommune der det ventes et høyt antall saker som administrasjonen både må utrede og følge opp. Den senere tiden har det også vært en særlig økning i antall verbalforslag. Dette er både tid- og ressurskrevende, og kan medføre at det blir mindre tid igjen til primæroppgavene. Revisjonen vurderer risiko og vesentlighet som høy.

Åpenhet og innsyn (RoV = M/H)

Åpenhet og innsyn er sentrale forutsetninger for et velfungerende demokrati. Offentlighetsloven og kommunelovens regler om møteoffentlighet legger til rette for at fylkeskommunens virksomhet skal være åpen og transparent, og sikre at omverden får mulighet til å se hvordan fylkeskommunen drives og hvordan beslutninger tas. Lovverket som regulerer dette er omfattende og relativt komplisert.

Mulige risikofaktorer kan være:

- Dokumenter/informasjon er utilgjengelig eller vanskelig tilgjengelig for offentligheten
- Mangelfull kunnskap om hvilken informasjon som skal og ikke skal unntas offentligheten / utøver ikke meroffentlighet
- Reglene om lukking av møte praktiseres feil
- Uformelle møter uten kunngjøring og protokollførsel
- Innsynsbegjæringer håndteres ikke i samsvar med offentlighetsloven
- Mangelfull postjournal

Risiko- og vesentlighetsvurdering:

Sannsynligheten for at overstående risikofaktorer inntreffer vil blant annet avhenge av den etiske holdningen i fylkeskommunen og om det foreligger relevante retningslinjer på området.

Det er ikke utarbeidet etiske retningslinjer for den nye fylkeskommunen, men det fremgår av fylkeskommunens organisasjonspolitikk at organisasjonen skal preges av *åpenhet og tillit*. Det er blant annet et eget området på hjemmesiden hvor innbyggerne kan få informasjon om postliste og forhold knyttet til innsynsforespørsler. Internt i fylkeskommunen er det laget rutine for behandling av innkommen post og veiledning i hvordan innsynsbegjæringer skal håndteres. Videre er det et annet området på hjemmesiden kalt «politikk», hvor det gis oversikt over politiske møter med sakspapirer og vedtak som er fattet. Fylkeskommunen har i tillegg nett-tv der innbyggerne kan følge politiske møter både direkte og i opptak.

Revisjonen anser risiko og vesentlighet på området som middels til høy.

¹² Agder fylkeskommune, *Brukerhåndbok – politisk sekretariat; Rutine for saksbehandlere*.

Overordnet eierskapsstyring (RoV = M/H)

Flere kommuner og fylkeskommuner velger å organisere deler av sin virksomhet som egne selskaper. Selskapene er i mindre grad direkte underlagt kommunestyrets / fylkestingets kontinuerlige overvåkning og beslutninger. En utfordring ved dette er at er at politikernes styring- og kontrollmuligheter begrenses¹³.

Mulige risikofaktorer kan være:

- Manglende innsyn i selskapene/ selskapene gir ikke informasjon
- Informasjon etterspørres ikke av politikerne
- Uklart hvor ansvaret for eieroppfølging er plassert
- Manglende kompetanse til å sitte i styre
- Mangelfull bruk av virkemidler som eiermøter mv.
- Ressurssituasjonen

Risiko- og vesentlighetsvurdering:

Risikofaktorene kan på sikt føre til svekket demokratisk styring og kontroll med den kommunale forvaltning og kommunale/fylkeskommunale selskap. Sannsynligheten for at nevnte risikofaktorer inntreffer vil blant annet være avhengig av fylkeskommunens fokus på eierstyring.

Fylkestinget vedtok i sak 30/19¹⁴ generelle prinsipper for eierstyring:

Agder fylkeskommune skal utøve et aktivt eierskap. Selskaper der fylkeskommunen har eierinteresser eller er deltaker i skal aktivt bidra til oppfyllelse av Regionplan 2030s hovedmål: Å utvikle Agder til en miljømessig, sosialt og økonomisk bærekraftig region i 2030 – et attraktivt lavutslippssamfunn med gode levekår.

Administrasjonen arbeider nå for å følge opp prinsippene. Det skal utarbeides eierskapsmelding og eierskapsstrategier, i tillegg har administrasjonen besluttet å innlemme eierstyring i fylkeskommunens ledelses- og styringsverktøy, *Stratsys*. Dette vil legge til rette for helhetlig oversikt og styring, samtidig som det vil sikre nødvendige koblinger mellom eierstyring og overordnet samfunnsoppdrag/regionplan. Revisjonen vurderer som følge av dette at risiko og vesentlighet er middels til høy.

3.1.1 Aktuelle tema for forvaltningsrevisjon - Lokaldemokrati

Tema	Risiko- og vesentlighetsvurdering
Saksutredning og oppfølging av politiske vedtak	Høy
Åpenhet og innsyn	Middels/høy
Overordnet eierskapsstyring	Middels/høy

¹³ KS, *Anbefalinger om eierstyring, selskapsledelse og kontroll*, s. 3. Hentet fra https://www.ks.no/contentassets/fb95418a8bab40d69235844e212abb6f/ks-anbefalinger-eierstyring_digital.pdf

¹⁴ Agder fylkeskommune, *Møteprotokoll fylkestinget 18.12.2019*, hentet fra <https://sru.agderfk.no/api/utvalg/200038/mo-ter/200134/dokumenter/2>

3.2 Tillitsskapende forvaltning

Av kommuneloven §1-1 annet ledd fremgår det følgende:

(...) Videre skal loven bidra til at kommuner og fylkeskommuner er effektive, tillitsskapende og bærekraftige.

I dette delkapitlet ser vi nærmere på ulike områder knyttet til tillitsskapende forvaltning.

Overordnet internkontroll (RoV = H)

Fylkesrådmannen har ansvar for at fylkeskommunen har internkontroll som sikrer at lover og forskrifter følges, jf. kommuneloven § 31-3¹⁵. Internkontrollen skal være systematisk og tilpasset den enkelte kommune/fylkeskommune.

Mulige risikofaktorer kan være:

- Mangler et helhetlig internkontrollsystem
- Mangelfull kompetanse om internkontroll
- Manglende rutiner / lover og regler er ikke tilstrekkelig kjent for alle
- Avviksrapportering/håndtering
- Rapportering til politisk nivå

Risiko- og vesentlighetsvurdering:

Internkontroll er et grunnleggende prinsipp for forsvarlig styring av fylkeskommunen. Mangelfull internkontroll kan føre til at lover og regler ikke følges, samtidig som det kan gi dårligere måloppnåelse. Dersom fylkeskommunen ikke har et helhetlig internkontrollsystem, kan internkontrollen bli fragmentert og i mindre grad fungere som et verktøy for ledelse og styring. Videre vil ikke internkontrollen fungere optimalt dersom lover og regler ikke er tilstrekkelig kjent i organisasjonen, og/eller det er manglende avviksrapportering.

Agder fylkeskommune arbeider med å innføre et nytt kvalitets -og avvikssystem. Systemet skal blant annet inneholde melding og oppfølging av uønskede hendelser/avvik/forbedringer, dokumentbibliotek, oppslag mot eksterne lover/forskrifter og ROS-analyser. Av rapporteringen fra 1.tertial fremgår det at implementeringen av systemet startet i mai, og det arbeides fortsatt med å etablere dokumentbibliotek og komplett liste over styrende dokumenter, jf. rapportering for 2.tertial.

Revisjonen opplever at den nye fylkeskommunen har høyt fokus på internkontroll. Det blir imidlertid viktig å sikre god implementering og bruk av fylkeskommunens felles kvalitets- og avvikssystem. Dette innebærer blant annet at fylkeskommunen må arbeide for å bygge en god kultur for kvalitetsarbeid og sikre at alle ansatte har tilstrekkelig kompetanse på feltet. Revisjonen vurderer av denne grunn risiko og vesentlighet som høy.

¹⁵ Kap. 25 gjelder fra 01.01.21.

Etikk og varsling (RoV = H)

Kommuneloven skal bidra til at kommuner og fylkeskommuner er tillitsskapende. Etiske retningslinjer er et viktig hjelpemiddel i arbeidet med å utvikle og vedlikeholde høy etisk standard i kommunesektoren.

Arbeidstakere har rett, og til dels plikt, til å varsle om kritikkverdige forhold på arbeidsplassen. Et godt ytringsklima innebærer at ansatte har mulighet til å si ifra og ytre seg kritisk uten å risikere noen form for straff eller negative reaksjoner. Som arbeidsgiver har fylkeskommunen plikt til å utarbeide varslingsrutine.

Mulige risikofaktorer kan være:

- Mangelfull opplæring i etikk
- Ikke utarbeidet etiske retningslinjer / etiske retningslinjer er ikke tilstrekkelig kjent og/eller implementert i organisasjonen
- Varslingsrutinen er ikke godt nok kjent i organisasjonen
- Mangelfull oppfølging av varsler
- Det føles ikke trygt å varsle/risiko for gjengjeldelse

Risiko- og vesentlighetsvurdering.

Risikofaktorene medfører fare for at fylkeskommunen ikke klarer å overholde en høy etisk standard, noe som kan gi svekket omdømme og tappt tillit både blant innbyggere på Agder og blant fylkeskommunens ansatte. Dersom varslingssystemet ikke fungerer som forutsatt, eller at ansatte ikke føler det er trygt å varsle, vil kritikkverdige forhold kunne fortsette over tid uten at dette blir tatt tak i.

Det er pr.1. oktober ikke utarbeidet etiske retningslinjer for den nye fylkeskommunen. Ifølge administrasjonen arbeides det med dette, og inntil nye retningslinjer foreligger er det de etiske retningslinjene for de to tidligere fylkeskommunene som gjelder. Fylkeskommunen har imidlertid utarbeidet rutine for intern varsling av kritikkverdige forhold. Rutinen beskriver hva kritikkverdige forhold er, hvordan den ansatte og innleide arbeidstaker kan varsle og hvordan varselet blir håndtert. Av rutinen fremgår det at det skal være lav terskel for å varsle¹⁶. Fylkeskommunen må nå arbeide for at rutinen blir tilstrekkelig kjent og etterlevd i hele organisasjonen.

Risiko og vesentlighet på området vurderes som høy.

Informasjonssikkerhet og personvern (RoV = H)

Informasjonssikkerhet omfatter beskyttelse av

- *Konfidensialitet - at informasjonen ikke blir kjent for uvedkommende*
- *Integritet - at informasjonen ikke blir endret utilsiktet eller av uvedkommende*
- *Tilgjengelighet - at informasjonen er tilgjengelig for autoriserte ved behov¹⁷*

I 2018 fikk vi en ny personopplysningslov. Loven består av nasjonale regler og EUs personvernforordning (GDPR – General Data Protection Regulation), og handler om behandling, altså innsamling og bruk, av personopplysninger.

¹⁶ Agder fylkeskommune, *Rutine for intern varsling av kritikkverdige forhold*, hentet fra <https://opengov.360online.com/Meetings/VETAKS/Meetings/Details/222974?agendaItemId=204081>

¹⁷ Datatilsynet, *Informasjonssikkerhet og internkontroll*, hentet fra <https://www.datatilsynet.no/rettigheter-og-plikter/virksomhetenes-plikter/informasjssikkerhet-internkontroll/etablere-internkontroll/iverksette-styringssystem-for-informasjssikkerhet/>

Mulig risikofaktorer kan være:

- Foreligger ikke tiltak for å oppfylle kravene i personopplysningsloven
- Mangelfulle rutiner og system for avvikshåndtering
- Manglende databehandleravtaler med utenforstående
- Uklare ansvarsforhold
- Mangelfull kompetanse / opplæring blant ansatte
- Kapasitet/ressurssituasjonen

Risiko- og vesentlighetsvurdering:

Fylkeskommunen må dokumentere at personopplysninger behandles i tråd med personvernprinsippene. Dette krever at det iverksettes egnede tiltak, både tekniske og organisatoriske, for å sikre og påvise at personopplysninger behandles i samsvar med regelverket. De nevnte risikofaktorene kan bla. medføre at sensitiv informasjon kommer på avveie og at fylkeskommunen taper tillit og omdømme blant innbyggere og ansatte.

Fylkeskommunen har personvernombud som blant annet skal gi råd i egen virksomhet og følge med på at krav i personvernregelverket og interne retningslinjer for personvern blir fulgt. Det er lagt ut informasjon om personvernombudets rolle og kontaktinformasjon på fylkeskommunens hjemmeside. Videre har fylkeskommunen laget et veikart som viser hvordan ulik informasjon skal behandles, deles og lagres. Dette skal bidra til å sikre personvernet og sørget for at data som trenger ekstra beskyttelse behandles på en forsvarlig måte.

Våren 2020 opplevde fylkeskommunen sikkerhetsbrudd hos en av fylkeskommunens IT-leverandører. Personopplysninger til elever og lærere i fylkeskommunen kan ha kommet på avveie. Både datatilsynet og politiet ble orientert om hendelsen, i tillegg til at fylkeskommunen fulgte opp saken sammen med øvrige berørte aktører for å forsøke å redusere risikoen for at lignende hendelser oppstår i fremtiden¹⁸. Videre har avdeling for jus og informasjonssikkerhet holdt kontrollutvalget i Agder informert om situasjonen.

Den nye fylkeskommunen jobber med å bygge opp området personvern og informasjonssikkerhet. Det er pr. nå ikke etablert felles rutiner på området, og det gis også uttrykk for at ressurssituasjonen har vært begrenset - særlig når det oppstår større avvik/situasjoner som må håndteres. Dette, i tillegg til at lovverket på feltet både er nytt og omfattende, gjør at revisjonen vurderer risiko og vesentlighet som høy.

Arkiv og dokumentasjon (RoV = M/H)

Fylkeskommuner og andre offentlige etater har ansvar for å dokumentere sin aktivitet, og er forpliktet å følge arkivlovens regler om offentlige arkiv.

Mulige risikofaktorer kan være:

- Manglende kunnskap om hva som er arkivverdig
- Mangelfulle rutiner og retningslinjer
- Oppbevaring av arkivverdig materiale
- Overføring av arkivverdig materialet fra elektroniske systemer til langtidslagring
- Arkivering av SMS og kommunikasjon på sosiale medier

¹⁸ Rapport om uønsket hendelse – Conexus Engage. Hentet fra <https://opengov.360online.com/Meetings/VETAKS/Meetings/Details/222974?agendaltemId=204083>

Risiko- og vesentlighetsvurdering:

Et fullstendig arkiv er av grunnleggende betydning for at man i ettertid skal kunne få kunnskap om historiske fakta og beslutninger. Arkivet skal ikke bare være tilgjengelig for fylkeskommunen selv, men også for tilsynsetater og folkevalgte, samt på forespørsel fra innbyggere og media.

Et mangelfullt arkiv kan få negative konsekvenser for fylkeskommunens saksbehandling og oppfølging av vedtak, men også for den enkelte innbygger.

Da to fylkeskommuner har blitt til én, vil det være risiko knyttet til overgang til nytt/felles saks- og arkivsystem. Administrasjonen opplever at det ble jobbet godt i forkant av sammenslåingen for å sikre en god avslutning og at alt arkivverdig materialet ble arkivert. Det er for den nye fylkeskommune blitt utarbeidet en veileder for hva som er arkivverdig, samtidig som det også er litt laget et veikart for hvordan informasjon skal behandles, deles og lagres. Agder fylkeskommune skal praktisere både åpenhet og lukkethet; fylkeskommunen skal ha en transparent forvaltning som dokumenterer, samtidig som personvernet sikres og data som trenger ekstra beskyttelse behandles på en forsvarlig måte¹⁹.

Gjennomførte undersøkelser og tilsyn på feltet viser ofte at offentlige etater har forbedringspotensialet knyttet til journalføring og arkivering. Dette gjelder for eksempel mtp. nyere kommunikasjonsformer som SMS og sosiale medier. Revisjonen vurderer av denne grunn risiko og vesentlighet som middels til høy.

Tiltak mot arbeidslivskriminalitet, svart arbeid og sosial dumping (RoV = M/H)

Arbeidslivskriminalitet er handlinger som bryter med norske lover om lønns- og arbeidsforhold, trygder, skatter og avgifter, gjerne utført organisert, som utnytter arbeidstakere eller virker konkurransevridende og undergraver samfunnsstrukturen²⁰. Arbeidslivskriminalitet medfører alvorlige konsekvenser for berørte arbeidstakere, virksomheter og samfunnet for øvrig.

Sosial dumping og arbeidslivskriminalitet er delvis overlappende. Arbeidslivskriminalitet handler om straffbare forhold, mens sosial dumping ikke nødvendigvis gjør det. Det vil i mange tilfeller være sammenfall mellom sosial dumping/useriøse arbeidsforhold og brudd på ulike lover som regulerer arbeidslivet, men ikke alltid.

Mulige risikofaktorer kan være:

- Mangelfull kunnskap om anskaffelsesregelverket
- Manglende kontroll og oppfølging av anskaffelser
- Begrenset kunnskap om arbeidslivskriminalitet
- Samarbeider ikke med partene i arbeidslivet
- Lite samhandling med andre offentlige myndigheter
- Seriøsitetsbestemmelser er ikke tilstrekkelig kjent

¹⁹ Agder fylkeskommune, *Digital lagring i Agder fylkeskommune*.

²⁰ Regjeringen, *Strategi mot arbeidslivskriminalitet 2019*, s.5. Hentet fra <https://www.regjeringen.no/contentassets/7f4788717a724ef79921004f211350b5/no/pdfs/strategi-mot-arbeidslivskriminalitet-2019.pdf>

Risiko- og vesentlighetsvurdering:

Arbeidslivskriminalitet er et stort problem som kan få store konsekvenser både for berørte arbeidstakere, virksomheter og for samfunnet generelt. Sannsynligheten for at risikofaktorene inntreffer vil blant annet avhenge av fylkeskommunens fokus på å forebygge arbeidslivskriminalitet og sosial dumping, samt hvorvidt fylkeskommunen har rutiner og systemer for å motvirke arbeidslivskriminalitet.

I innkjøpsreglementet til tidligere Vest-Agder fylkeskommune fremgår det at fylkeskommunen skal ha fokus på å ivareta etiske og sosiale krav i anskaffelsene og at det stilles krav til leverandørene i alle konkurranser. Det er utarbeidet seriøsitetsskrav som benyttes ovenfor alle leverandører i bygg- og anleggsrelaterte anskaffelser²¹. Aust-Agder fylkeskommunen har tidligere inngått samarbeidsavtale med blant annet Skatt Sør for å forhindre svart arbeid og kriminalitet i arbeidslivet²².

Arbeidslivskriminalitet og sosial dumping har tradisjonelt sett vært utbredt innen bygg og anlegg. Fylkeskommunen har fra 2020 overtatt det operative ansvaret for bygging, drift og vedlikehold av fylkesveger, og dette bidrar etter revisjonens vurdering til økt risiko på området. Risiko og vesentlighet anses som middels til høy.

3.2.1 Aktuelle tema for forvaltningsrevisjon – Tillitsskapende forvaltning

Tema	Risiko- og vesentlighetsvurdering
Overordnet internkontroll	Høy
Etikk og varsling	Høy
Informasjonssikkerhet og personvern	Høy
Arkiv og dokumentasjon	Middels/høy
Tiltak mot arbeidslivskriminalitet, svart arbeid og sosial dumping	Middels/høy

²¹ Vest-Agder fylkeskommune, *Innkjøpsreglement for Vest-Agder fylkeskommune*, s. 8.

²² Agderposten, *Avtale skal hindre arbeidslivskriminalitet*, hentet fra <https://www.agderposten.no/nyheter/avtale-skal-hindre-arbeidslivskriminalitet/>

3.3 Tjenesteyting, myndighetsutøvelse og samfunnsutvikling

Av kommuneloven § 1-1 fremgår det følgende vedrørende tjenesteyting, myndighetsutøvelse og samfunnsutvikling:

Loven skal legge til rette for at kommuner og fylkeskommuner kan yte tjenester og drive samfunnsutvikling til beste for innbyggerne. Loven skal også legge til rette for kommunenes og fylkeskommunenes utøvelse av offentlig myndighet.

I dette delkapitlet ser vi nærmere på ulike tema innenfor de åtte direktørområdene i fylkeskommunen. For at fylkeskommunen skal nå sine målsettinger, vil det ofte være behov for samarbeid mellom flere av områdene.

REGIONPLAN 2030

Regionplan Agder 2030 har tre gjennomgående perspektiver som samsvarer med de tre dimensjonene i FNs bærekraftsmål;

- Næringsutvikling og samarbeid om nye arbeidsplasser
- Levekår, likestilling, inkludering og mangfold
- Klima og miljø

Direktørområdet Regionplan 2030 består av to avdelinger, *bærekraftig utvikling* og *samskapning og internasjonalisering*, som skal bidra til å se de tre perspektivene i sammenheng og legge til rette for godt samarbeid om satsingene i regionplanen.

Bærekraftig utvikling (Overordnet) (RoV = H)

Bærekraftig utvikling defineres ifølge FN som

Utvikling som imøtekommer dagens behov uten å ødelegge mulighetene for at kommende generasjoner skal få dekket sine behov²³.

Kommuner og fylkeskommuner er sentrale i dette arbeidet, og det fremgår også av kommunelovens formålsparagraf at norske kommuner og fylkeskommuner skal være *bærekraftige*, jf. § 1-1.

Figur: FNs bærekraftsmål.

²³ FN, *Hva er bærekraftig utvikling?* Hentet fra <https://www.fn.no/Tema/Fattigdom/Baerekraftig-utvikling>

Mulige risikofaktorer kan være:

- Manglende fokus på bærekraftig utvikling
- Manglende sammenheng mellom de tre bærekraftsdimensjonene klima og miljø, økonomi og sosiale forhold
- Mangelfulle planer og strategier
- Handlingsplaner og oppfølging vedtatte av mål
- Mangelfull evaluering av tiltak
- Ressurssituasjonen

Risiko- og vesentlighetsvurdering:

Hovedmålsettingen i Regionplan Agder 2030 er å

(...) utvikle Agder til en miljømessig, sosial og økonomisk bærekraftig region i 2030 – et attraktivt lavutslippssamfunn med gode levekår²⁴.

Regionplanen bygger på FNs 17 bærekraftsmål og innebærer at man må ha en helhetlig tilnærming til miljømessige, sosiale og økonomiske forhold – uten at det ene går på bekostning av det andre. Konsekvensene av at overstående risikofaktorer inntreffer vil kunne medføre at man ikke når målsettingen om å utvikle Agder til en miljømessig, sosial og økonomisk bærekraftig region.

Revisjonen opplever at det er høyt fokus på bærekraftig utvikling i den nye fylkeskommunen. For å sikre god gjennomføring og måloppnåelse, skal direktørområdet Regionplan 2030 bla. arbeide for å sikre sammenheng og koordinere fylkeskommunens oppgaver og satsinger på feltet. Dette er et stort og viktig område, og revisjonen vurderer risiko og vesentlighet som høy.

²⁴ Agder fylkeskommune, *Regionplan Agder 2030*, s. 6. Hentet fra https://agderfk.no/_f/p1/i4d721a77-52f4-49e3-ba9e-42cb0c5a8b4e/regionplan-agder-2030.pdf

ANALYSE OG PLAN

Analyse og plan består av to avdelinger, *analyseavdelingen* og *planavdelingen*.

- Analyseavdelingen skal bidra til å oversette globale og nasjonale utfordringer til regionale utfordringer. Sentralt for avdelingen er statistikk og analysearbeid samt formidling og gjøre kunnskap tilgjengelig.
- Fylkeskommunen er regional planmyndighet. Planavdelingen arbeider blant annet med regional planstrategi, gir planfaglig veiledning til kommunene på Agder og skal ivareta regionale interesser i kommunale planprosesser.

Regional planlegging (Overordnet) (RoV = M)

Det fremgår av plan – og bygningsloven at den regionale planleggingen skal bidra til å stimulere fysisk, miljømessig, helsemessig, økonomiske, sosial og kulturell utvikling i fylket, jf. pbl. § 3-4.

Mulige risikofaktorer kan være:

- Mangelfull kompetanse i organisasjonen
- Ressurssituasjonen
- Samarbeid internt og eksternt
- Lite medvirkning fra relevante aktører
- Uklar rolle- og ansvarsfordeling
- Samordning av planverk
- Oppfølging og implementering av planer

Risiko- og vesentlighetsvurdering:

Gjennom regionreformen er fylkeskommunens rolle som samfunnsutvikler styrket. Planlegging er et sentralt verktøy for å gi retning til samfunnsutviklingen, og utviklingen av regionale planer må bygge på gode analyser og bred medvirkning fra kommuner, næringsliv, organisasjoner og innbyggere²⁵.

I 2019 ble Regionplan Agder 2030 vedtatt av fylkestingene i Aust-Agder og Vest-Agder. Regionplanen er det viktigste overordnede styringsdokumentet for utviklingen av Agder fylket. Planen er blitt til gjennom samarbeid med kommuner, statlige organer og organisasjoner/institusjoner. Det arbeides med å lage handlingsprogram til regionplanen for 2020-2023, aktuelle samarbeidsaktører skal involveres slik at handlingsprogrammet er godt forankret i regionen.

Videre holder fylkeskommunen på å utarbeide regional planstrategi. Planstrategien skal angi hvilke planer og strategier som skal lages eller endres i løpet av perioden. For den nye fylkeskommunen vil det særlig være sentralt å få ryddet opp i antallet planer, samtidig som det også vil være behov for å oppdatere styringsdokumenter som tidligere har blitt laget for en av de to fylkeskommunene²⁶. Det legges opp til at regional planstrategi skal behandles av fylkestinget i oktober 2020.

Revisjonen vurderer risiko og vesentlighet som middels.

²⁵ Agder fylkeskommune, *Budsjett 2020, økonomiplan 2020-2023*, s.47. Hentet fra <https://agderfk.no/f/p1/i4e9ec5f6-9e46-4648-991c-c87cf18b6f4e/vedtatt-okonomiplan-2020-til-2023-og-budsjett-2020-for-agder-fylkeskommune.pdf>

²⁶ Agder fylkeskommune, *Høringsutkast; Regional planstrategi for Agder 2020 – 2024*, hentet fra <https://agderfk.no/vare-tjenester/regional-planlegging-og-utvikling/regional-planstrategi/>

FOLKEHELSE

Direktørområdet folkehelse skal sammen med interne og eksterne samarbeidspartnere jobbe for bedre folkehelse på Agder. Området består av følgende avdelinger:

- Folkehelse
- Tannhelsetjenesten
- Tannklinikker

Folkehelse og levekår (RoV = H)

Folkehelsearbeidet i fylkeskommunen er forankret i folkehelseloven. Det fremkommer av lovens § 1 at folkehelsearbeidet skal fremme befolkningens helse, trivsel, sosiale og miljømessige forhold, samt bidra til å forebygge psykisk og somatisk sykdom, skade eller lidelse. Agder fylkeskommune skal fremme folkehelse innen de oppgaver som fylkeskommunen er tillagt, bla. gjennom regional utvikling og planlegging, forvaltning og tjenesteyting og tiltak som kan møte fylkets folkehelseutfordringer, jf. folkehelseloven § 20. Videre skal fylkeskommunen understøtte folkehelsearbeidet i kommunene og være pådriver for å samordne folkehelsearbeidet i fylket.

Mulige risikofaktorer kan være:

- Mangelfulle planer/strategier
- Oppfølging av vedtatte planer/strategier
- Kompetanse innen folkehelsearbeid
- Tilstrekkelige/riktige tiltak
- Mangelfull evaluering av tiltak
- Samarbeid innad i fylkeskommunen
- Mangelfull samordning med andre regionale aktører

Risiko- og vesentlighetsvurdering:

Konsekvensene av at risikofaktorene inntreffer vil være at folkehelsearbeidet ikke oppnår ønsket virkning. Det kan for eksempel være ved at man ikke klarer å utjevne sosiale helseforskjeller, oppnå mestring hos barn og unge eller forebygge rusmiddelbruk. Sannsynligheten for at dette skjer vil blant annet avhenge av fylkeskommunens fokus på området gjennom vedtatte planer/strategier samt oppfølgingen av disse, og om man har tilstrekkelig oversikt over tilstanden i fylket.

I Regionplan Agder 2030 fremgår det at fylkeskommunen skal «jobbe kunnskapsbasert og målrettet for å forbedre levekårene gjennom en langsiktig og helhetlig levekårs-satsing»²⁷. Det er utarbeidet et «veikart for bedre levekår på Agder» som er en konkretisering av denne satsingen. Veikartet inneholder blant annet forslag til tiltak som skal forsterke og supplere det som allerede er igangsatt i kommunene. Tanken er at gjennom en felles innsats rettet mot barn, ungdom og unge voksne skal kommuner, fylkeskommune og stat bidra til å bedre levekårene.

Det har over lengre tid vært fokus på å skape bedre levekår på Agder. Til tross for flere tiltak og politisk fokus på feltet, opplever kommunene fortsatt ulike utfordringer. Revisjonen vurderer derfor risiko og vesentligheten på området som høy.

²⁷ Agder fylkeskommune, *Regionplan Agder 2030*, s.5. Hentet fra <https://agderfk.no/f/p1/i4d721a77-52f4-49e3-ba9e-42cb0c5a8b4e/regionplan-agder-2030.pdf>

Tannhelse – behandlingstilbud og interkontroll (RoV = M/H)

Gjennom den offentlige tannhelsetjenesten skal fylkeskommunen gi et regelmessig og oppsøkende tilbud om tannhelsetjenester til gitte prioriterte grupper. Ifølge tannhelse-tjenesteloven § 1-3 gjelder dette:

- a) Barn og ungdom fra fødsel til og med det året de fyller 18 år
- b) Psykisk utviklingshemmede i og utenfor institusjon
- c) Grupper av eldre, langtidssyke og uføre i institusjon og i hjemmesykepleie
- d) Ungdom som fyller 19 eller 20 år i behandlingsåret
- e) Andre grupper som fylkeskommunen har vedtatt å prioritere

Dersom ressursene ikke er tilstrekkelige, skal prioriteringen a-e følges, jf. § 1-3 andre ledd. I tillegg til de prioriterte gruppene kan den offentlige tannhelsetjenesten også yte tjenester til voksne pasienter mot betaling etter fylkeskommunens bestemmelser og fastsatte takster.

Mulige risikofaktorer kan være:

- Kapasitet og ressursituasjonen
- Mangelfulle rutiner og retningslinjer
- Begrenset samordning med privat sektor
- Feil prioritering av grupper
- Samarbeid med øvrige offentlige aktører
- Internkontroll/kvalitetssystem
- Krysssubsidiering

Risiko- og vesentlighetsvurdering:

Det er et omfattende lovkrav til et stort antall prioriterte pasienter. De nevnte risikofaktorene kan medføre at ikke alle innbyggere får det tannhelsetilbudet som de har rett på.

Det fremgår av budsjettet for 2020 at tannhelsetjenesten har som målsetting å gi god og riktig tannhelsehjelp til de som trenger det mest. Dette innebærer at tannhelsetjenesten må prioritere tydelig ved å kalle inn færre og bruke mindre ressurser til kontroll av de som er friske. Ressurser skal i stedet brukes til behandling av pasienter med store behov samt til helsefremmende og utadrettede tjenester²⁸.

Da fylkestinget i Vest-Agder behandlet revisjonens forvaltningsrevisjonsrapport på tannhelseområdet i 2018, ble det, i tillegg til revisjonens anbefaling, bedt om at det ble opprettet et «operativt målbart kvalitetssystem for tannhelsetjenesten i Vest-Agder og det nye Agder», jf. vedtak i fylkestinget i Vest-Agder sak 52/18. Bakgrunnen for dette var at det ifølge revisjonsrapporten ikke var et fungerende kvalitetssystem for tannhelsetjenesten. Av tilbakemeldingen fra administrasjonen i mai 2020, fremgår det at det ikke har blitt opprettet et eget kvalitetssystem for tannhelsetjenesten, men at tannhelsetjenesten vil ta i bruk det nye kvalitetssystemet for Agder fylkeskommune. Dette vil ifølge administrasjonen dekke tannhelsetjenestens behov for dokumenthåndtering, rapporteringsrutiner, avvikssystemer og HMS-arbeid. Det ventes at dette vil være implementert ved utgangen av 2020²⁹. Revisjonen vurderer på bakgrunn av overstående at risiko og vesentlighet er middels til høy.

²⁸ Agder fylkeskommune, *Budsjett 2020, økonomiplan 2020-2023*, s. 50. Hentet fra <https://agderfk.no/f/p1/i4e9ec5f6-9e46-4648-991c-c87cf18b6f4e/vedtatt-okonomiplan-2020-til-2023-og-budsjett-2020-for-agder-fylkeskommune.pdf>

²⁹ Agder fylkeskommune, *Oppfølging av forvaltningsrevisjonsrapport 2018 tannhelse i Vest-Agder fylkeskommune*. Hentet fra <https://opengov.360online.com/Meetings/VETAKS/Meetings/Details/220045?agendaItemId=203838>

Tannhelse – forebygging (RoV = M)

Fylkeskommunen skal sikre at tannhelsetjenester er tilgjengelig for alle som bor eller oppholder seg i fylket, jf. tannhl. § 1-1. Gjennom den offentlige tannhelsetjenesten skal fylkeskommunen organisere forebyggende tiltak for hele befolkningen, samt gi et regelmessig og oppsøkende tilbud om tannhelsetjenester til gitte prioriterte grupper. Det fremgår av lovverket at forebyggende og helsefremmende arbeid skal prioriteres fremfor behandling, jf. tannhl. § 1-3 tredje ledd.

Mulige risikofaktorer kan være:

- Mangelfulle målsettinger/strategier
- Oppfølging av vedtatte mål
- Tilgjengelighet for innbyggerne
- Manglende fokus på forebyggende arbeid / folkehelsearbeid
- Ressurssituasjon og kompetanse
- Samhandling og samarbeid med andre aktører

Risiko- og vesentlighetsvurdering:

Hovedmålet med det forebyggende arbeidet er å gjøre befolkningen i stand til å bevare en god tannhelse hele livet³⁰. For å nå denne målsettingen er det sentralt at det settes av dedikerte ressurser til forebygging i tannhelsetjenesten, samt at det er et godt samarbeid om det forebyggende og helsefremmende arbeidet både internt i fylkeskommunen og sammen med andre aktuelle aktører.

Revisjonen gjennomførte i 2018 en forvaltningsrevisjon på tannhelseområdet i Vest-Agder hvor blant annet forebyggende tannhelsearbeid og folkehelsearbeid ble undersøkt. Revisjonen konkluderte med at det ble gjort mye godt arbeid med forebygging og folkehelse i tannhelsetjenesten; forebyggende arbeid ble gjort både i form av individuerte tiltak på tannklinikkene og gjennom tiltak som var rettet mot større grupper av befolkningen. Det ble imidlertid fremhevet at det var potensial for utvikling og forbedring på dette området, spesielt når det gjaldt det utadrettede forebyggende og helsefremmende arbeidet mot C2-gruppen (eldre, langtidssyke og uføre i hjemmesykepleie) og til dels mot C1-gruppen (eldre, langtidssyke og uføre i institusjon). I rapporten ble det derfor gitt følgende anbefaling:

Tannhelsetjenesten i Vest-Agder bør iverksette et utviklingsarbeid som har som målsetting å styrke tjenestens arbeid på folkehelseområdet³¹.

Av tilbakemeldingen fra fylkeskommunen fremgår det at det har blitt iverksatt tiltak for å imøtekomme revisjonens anbefaling. Tannhelsetjenestens oppgaver innen forebygging og helsefremming vil også være en del av Agders overordnede folkehelsestrategi 2018 - 2025 som bla. peker på satsingsområder som reduserte sosiale helseforskjeller blant barn og unge, prioritert innsats der folkehelse og levekårsutfordringene er størst og samordne folkehelsearbeidet.

Å arbeide forebyggende og helsefremmende er et kontinuerlig arbeid, revisjonen vurderer derfor risiko og vesentlighet som middels.

³⁰ Agder fylkeskommune, *Budsjett 2020, økonomiplan 2020-2023*, s. 50. Hentet fra <https://agderfk.no/f/p1/i4e9ec5f6-9e46-4648-991c-c87cf18b6f4e/vedtatt-okonomiplan-2020-til-2023-og-budsjett-2020-for-agder-fylkeskommune.pdf>

³¹ Rapporten kan leses her

3.3.1 Aktuelle tema for forvaltningsrevisjon – Folkehelse

Tema	Risiko- og vesentlighetsvurdering
Folkehelse og levekår	Høy
Tannhelse – behandlingstilbud og internkontroll	Middels/høy
Tannhelse – forebygging	Middels

INNOVASJON OG ORGANISASJONSUTVIKLING

Innovasjon og organisasjonsutvikling har ansvar for å utvikle Agder fylkeskommune i ønsket retning. Direktørområdet består av følgende avdelinger:

- Digitalisering
- Dokumentsenter
- HR
- Informasjonssikkerhet og jus
- Kommunikasjon

Sykefravær (RoV = H)

Norske kommuner og fylkeskommuner har over tid hatt som mål å redusere sykefraværet.

Mulige risikofaktorer kan være:

- Arbeidsoppgaver og organisering av tjenestene
- Utfordringer i arbeidsmiljøet og/eller ledelse
- Mangelfulle retningslinjer og rutiner/kjennskap til relevante retningslinjer og rutiner
- Lite målrettede tiltak for å redusere sykefraværet
- Sammenslåingsprosessen
- Covid-19

Risiko- og vesentlighetsvurdering:

Konsekvensene av høyt sykefravær over tid vil være negativt både for fylkeskommunens tjenesteproduksjon, for den enkelte ansatte, for arbeidsmiljøet og for fylkeskommunens økonomi.

Som beskrevet i kapittel 2.1, har Vest-Agder og Aust-Agder fylkeskommune hatt et lavere sykefravær enn snittet for fylkeskommunene.

	2019	2018
Vest-Agder fylkeskommune	5,1 %	5,3 %
Aust-Agder fylkeskommune	5,5 %	5,6 %
Alle fylkeskommuner	7,26 %	7,16 %

Den nye fylkeskommunen hadde pr. 2. tertialt et samlet sykefravær på **5,11 %**. Tallene viser imidlertid at det er relativt store forskjeller mellom de ulike direktørområdene:

	Sykefravær
Analyse og plan	0,6 %
Folkehelse	9,2 %
Innovasjon og org. utvikling	1,9 %
Næring, kultur og kulturminnevern	5,4 %
Regionplan Agder 2030	5,1 %
Økonomi og styring	5,9 %
Samferdsel og eiendom	3 %
Utdanning	6,4 %

Etter revisjonens vurdering foreligger det risiko knyttet til etableringen av den nye fylkeskommunen; flere tjenester/ansatte har opplevd et høyt arbeidspress over lengre tid og det er fortsatt mye arbeid som gjenstår. Vår/sommer 2020 har i tillegg Covid-19 medført en høyere arbeidsbelastning for flere ansatte. Revisjonen vurderer risiko og vesentlighet som høy.

Digitalisering (RoV = M/H)

Norske kommuner og fylkeskommuner må utnytte mulighetene digitalisering og bruk av IKT gir for økt verdiskapning, innovasjon og bærekraftig utvikling.

Mulige risikofaktorer kan være:

- Kompetanse og ressurser
- Vilje til å ta i bruk nye verktøy/løsninger
- Tilstrekkelig opplæring for alle ansatte
- Veiledning/opplæring til innbyggere/brukere
- Samarbeid med eksterne aktører
- Kompetanse og ressursituasjonen

Risiko – og vesentlighetsvurdering:

Formålet med digitaliseringen er blant annet forenkling og effektivisering, å gi bedre tjenester til innbyggerne samt fremme innovasjon og verdiskapning³². For at dette skal kunne være mulig er det viktig at det settes av tilstrekkelige ressurser til arbeidet med digitalisering, samt at alle ansatte får nødvendig opplæring til å ta i bruk nye digitale løsninger.

Agder fylkeskommune skal ha høyt fokus på digitalisering og har opprettet en egen avdeling med hovedansvar for fagfeltet. Digitalisering er områdeovergripende og påvirker samtlige områder i fylkeskommunen i større eller mindre grad. Avdeling for digitalisering skal, sammen med den enkelte tjeneste/område, bidra til at fylkeskommunen leverer tidsriktige og gode tjenester med brukeren i sentrum³³. I tillegg skal avdelingen utfordre dagens måter å levere tjenester på.

I forbindelse med Covid-19 ble vi påminnet om hvor viktig digital utvikling er for norske kommuner og fylkeskommuner. Internt i Agder fylkeskommune har dette blant annet ført til en betydelig utvikling i den digitale samhandlingen.

Digitalisering er område som krever kontinuerlig fokus og oppmerksomhet, revisjonen vurderer risiko og vesentlighet som middels til høy.

IKT - infrastruktur og systemer (RoV = M)

En stabil og funksjonell IKT-infrastruktur er avgjørende for at fylkeskommunens ansatte skal kunne gjennomføre rasjonell og effektiv saksbehandling og tjenesteproduksjon.

³² Regjeringen, *Digitalisering i kommunal sektor*, hentet fra <https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/digitalisering-i-kommunal-sektor/id2623342/>

³³ Agder fylkeskommune, *Budsjett 2020, økonomiplan 2020-2023*, s. 51. Hentet fra <https://agderfk.no/f/p1/i4e9ec5f6-9e46-4648-991c-c87cf18b6f4e/vedtatt-okonomiplan-2020-til-2023-og-budsjett-2020-for-agder-fylkeskommune.pdf>

Mulige risikofaktorer kan være:

- Kompetanse og opplæring – mange personer skal lære mye nytt/nye systemer
- Mange systemer som skal «snakke sammen»
- Sikkerhetsbrudd/virus
- Vedlikehold
- Ressurssituasjonen/kapasitet hos IT-tjenesten
- Covid-19

Risiko- og vesentlighetsvurdering:

Stadig flere tjenester digitaliseres og fylkeskommunen er avhengig av at IKT-systemene fungerer optimalt. Ustabilitet, nedetid og eventuelle sikkerhetsbrudd vil kunne gå utover effektivitet og tjenesteproduksjon. I tillegg vil manglende opplæring/kompetanse medføre at fylkeskommunens IT-verktøy ikke gir ønsket effekt – dvs. gjøre de ansattes arbeidshverdag enklere og mer effektiv. Dette området knytter seg også opp mot informasjonssikkerhet og personvern som ble omtalt nærmere i kapittel 3.2.

Det er IKT Agder som har ansvar for drift av IKT- tjenester i Agder fylkeskommune. Dette omfatter blant annet brukerstøtte, drift av utstyr, nettverk, systemforvaltning mv. Avdeling for digitalisering skal imidlertid sørge for at fylkets behov og daglige drift hos IKT Agder fungerer optimalt³⁴.

Sett i lys av Covid-19, er det svært viktig at IKT-systemene fungerer som forutsatt og at alle ansatte har tilstrekkelig kompetanse til å ta i bruk de nødvendige verktøyene. Revisjonen vurderer risiko og vesentlighet som middels.

Bemanningssituasjonen - rekruttering og kompetanse (RoV = M)

For at fylkeskommunen skal kunne yte gode tjenester og nå sine målsettinger er det nødvendig med tilstrekkelig bemanning med kvalifiserte og motiverte ansatte.

Mulige risikofaktorer kan være:

- Klarer ikke rekruttere eller beholde kvalifisert arbeidskraft
- Fylkeskommunen er ikke konkurransedyktig
- Trivsel og arbeidsmiljø
- Manglende muligheter for kompetanseutvikling internt
- Økonomi

Risiko- og vesentlighetsvurdering:

Risikoreduserende tiltak kan knyttes til fylkeskommunens arbeidsgiverpolitikk. Fylkeskommunen må profilere seg som en god arbeidsplass med et godt arbeidsmiljø og et tilstrekkelig lønnsnivå. Det er også viktig at ansettelsesprosesser er av høy kvalitet slik at rett person med riktig kompetanse blir tilsatt.

Administrasjonen opplever at rekruttering til fylkeskommunen i all hovedsak går bra og at de får søkere med ønsket kompetanse. Videre er det utarbeidet retningslinjer for bemanningsstyring som skal bidra til å sikre at fylkeskommunen har nok og riktig kompetanse til å utføre samfunnsoppdraget i henhold til Regionplan Agder 2030. I forbin-

³⁴ Agder fylkeskommune, *Budsjett 2020, økonomiplan 2020-2023*, s. 51. Hentet fra <https://agderfk.no/f/p1/i4e9ec5f6-9e46-4648-991c-c87cf18b6f4e/vedtatt-okonomiplan-2020-til-2023-og-budsjett-2020-for-agder-fylkeskommune.pdf>

delse med etableringen av den nye fylkeskommunen og byggingen en ny organisasjonskultur, vil det være særlig viktig med tilstrekkelige ressurser og kapasitet innen organisasjonsutvikling og endringsledelse³⁵.

Revisjonen vurderer risiko og vesentligheten på området som middels.

3.3.2 Aktuelle tema for forvaltningsrevisjon – Innovasjon og organisasjonsutvikling

Tema	Risiko- og vesentlighetsvurdering
Sykefravær	Høy
Digitalisering	Middels/høy
IKT- infrastruktur og systemer	Middels
Bemanningssituasjonen – Rekruttering og kompetanse	Middels

³⁵ Agder fylkeskommune, *Rapport for 2. tertial*, s. 26, hentet fra <https://sru.agderfk.no/api/utvalg/200040/moter/200148/behandler/1/1>

NÆRING, KULTUR OG KULTURMINNEVERN

Næring, kultur og kulturminnevern skal være en pådriver for et aktivt kulturliv, økt verdiskapning samt bidra til at regionens kulturarv ivaretas og formidles. Direktørområdet består av følgende avdelinger:

- Kultur, idrett og frivillighet
- Kulturminnevern og kulturturisme
- Virkemidler og entreprenørskap

Næringsutvikling (RoV = M/H)

Kommuner og fylkeskommuner er viktig premissgivere for vekst og utvikling i næringslivet.

Mulige risikofaktorer kan være:

- Begrenset fokus på næringsutvikling
- Utarbeidelse og oppfølging av planer/strategier på området
- Samarbeid med relevante aktører
- Vedtak gjennomføres ikke i tråd med fylkestingets forutsetninger
- Tiltak får ikke ønsket effekt
- Mangelfull evaluering av tiltak
- Ressurssituasjonen
- Covid - 19

Risiko – og vesentlighetsvurdering:

Verdiskapning og bærekraft er ett av hovedsatsingsområdene i Regionplan Agder 2030. Her er det formulert fire hovedmål som det skal arbeides mot:

- *Flere vekstkraftige små og mellomstore bedrifter er etablert*
- *Det er høyere sysselsettingsvekst enn i landet for øvrig, med fokus på nye potensialer for bærekraftig verdiskapning*
- *Næringsstrukturen er variert og preget av godt samarbeid med akademia og offentlig sektor*
- *Verdiskapningen er basert på bærekraftig bruk av menneskelige ressurser og naturressurser³⁶.*

I 2015 ble det utarbeidet en regional plan for innovasjon og bærekraftig verdiskapning for Agder 2015-2030 (VINN Agder). Denne planen skal videreføres og følges opp med nytt handlingsprogram³⁷.

Avdeling for virkemidler og entreprenørskap har ansvaret for fylkeskommunens samlede næringspolitiske virkemiddelapparat og for å legge til rette for økt verdiskapning i regionen gjennom et attraktivt, mangfoldig og bærekraftig næringsliv. Avdelingen forvalter ulike avtaler/virkemidler. Det arbeides med å gjennomgå det regionale virkemiddelapparatet, og det forventes at analysen legges frem for politikerne før jul³⁸.

³⁶ Agder fylkeskommune, *Regionplan Agder 2030*, s. 16-17, hentet fra <https://agderfk.no/f/p1/i4d721a77-52f4-49e3-ba9e-42cb0c5a8b4e/regionplan-agder-2030.pdf>

³⁷ Agder fylkeskommune, *Forlag til Regional planstrategi for Agder 2020-2024*, hentet fra <https://sru.agderfk.no/api/utvalg/200040/moter/200148/behandlinger/5/1>

³⁸ Agder fylkeskommune, Rapport for 2.tertial, s. 30, hentet fra <https://sru.agderfk.no/api/utvalg/200040/moter/200148/behandlinger/1/1>

Covid-19 har hatt konsekvenser for næringslivet på Agder. Som følge av situasjonen har fylkestinget vedtatt ulike regionale tiltak som skal bidra til å støtte oppom næringslivet. Avdeling for virkemiddel og entreprenørskap har gjennom pandemien hatt faste møter med det regionale partnerskapet, næringsklyngene og kommunene³⁹.

På bakgrunn av overstående vurderer revisjonen risiko og vesentlighet som middels til høy.

Tilskuddsforvaltning (RoV= M)

Agder fylkeskommune forvalter ulike tilskuddsordninger innenfor blant annet kultur, idrett og frivillighet. Tilskudd kan gis både som faste tilskudd over budsjettet og som frie midler til fordeling etter søknad.

Mulige risikofaktorer kan være:

- Mangelfulle rutiner/retningslinjer
- Oppfølging av statlige/fylkeskommunale retningslinjer/rutiner
- Kjennskap til relevant lovverk
- Er ordningene tilstrekkelig kjent blant potensielle tilskuddsmottakere?
- Rapportering og oppfølging av mottakere
- Internkontroll
- Ressurssituasjonen
- Covid-19

Risiko- og vesentlighetsvurdering:

Det er risiko knyttet til saksbehandling og likebehandling av søknader, og om tilskuddene er tildelt i samsvar med formål og vedtatte retningslinjer. Videre foreligger det også risiko til hvordan fylkeskommunen følger opp tilskuddsmottakere, samt sikrer at tilbudet er tilstrekkelig kjent blant mulige mottakere av tilskuddene. Hvordan fylkeskommunen forvalter tilskudd kan være vesentlig for innbyggernes tillitt til fylkeskommunen og fylkeskommunens omdømme.

De to tidligere fylkeskommunene har hatt noe ulik praksis på feltet, og i 2020 har man arbeidet med å få på plass felles retningslinjer for den nye fylkeskommunen. Det er viktig å sikre at disse implementeres og etterleves av alle ansatte.

Revisjonen vurderer risiko og vesentlighet som middels.

3.3.3 Aktuelle tema for forvaltningsrevisjon – Næring, kultur og kulturminnevern

Tema	Risiko- og vesentlighetsvurdering
Næringsutvikling	Middels/høy
Tilskuddsforvaltning	Middels

³⁹ Agder fylkeskommune, *Rapport for 2. tertial*, hentet fra <https://sru.agderfk.no/api/utvalg/200040/moter/200148/behandler/1/1>

ØKONOMI OG STYRING

Økonomi og styring har det overordnede ansvaret for økonomisk planlegging, oppfølging og rapportering. Fagområdet består av følgende avdelinger:

- Budsjett og økonomioppfølging
- Innkjøp og anskaffelser
- Lønn og regnskap
- Politisk sekretariat
- Virksomhetsstyring

Gjeldsnivået i fylkeskommunen (RoV = H)

Fylkeskommunens gjeldsbelastning påvirker den økonomiske handlefriheten.

Mulige risikofaktorer kan være:

- Gjeld og rentenivå stiger
- Kan ikke foreta nødvendige investeringer
- Manglende etterlevelse av gjeldsforvaltning
- Klarer ikke tilby lovpålagte tjenester
- Utfordringer etter Covid-19
- Renter og avdrag belaster driften

Risiko og vesentlighetsvurdering:

Økt gjeldsnivå kan innebære at en stadig større del av fylkeskommunens økonomiske ressurser må benyttes til å betjene gjeld. Gjeldsøkning medfører også at fylkeskommunens økonomi blir mer sårbar ovenfor renteøkninger. Dersom rentenivået øker, kan gjeldsbelastningen bli krevende for fylkesøkonomien og påvirke fylkeskommunens muligheter til å ivareta sine primæroppgaver.

Høy gjeld er ikke nødvendigvis negativt i seg selv⁴⁰. For en fylkeskommune som har forutsetninger for å betjene den samlede gjelden både på kort og lang sikt, uten at det får konsekvenser for tjenestetilbudet for nåværende og framtidige innbyggere, vil risikoen være lavere. Det er ikke et mål at fylkeskommunene skal ha så lav gjeld som mulig hvis det for eksempel betyr at de ikke ivaretar nødvendige utbygginger. Det er særlig en kombinasjon av høyt gjeldsnivå, svakt driftsresultat og lavt disposisjonsfond som medfører stor risiko for fylkeskommunen.

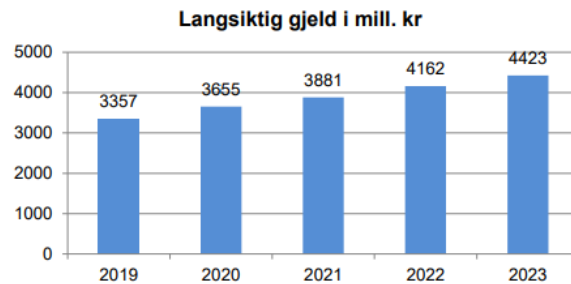
Vilkårene for låneopptak følger av kommuneloven kapittel 14. I Prop. 46 L (2017-2018) Lov om kommuner og fylkeskommuner, uttaler utvalget at: «Finans- og gjeldsforvaltningen er et område med potensiell stor risiko, som man lokalt må ha god styring og kontroll med». Finansiell risiko omfatter alle former for finansiell risiko, slik som kreditt-risiko, kursrisiko, renterisiko, likviditetsrisiko osv. Det fremkommer av kommuneloven⁴¹ at fylkestinget skal vedta et finansreglement som skal inneholde bestemmelser som hindrer fylkeskommunen i å ta vesentlig finansiell risiko i finans- og gjeldsforvaltningen⁴². Revisjonen har planlagt forenklet etterlevelsesk kontroll av finansreglementets kapittel 9 i 2021.

⁴⁰ Riksrevisjonen, *Riksrevisjonens undersøkelse av kommunenes låneopptak og gjeldsbelastning*, hentet fra <https://www.riksrevisjonen.no/globalassets/rapporter/no-2014-2015/kommuneneslaaneopptakoggjeldsbelastning.pdf>

⁴¹ Kommuneloven § 14-13.

⁴² Vedtatt av fylkestinget sak 41/19.

Det fremgår av økonomiplanen for 2020-2023 at fylkeskommunens lånegjeld er sterkt økende. Det er i planperioden planlagt å ta opp 1,77 milliarder kroner i lån, og budsjettert lånegjeld er i 2023 på 4,42 milliarder kroner.

Figur 2: Langsiktig gjeld

Gjeldsgraden er på 82 % før perioden er over, noe som medfører høye rente- og avdragskostnader. I tiden fremover må man foreta strenge prioriteringer for at fylkeskommunen skal ha en bærekraftig økonomi.

I tillegg til den gjelden som fylkeskommunene har tatt opp, og som reflekteres i gjeldsgraden, har den avgitt et betydelig omfang av selvskyldnergarantier. Disse er primært knyttet til bompengefinansierte veiprosjekter i regionen. Selvskyldnergarantiene blir først en gjeldsbelastning for fylkeskommunen hvis låntaker (bompengeselskapene) ikke klarer å innfri sine forpliktelser ovenfor långiver. Revisjonen kjenner ikke til at det har vært tap på disse garantiene.

Revisjonen vurderer risiko og vesentlighet som høy.

Offentlige anskaffelser (RoV = H)

Norske kommuner og fylkeskommuner skal følge lov og forskrift om offentlige anskaffelser. Loven skal bidra til effektiv bruk av samfunnets ressurser, samt at den skal sikre at det offentlige opptrer med integritet, jf. anskaffelsesloven § 1. Videre skal reglene også bidra til å motvirke sosial dumping, ivareta miljøhensyn og motvirke brudd på menneskerettighetene.

Mulige risikofaktorer kan være:

- Kompetanse
- Ressurssituasjonen og tidsaspektet
- Utilstrekkelig planlegging
- Åpenhet
- Oppfølging av rammeavtaler
- Internkontroll

Risiko- og vesentlighetsvurdering:

Anskaffelsesregelverket er komplisert, dette krever at fylkeskommunen har god kompetanse og forståelse av regelverket. Konsekvensene av at regelverket ikke blir fulgt, vil kunne være at fylkeskommunen ikke får varer og tjenester til gunstigste pris og på mest fordelaktige vilkår. Fylkeskommunens etterlevelse av lov om offentlige anskaffelser vil dermed være vesentlig både av økonomiske hensyn, men også for å forebygge korrupsjon og sikre tillit og omdømme blant innbyggerne. Sannsynlighetene for at slike situasjoner oppstår vil være avhengig av fylkeskommunens kompetanse og ressurser innenfor innkjøpsfeltet.

Ved overgangen til ny fylkeskommune mistet fylkeskommunen flere ansatte på innkjøpsfeltet. Det fremgår av 2. tertial at avdelingen fortsatt har flere ubesatte stillinger, men avdelingen vil ikke ansette før organisering og strategi for OFA er avklart. Deler av avdelingens oppgaver dekkes derfor av et konsulentselskap.

På bakgrunn av overstående vurderer revisjonen risiko og vesentlighet som høy.

Overordnet økonomistyring (RoV = M)

Fylkeskommunen har ansvar for å ha god økonomistyring. Økonomistyring handler på kort sikt om å ha balanse mellom budsjett og drift. På lang sikt handler det om å ha en tjenesteyting som både bruker minst mulig ressurser og dekker befolkningens tjenestebehov.

Mulig risikofaktorer kan være:

- Mangelfull kompetanse på området
- Utilstrekkelig planlegging
- Samhandling internt i fylkeskommunen og/eller med politisk nivå
- Overholdelse av finansielle måltall og handlingsregler
- Uforutsette hendelser – endringer i rammevilkår
- Presset ressursituasjon
- Internkontroll
- Covid -19

Risiko- og vesentlighetsvurdering:

Fylkeskommuner med sunn økonomi og et handlingsrom vil kunne møte innstramninger eller uforutsette hendelser uten at dette får direkte konsekvenser for innbyggernes tjenestetilbud. Svake netto driftsresultat over tid vil gi et mindre politisk handlingsrom gjennom lavere fondsreserver, økt gjeld og eventuelle inndekningskrav⁴³.

I henhold til kommuneloven § 14-2, pkt.c, skal fylkestinget vedta finansielle måltall, dette er en viktig forutsetning for god økonomistyring. Fylkestinget vedtok i sak 29/19 finansielle måltall for Agder fylkeskommune. Her fremgår det at netto driftsresultat skal ligge på minst 4 % og at disposisjonsfondet skal ligge på 5 % av driftsinntektene ved utgangen av planperioden. Senere i valgperioden skal det vedtas nivå for gjeldsgrad og maksimal grense for låneopptak frem mot 2030⁴⁴.

Av økonomiplanen fremgår det at den nye fylkeskommunen vil få utfordringer både på drifts- og på investeringsnivået, og det er nødvendig med strenge prioriteringer i tiden fremover. Det er etablert et «prosjekt innsparing» der fylkestinget har vedtatt å redusere utgiftene med 60 millioner kroner i 2021 og 70 millioner kroner i 2022 og 2023.

Rapporten for 1.tertial 2020 viste at fylkeskommunens økonomi i stor grad var preget av Covid-19, og det ble brukt 143,3 millioner kroner av disposisjonsfondet for å dekke merutgifter samt vedtatt tiltakspakke. Av rapport for 2. tertial fremgår det at noen områder har utgiftsvekst, mens det er innsparing på andre områder. Samlet sett har fylkeskommunen redusert driftsbudsjettet med i underkant av 28 millioner kroner, og disse foreslås avsatt til disposisjonsfond.

⁴³ Kommunal og regionaldepartementet, *Økonomiplanlegging i kommuner og fylkeskommuner*, hentet fra https://www.regjeringen.no/globalassets/upload/krd/komm/okonomiplanveileder_krd_net.pdf

⁴⁴ Agder Fylkeskommune, *Budsjett 2020, Økonomiplan 2020-2023*, s. 31. Hentet fra <https://agderfk.no/f/p1/i4e9ec5f6-9e46-4648-991c-c87cf18b6f4e/vedtatt-okonomiplan-2020-til-2023-og-budsjett-2020-for-agder-fylkeskommune.pdf>

Revisjonen opplever at fylkeskommunen har en god overordnet økonomistyring, og risiko og vesentligheten på området vurderes som middels.

3.3.4 Aktuelle tema for forvaltningsrevisjon – Økonomi og styring

Tema	Risiko- og vesentlighetsvurdering
Gjeldsnivået i fylkeskommunen	Høy
Offentlige anskaffelser	Høy
Overordnet økonomistyring	Middels

SAMFERDSEL OG EIENDOM

Samferdsel og eiendom har hovedansvar for å utvikle all mobilitet på Agder som fylkeskommunen har ansvar for. Direktørområdet skal i tillegg planlegge, bygge, drifte og vedlikeholde fylkeskommunens bygningsmasse. For fylkesvegnettet har de ansvar for å utvikle, forvalte, drifte og vedlikeholde infrastruktur. Området består av avdelingene:

- Drift og vedlikehold
- Forvaltning og samfunnssikkerhet
- Strategi og mobilitet
- Utbygging

Planlegging og styring av investeringsprosjekt (RoV = H)

Kommuner og fylkeskommuner står fritt til å organisere gjennomføringen av investeringsprosjekter på den måten de selv ønsker. Det finnes lite regelverk for kommuners styring og kontroll med egne investeringsprosjekter utover fylkesrådmannens interkontrollansvar. Det finnes imidlertid flere ulike prosjektmodeller som kan tas i bruk for å sikre tilstrekkelig styring og kontroll⁴⁵.

Mulige risikofaktorer kan være:

- Mangelfulle retningslinjer
- Uklare ansvarsforhold
- Kompetanse i organisasjonen
- Svak kvalitetssikring av beslutningsgrunnlaget
- Ikke tilstrekkelig oppfølging og internkontroll
- Manglende evalueringer
- Mangelfull kostnadskontroll

Risiko- og vesentlighetsvurdering:

Konsekvensene av risikofaktorene kan være forsinkelser, at vedtatte budsjetter overskrides og at fylkeskommunens ressurser ikke forvaltes på best mulig måte. Dette vil igjen kunne påvirke fylkeskommunens tjenestetilbud og innbyggernes tillit til forvaltningen, samt medføre at det blir mindre igjen til andre prosjekter og investeringer. Gode retningslinjer/rutiner for investeringsprosjekter vil bidra til å sikre en enhetlig og forsvarlig behandling av det enkelte prosjektet samt sikre god styring og kontroll underveis.

Fylkeskommunen oppgir at vei- og byggeprosjekter følges opp av sammensatte grupper. I tillegg til ekstern og intern prosjektansvarlig, følges alle større prosjekt opp av økonomisk rådgiver/controller. Dette skal bidra til å skape trygghet for at regelverk og at prosjekthåndbok følges.

Agder fylkeskommune har mange pågående investeringsprosjekt. Som følge av Covid-19 vil aktiviteten øke ytterligere på bakgrunn av tiltakspakken som ble vedtatt av fylkestinget i april 2020, jf. sak 11/20. Planlegging og styring av investeringsprosjekter er et komplekst område, revisjonen vurderer risiko og vesentlighet som høy.

⁴⁵ NTNU, *Kommunale investeringsprosjekter. Prosjektmodeller og krav til beslutningsgrunnlag*. Hentet fra https://www.ntnu.no/documents/1261860271/1262010703/Concept_45_web_A4_no.pdf/f8d0ff12-1ec4-4475-9b1e-158cc003a946

Drift og vedlikehold av fylkesveg (RoV = M/H)

Agder fylkeskommune har ansvar for 3 948 km veg (inkl. gang- og sykkelveg). Fra 1. januar 2020 fikk fylkeskommunen det operative ansvaret for bygging, drift og vedlikehold av fylkesveger. Sams-vegadministrasjon oppheves fra 1. januar 2020 og fylkeskommunene har nå ansvaret for all aktivitet på egen veg.

Mulige risikofaktorer kan være:

- Mangelfulle planer/strategier
- Høyt etterslep
- Nye oppgaver
- Endringer i organisasjon, sammenheng med statens vegvesen
- Mangelfull kompetanse / mangler den rette kompetansen
- Ressurssituasjonen
- Internkontroll
- Økonomi

Risiko- og vesentlighetsvurdering:

Drifts- og vedlikeholdstiltakene på Agder skal ha som hovedmål å skape god fremkommelighet og bevare veikapitalen over tid. I tillegg har tiltakene stor betydning for både trafiksikkerhet og miljø⁴⁶.

Det er lagt opp til at det skal utarbeides et handlingsprogram for fylkesveg 2021 – 2024. Ifølge utkast til regional planstrategi er det behov for å samordne og revidere eksisterende handlingsplaner og programmer for fylkesveger for tidligere Aust-Agder og Vest-Agder.

Veinettet har et stort investeringsbehov og etterslep på vedlikehold. Det er et estimert behov for kr 680,8 millioner for at vedlikeholdsetterslepet ikke skal øke⁴⁷. Dette er langt fra budsjettet ramme, som for 2020 var på kr 448 millioner. Dette vil kunne gi lavere aktivitet til drift og vedlikehold, og samtidig medføre økende forfall. Mange fylkeskommuner er imidlertid i samme situasjon.

Revisjonen vurderer risiko og vesentlighet som middels til høy.

Samfunnssikkerhet og beredskap (RoV = M/H)

Alle har et ansvar for å forebygge uønskede hendelser og kriser, samt å håndtere de dersom de skulle oppstå. Fylkeskommunens beredskapsplikt knytter seg i hovedsak til egne anlegg og aktiviteter, veganlegg, sivil transportberedskap og regional planlegging.

Mulige risikofaktorer kan være:

- Ikke oppdaterte ROS-analyser
- Mangelfulle beredskapsplaner
- Beredskapsplaner er ikke tilstrekkelig kjent i organisasjonen
- Det gjennomføres ikke øvelser
- Begrenset samarbeid med andre relevante aktører
- Mangelfulle evalueringer
- Internkontroll
- Fokus på smittevern

⁴⁶ Agder fylkeskommune, *Budsjett 2020, økonomiplan 2020-2023*, s. 80. hentet fra <https://agderfk.no/f/p1/i4e9ec5f6-9e46-4648-991c-c87cf18b6f4e/vedtatt-okonomiplan-2020-til-2023-og-budsjett-2020-for-agder-fylkeskommune.pdf>

⁴⁷ Agder fylkeskommune, *Budsjett 2020, økonomiplan 2020-2023*, s. 81. hentet fra <https://agderfk.no/f/p1/i4e9ec5f6-9e46-4648-991c-c87cf18b6f4e/vedtatt-okonomiplan-2020-til-2023-og-budsjett-2020-for-agder-fylkeskommune.pdf>

Risiko- og vesentlighetsvurdering:

I en situasjon hvor det oppstår uønskede hendelser er det viktig at fylkeskommunen har evne til å opprettholde egen virksomhet og at eventuell tjenesteproduksjonen påvirkes i minst mulig grad. Dersom fylkeskommunen ikke takler krisesituasjoner på en god måte vil dette kunne få betydning både for innbyggere, ansatte og fylkeskommunens omdømme.

Det er utarbeidet en overordnet beredskapsplan for Agder fylkeskommune, i tillegg skal de videregående skolene og SMI-skolene ha egne beredskapsplaner. Det er viktig at beredskapsplanene er kjent i organisasjonen og at personer med oppgaver har tilstrekkelig kompetanse/øving. I en nylig sammenslått fylkeskommune foreligger det risiko for at ansatte og elever/andre ikke er kjent med beredskapsplaner og eventuelle tiltakskort.

Covid-19 har også aktualisert området beredskap. Fylkeskommunen iverksatte krise-stab som hadde fokus på hvordan virksomhetenes oppgaver kunne ivaretas på en best mulig måte, samtidig som ansatte og berørte parter skulle bli ivaretatt på en god måte. Fylkeskommunen opplyser til revisjonen at de opplever at de håndterte pandemien på en god måte, og at tiltakene som ble iverksatt hadde tilfredsstillende effekt.

Beredskap er et viktig området som kan få store konsekvenser dersom man ikke er tilstrekkelig forberedt og øvet, revisjonen vurderer risiko og vesentlighet som middels til høy.

Eiendomsforvaltning (RoV = M)

Norske kommuner og fylkeskommuner forvalter store verdier i form av bygninger og eiendommer⁴⁸. Mange kommunale og fylkeskommunale tjenester ytes i egne bygninger og er avhengig av at lokalene bidrar til egnede arbeidsforhold, godt arbeidsmiljø og trivsel både for ansatte og brukere. God eiendomsforvaltning tilsier at fylkeskommunen bør ha oversikt over teknisk, forskriftsmessig og funksjonell tilstand på sine eiendommer.

Mulige risikofaktorer kan være:

- Manglende planer for eiendomsforvaltningen
- Ikke gode nok systemer for planlegging og styring av eiendomsforvaltningen
- Manglende vedlikehold/vedlikeholdsetterslep
- Har ikke oversikt over bygningsmassens tilstand
- Mangelfull avviksrapportering og/eller oppfølging av avvik
- Ressurssituasjonen
- Økonomi

Risiko- og vesentlighetsvurdering:

Dersom fylkeskommunen ikke har strategier for eiendomsforvaltningen med tilstrekkelig fokus på planlegging og langsiktighet, kan det føre til at nødvendig vedlikehold ikke blir utført og at tilstanden på fylkeskommunens bygningsmasse ikke er tilfredsstillende. Etterslep på vedlikeholdssiden er kostbart og kan samtidig få betydning for tjenestetilbud og ansattes arbeidsmiljø.

⁴⁸ KoBE, *God kommunal eiendomsforvaltning – fordypning for folkevalgte*, s. 4. Hentet fra https://dibk.no/globalassets/eksisterende-bygg/publikasjoner/kobe_fordypningshefte-folkevalgtopplaring.pdf

Det fremgår av økonomiplanen at de to tidligere fylkeskommunene har vært forskjellig organisert med hensyn til drift og vedlikehold av eiendomsmassen. Det skal i løpet av 2020 foretas en avklaring for fremtidig organisering på området.

En stor del av fylkeskommunens bygningsmasse er knyttet til de videregående skolene. Fylkeskommunen arbeider nå med skolebruksplanen for Agder, og i første fase ble det blant annet foretatt en kartlegging av kvaliteten på dagens skolebygg. Her fremgår det at det foreligger et betydelig behov for rehabilitering knyttet til universell utforming, byggetekniske utfordringer og inneklima i flere av de eksisterende skolene⁴⁹. Revisjonen opplever at fylkeskommunene har oversikt over bygningsmassens tilstand, og vurderer risiko og vesentlighet som middels som følge av dette.

3.3.5 Aktuelle tema for forvaltningsrevisjon – Samferdsel og eiendom

Tema	Risiko- og vesentlighetsvurdering
Planlegging og styring av investeringsprosjekter	Høy
Drift og vedlikehold av fylkesvei	Middels/høy
Beredskap	Middels/høy
Eiendomsforvaltning	Middels

⁴⁹ Agder fylkeskommune, *Skolebruksplan, rapport fase 1*, hentet fra <https://sru.agderfk.no/app#se:mote/moteid:200154/utvalg:200042>

UTDANNING

Fylkeskommunen har ansvar for videregående opplæring. Direktørområdet utdanning består av følgende avdelinger:

- Fag- og yrkesopplæring
- Inntak og elevtjenester
- Opplæring i videregående skole
- Pedagogisk-psykologisk tjeneste

I det følgende sees det nærmere på ulike områder hvor vi vurderer at det kan være relevant å gjennomføre forvaltningsrevisjonsprosjekter.

Læreplasser (RoV = H)

Arbeidslivet i Norge er avhengig av kvalifiserte fagarbeidere. En avgjørende faktor for å oppnå dette er tilstrekkelig tilgang på læreplasser.

Mulige risikofaktorer kan være:

- Manglende samarbeid med næringslivet, kommuner, organisasjoner mv.
- Ikke tilpasset kompetansebehovet i arbeidslivet
- Mangelfull oppfølging av lærlinger og lære kandidater
- Ressurssituasjonen og økonomi
- Covid-19

Risiko- og vesentlighetsvurdering:

Søkere som står uten læreplass vil kunne medføre et stort tap både for den enkelte søker, for arbeidslivet og samfunnet for øvrig. For å sikre at alle elever får tilbud om lærlingplass, er det nødvendig med tett samarbeid med næringslivet, kommuner, organisasjoner mv. Samtidig er det sentralt at skoletilbudet er tilpasset kompetansebehovet i arbeidslivet for at lærlingordningen skal fungere godt.

Videre er det viktig at lærlinger og lære kandidater følges opp og ivaretas gjennom læretiden. Opplæringsloven pålegger lærebedriftene å ha en eller flere faglig kvalifiserte personer som skal ha ansvaret for opplæringen. Fylkeskommunen må veilede og følge opp bedriftene, i tillegg til å kontrollere at den enkelte bedriften oppfyller kravene for å få godkjenning. Agder fylkeskommune har et kvalitetssystem i fagopplæringen som skal bidra til sikre høy kvalitet i alle ledd innen fagopplæringen⁵⁰. Tett og tilrettelagt oppfølging i læretiden vil samtidig bidra til at flere gjennomfører den videregående opplæringen. Det er flere elever som faller fra yrkesfaglig enn studieforberedende utdanningsprogram.

De to tidligere fylkeskommune har over lengre tid arbeidet for å sikre flere læreplasser. Utfordringer knyttet til Covid-19 gir imidlertid stor usikkerhet knyttet til formidling av lærlinger. Av rapport for 2. tertial fremgår det at 75,3 % av ungdomssøkerne er formidlet til læreplass, mens andelen blant de voksne er lavere. Alle, både ungdom og voksne,

⁵⁰ Agder fylkeskommune, *Kvalitetssystem i fagopplæringen*, s. 3, hentet fra <https://agderfk.no/vare-tjenester/skole-og-opplaring/opplaring-i-bedrift/kvalitetssystem-for-fagopplaring/>

som ikke har fått læreplass, har fått tilbud om ta fagutdannelse gjennom Vg3 fagopplæring i skole. Erfaring viser imidlertid at flere søkere faller fra når man ikke klarer å skaffe læreplass⁵¹.

På bakgrunn av overstående vurderer revisjonen risiko og vesentlighet som høy.

Frafall i videregående opplæring (RoV = M/H)

Agder fylkeskommune har som målsetting at:

Alle elever og lærlinger som er i stand til det, skal gjennomføre videregående opplæring med kompetanse som anerkjennes for videre opplæring og arbeidsliv⁵².

Frafall i videregående opplæring kan få betydelige personlige og samfunnsmessige konsekvenser.

Mulig risikofaktorer kan være:

- Manglende fokus på forebygging
- Ikke tett nok oppfølging av elevene
- Utfordringer i læringsmiljøet
- Mangelfulle planer/strategier, samt oppfølgingen av disse
- Begrensede tiltak/feil tiltak
- Manglende evaluering av tiltak
- Samarbeid med kommuner og andre relevante aktører
- Ressurssituasjonen og økonomi
- Covid-19

Risiko- og vesentlighetsvurdering:

Det er risiko for at ungdom som ikke fullfører videregående opplæring blir stående utenfor arbeidsliv og videre utdanning. Personer som ikke har fullført videregående opplæring har i snitt lavere inntekt, høyere arbeidsledighet og benytter seg oftere av offentlige stønader enn personer som har fullført videregående opplæring⁵³.

Frafall i opplæringen regnes som et av de største problemene i norsk skole, og er et område som har fått betydelig politisk oppmerksomhet de senere årene. Andel ungdommer som består videregående opplæring har økt betydelig de senere årene. 78 % av elevene som begynte i Vg1 i 2013 gjennomførte med studie- eller yrkeskompetanse innen 5/6 år. I løpet av perioden 2006-2013 har gjennomføringsandelen økt med 6 prosentpoeng, dette innebærer at cirka 4000 flere ungdommer gjennomfører videregående opplæring.

	2006-kullet	2013-kullet
Nasjonalt	72,0 %	78,1 %
Vest-Agder	72,9 %	79,4 %
Aust-Agder	71,1 %	76,4 %

Tabellen viser også at det har vært en positiv utvikling på Agder. Dette skyldes målrettet arbeid over flere år for å øke gjennomføringsgraden. Til tross for stadig bedre re-

⁵¹ Agder fylkeskommune, *Rapport for 2.tertial*, s.42, hentet fra <https://sru.agderfk.no/app#se:mote/moteid:200148/utvalg:200040>

⁵² Agder fylkeskommune, *Budsjett 2020, økonomiplan 2020 – 2023*, s. 91. Hentet fra <https://agderfk.no/f/p1/i4e9ec5f6-9e46-4648-991c-c87cf18b6f4e/vedtatt-okonomiplan-2020-til-2023-og-budsjett-2020-for-agder-fylkeskommune.pdf>

⁵³ Utdanningsforbundet, *Frafall i videregående opplæring*. Hentet fra <https://www.utdanningsforbundet.no/var-politikk/utdanningsforbundet-mener/artikler/frafall/>

sultater, er det fortsatt elever som faller utenfor. Særlig er det forskjell i gjennomføringsraden mellom studieforbereidende- og yrkesfaglig utdanningsprogram. Dette henger blant annet sammen med punktet over vedrørende læreplaner.

Frafall i videregående opplæring kan få store konsekvenser både for den enkelte og for samfunnet for øvrig, og det er derfor viktig at fylkeskommunen opprettholder og viderefører innsatsen på dette området. Risiko og vesentlighet vurderes som middels til høy.

Psykososialt miljø (RoV = M/H)

Kapittel 9A i opplæringsloven omhandler elevene sitt skolemiljø. Her fremgår det at alle elever har rett til et trygt og godt skolemiljø som fremmer helse, trivsel og læring. Skolen skal ha nulltoleranse mot krenking som mobbing, vold, diskriminering og trakassering, og har plikt til å jobbe kontinuerlig og systematisk med skolemiljøet.

Mulig risikofaktorer kan være:

- Manglende kartlegging av elevenes skolemiljø
- Begrenset involvering og samarbeid mellom elev og skole, evt. foresatte
- Kompetanse og kjennskap til regelverket
- Presset bemanningssituasjon
- Avvik og avvikshåndtering

Risiko- og vesentlighetsvurdering:

Konsekvensene av risikofaktorene kan potensielt sett bli alvorlige. At ungdom ikke opplever et godt og trygt skolemiljø kan medføre risiko for økt fravær, dårligere skoleprestasjoner og eventuelt frafall i skolen. Forskning viser videre at mobbing også har en sammenheng med helseproblemer og sosiale vansker⁵⁴. På sikt kan dette medføre risiko for at man blir stående utenfor arbeid og aktivitet.

Statistikk fra elevundersøkelsen viser følgende for offentlige videregående skoler⁵⁵:

	2018-2019	2019-2020
Nasjonalt	4,7 %	4,4 %
Vest-Agder fylke	4,1 %	4,0 %
Aust-Agder fylke	6,0 %	4,3 %

I 2019-2020 lå skolene i Aust- og Vest-Agder under det nasjonale nivået. Ifølge årsrapport for elev- og lærlingombudet og mobbeombudet fremgår det at 5,4 % av lærlingene opplevde mobbing i 2019⁵⁶. Det fremgår videre at det synes å være høy terskel for å si ifra om forholdene i en lærebedrift.

Agder fylkeskommune har utarbeidet varslingsrutine etter opplæringsloven § 9A-5. I henhold til opplæringsloven skal skoleeier alltid varsles dersom en som arbeider på skolen får kjennskap til, eller mistanke om, at en annen som arbeider på skolen utsetter

⁵⁴ Udir, *Å bli utsatt for mobbing; En kunnskapsoppsummering om konsekvenser og tiltak*, hentet fra <https://www.udir.no/global-assets/filer/tall-og-forskning/rapporter/2017/a-bli-utsatt-for-mobbing---en-kunnskapsoppsummering-om-konsekvenser-og-tiltak.pdf>

⁵⁵ Tallene viser andelen elever som oppgir at de blir mobbet av medelever, mobbet digitalt (på skolen) og/eller mobbet av voksne på skolen 2-3 ganger i måneden eller oftere. Undersøkelsen gjelder Vg1, alle utdanningsretninger

⁵⁶ Elev og lærlingombudet og mobbeombudet, *Årsrapport for ombudene 2019*, s. 9. Hentet fra <https://opengov.360online.com/Meetings/VETAKS/Meetings/Details/219926>

en elev for krenkelse. I fylkestinget i Vest-Agder, sak 20/19, ble det varslet bekymring for at man ikke hadde et forsvarlig varslingsystem for elever og lærlinger, samt at det måtte etableres en «mobbeknapp» for varsling av kritikkverdige forhold. Det har vært arbeidet med dette over tid, og mobbeknappen ble lansert høsten 2020. Ifølge rapport for 2. tertial har denne fått stor oppmerksomhet, men det er foreløpig få saker som er meldt inn.

Det å sikre trygge og gode læringsmiljø er et kontinuerlig arbeid. Revisjonen vurderer risiko og vesentlighet som middels til høy.

Internkontroll og minstetimekrav (RoV = M/H)

Elevene i videregående skole har rett til opplæring med kvalifiserte lærere. Nasjonale tilsyn og undersøkelse har avdekket at de videregående skolene i Norge har hatt utfordringer med å gi elevene det minste antallet opplæringstimer som elevene har krav på. Kartlegginger viser blant annet at det har vært stor variasjon i hvordan skolene planlegger, gjennomfører og følger opp skoleåret.

Mulige risikofaktorer kan være:

- Overholdelse av relevante lovkrav
- Mangelfull planlegging og registrering
- Mangelfullt registreringssystem
- Opplæring og kompetanse knyttet til planlegging og registrering
- Internkontroll
- Økonomi

Risiko- og vesentlighetsvurdering:

Overstående risikofaktorer vil blant annet kunne føre til at det blir registrert feil timeantall på elever, samt at det gir risiko for at elever ikke får det timeantallet de har krav på og at årstimeantallet ikke oppnås.

I 2016 gjennomførte Agder Kommunerevisjon IKS en forvaltningsrevisjon knyttet til mindreforbruk ved de videregående skolene i Vest-Agder⁵⁷. Her ble det blant annet undersøkt om elevene fikk de opplæringstimene som de hadde krav på. Forvaltningsrevisjonen viste at fylkeskommunen ikke hadde et godt nok system som dokumenterte gjennomførte elevtimer; i noen fag fikk elevene flere timer enn minstekravet, mens i andre fag fikk elevene færre timer enn minstekravet. På bakgrunn av revisjonens funn, ble det blant annet anbefalt at skoleeier burde implementere et forsvarlig system for oppfølging av faktiske gjennomførte elevtimer sett opp mot planlagte timer. Dette ville bidra til å sikre at elevene fikk de timene de hadde krav på.

Også i tidligere Aust-Agder fylkeskommune har minstetimeantallet vært et tema. Tiltaksvalg og administrasjonen har hatt ulik oppfatning av om elevene i videregående skole har fått den opplæringen de har hatt krav på, og det har også blitt stilt spørsmål til om bortfall av undervisningstimer har vært et innsparingstiltak. Kontrollutvalget i tidligere Aust-Agder fylkeskommune og kontrollutvalget i nye Agder fylkeskommune har derfor spilt dette inn som ett aktuelt område for forvaltningsrevisjon.

⁵⁷ Rapporten kan leses her: <https://agderkomrev.no/wp-content/uploads/2017/02/Mindreforbruk-ved-de-videreg%C3%A5ende-skolene-i-Vest-Agder-fylkeskommune.pdf>

Det er viktig at elevene får de opplæringstimene de har krav på i hvert enkelt fag. Agder fylkeskommune holder nå på å rulle ut et nytt skoleadministrativt system, *Visma In School*. Systemet skal tas i bruk fra neste skoleår og er et verktøy for å planlegge, gjennomføre og administrere skolehverdagen på en effektiv og god måte.

På bakgrunn av overstående vurderer revisjonen risiko og vesentlighet som middels til høy. En forvaltningsrevisjon på dette området bør etter vår vurdering eventuelt gjennomføres mot slutten av planperioden da det nye skoleadministrative systemet har blitt implementert.

Kompetanse og opplæring av voksne (RoV = M)

Fylkeskommunen har ansvar for videregående opplæring, dette gjelder også for voksne, jf. opplæringsloven §§ 13-3 og 13-3 a, jf. opplæringsloven §§ 4A-3 og 4A-4. Opplæring organisert for voksne er et tilbud til personer som er 25 år eller eldre, og som ikke har fullført videregående opplæring.

Mulig risikofaktorer kan være:

- Manglende samarbeid mellom involverte etater; fylkeskommune, kommune, skoler, karrieresentre, NAV, arbeidslivet m.m.
- Ordningen er ikke gjort tilstrekkelig kjent for målgruppen
- Kompetanse og ressursituasjonen
- Covid-19

Risiko- og vesentlighetsvurdering:

Manglende kompetanse er en vesentlig hindring for å være inkludert i arbeidslivet. Arbeidslivet stiller stadig høyere krav til formell kompetanse, manglende kompetanse kan gjøre det vanskelig å få jobb og kan samtidig føre til at enkelte faller ut av arbeidslivet.

Agder har en lavere andel sysselsatte enn landet som helhet. Statistikken viser videre at innvandrere fra ikke vestlige land har betydelig lavere sysselsetting enn befolkningen for øvrig. En høy andel mennesker mottar støtte til livsopphold, og inntektsulikhetene og andelen barn som lever i familier med vedvarende lavinntekt har økt⁵⁸. Økt kompetanse i befolkningen er en av faktorene som vil kunne bidra til å forhindre dette. Statistikken viser at det har vært en økning i antall voksne som søker videregående opplæring i de to tidligere fylkene⁵⁹.

Covid-19 har ført til både permitteringer og arbeidsledighet. Dette har gitt økt behov for karriereveiledning og opplæringstilbud for voksne. Av 2. tertial fremgår det at ekstra mange fikk tilbud om karriereveiledning og opplæring våren 2020, men at det er fortsatt noen som venter på tilbud om opplæring⁶⁰.

Aust-Agder revisjon IKS gjennomførte i 2019 en forvaltningsrevisjon med tema videregående opplæring for voksne. I undersøkelsen ble det sett nærmere på om Aust-Agder fylkeskommune sikret et helhetlig studietilbud for voksne, om det var tilfredsstillende informasjon om tilbudet og om utforming av enkeltvedtak var i henhold til relevante

⁵⁸ Agder fylkeskommune, *Regionplan Agder 2030*, s.8. Hentet fra <https://agderfk.no/f/p1/i4d721a77-52f4-49e3-ba9e-42cb0c5a8b4e/regionplan-agder-2030.pdf>

⁵⁹ Utdanningsdirektoratet, *Stor økning i antall voksne i videregående skole*, hentet fra <https://www.udir.no/tall-og-forskning/statistikk/statistikk-videregaende-skole/voksne/stor-okning-i-antall-voksne-deltakere-i-videregaende-skoler/>

⁶⁰ Agder fylkeskommune, *Rapport for 2. tertial*, s.43. Hentet fra <https://sru.agderfk.no/app#se:mote/moteid:200148/utvalg:200040>

lovverk. Av rapporten ble det formulert en anbefaling «*Revisjonen anbefaler at fylkeskommunen foretar en vurdering knyttet til praksisen med å ikke utforme enkeltvedtak med avslag vedrørende søknad om sluttkompetanse....*»⁶¹. På bakgrunn av at det nylig har blitt gjennomført forvaltningsrevisjon på området, vurderer revisjonen risiko og vesentlighet som middels.

3.3.6 Aktuelle tema for forvaltningsrevisjon – Utdanning

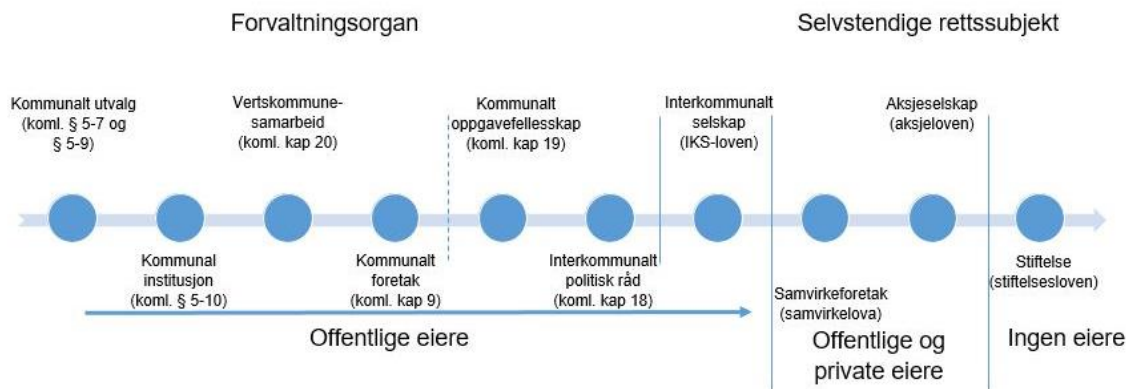
Tema	Risiko- og vesentlighetsvurdering
Læreplasser	Høy
Frafall i videregående opplæring	Middels/høy
Psykososialt miljø	Middels/høy
Internkontroll og minstetimekrav	Middels/høy
Kompetanse og opplæring av voksne	Middels

⁶¹ Aust-Agder Revisjon IKS, *Videregående opplæring for voksne*, hentet fra <https://temark.no/wp-content/uploads/2019/12/Sakspapirer-11.12.2019-med-vedlegg.pdf>

4 RISIKO- OG VESENTLIGHETSVURDERING

- FORVALTNINGSREVISJON I SELSKAP OG EIERSKAPSKONTROLL

Norske kommuner og fylkeskommuner har stor grad av frihet til å organisere tjenestene sine, nedenfor vises mulige organisasjons- og eierformer for kommunal virksomhet:

Når fylkeskommunen velger å organisere tjenesteproduksjonen innenfor egen virksomhet gjelder styringssystemene som følger av kommuneloven, og fylkestinget har i utgangspunktet all beslutningsmyndighet. Dersom virksomheten legges i egne rettssubjekt, som aksjeselskap eller interkommunale selskap, må styringssystemene følge den aktuelle lovgivningen. Dette medfører at fylkestingets styring av selskapet må skje i selskapets eierorgan⁶². Kommuner og fylkeskommuner kan utføre felles oppgaver gjennom *interkommunale samarbeid*. Et interkommunalt samarbeid skal foregå gjennom et interkommunalt politisk råd, kommunalt oppgavefellesskap, vertskommunesamarbeid, interkommunalt selskap, aksjeselskap eller samvirkeforetak, en forening eller på en annen måte som det er rettslig adgang til, jf. koml. § 17-1.

Uavhengig av organisasjons- eller eierform, er det fylkestinget som har det overordnede ansvaret for fylkeskommunens samlede virksomhet. Figuren viser at organisasjons- eller eierformens selvstendighet i forhold til fylkestinget øker jo lengre ut mot høyre man kommer, og fylkestingets mulighet for innsyn og kontroll reduseres tilsvarende. De senere årene har det vært en økning i bruken av fristilte organisasjonsformer som selskaper, stiftelser og lignende⁶³. Dette har ført til en mer kompleks og fragmentert organisering av den kommunale og fylkeskommunale virksomheten som gir utfordringer med hensyn til folkevalgt styring og kontroll.

Forvaltningsrevisjon i selskap og eierskapskontroll er aktuelt i aksjeselskap (fortrinnsvis AS som i sin helhet eies av kommuner og fylkeskommuner og heleide døtre av disse⁶⁴), interkommunale selskap (IKS) og interkommunale samarbeid som er egne rettssubjekt. Utenfor rekkevidden av forvaltningsrevisjon i selskap og eierskapskontroll er fylkeskommunale foretak (KF) og kommunale oppgavefellesskap som ikke er egne

⁶² KS, *Anbefalinger om eierstyring, selskapsledelse og kontroll*, s. 3. Hentet fra https://www.ks.no/contentassets/fb95418a8bab40d69235844e212abb6f/ks-anbefalinger-eierstyring_digital.pdf

⁶³ NKRF, *Veileder i selskapskontroll*, s. 4. Hentet fra https://www.nkrf.no/assets/documents/Publikasjoner/Veileder_i_selskapskontroll_-_fastsatt_av_styret_22.10.2018.pdf

⁶⁴ Kontrollutvalget har ikke innsyn i selskaper med delvis statlig og/eller private eierinteresser med mindre det foreligger avtale om dette

rettssubjekt, dette er fordi disse inngår i fylkeskommunen som rettssubjekt. Det er opp til deltakerkommunene å bestemme hvorvidt det enkelte interkommunale politiske råd og kommunale oppgavefelleskap skal være egne rettssubjekt. En stiftelse har ingen eier, den eies av seg selv – og omfattes derfor ikke av forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll.

4.2 Eierstyring i Agder fylkeskommune

Agder fylkesting vedtok i sak 30/19⁶⁵ generelle prinsipper for eierstyring i Agder fylkeskommune.

1. *Agder fylkeskommune skal utøve et aktivt eierskap. Selskaper der fylkeskommunen har eierinteresser eller er deltaker i skal aktivt bidra til oppfyllelse av Regionplan 2030s hovedmål: Å utvikle Agder til en miljømessig, sosialt og økonomisk bærekraftig region i 2030 – et attraktivt lavutslippssamfunn med gode levekår. Fylkestinget skal hvert år orienteres om status og måloppnåelse på arbeidet med Regionplan Agder 2030 i de fylkeskommunale selskapene.*
2. *Virksomheten skal arbeide målrettet for å ivareta sitt samfunnsansvar, herunder etiske og miljømessige forhold.*
3. *Styresammensetningen skal være kjennetegnet av kompetanse, kapasitet og mangfold ut fra det enkelte selskaps egenart. Styresammensetning skal være kjennetegnet av kompetanse, kapasitet og mangfold ut fra det enkelte selskaps egenart.*
4. *Det skal være åpenhet knyttet til fylkeskommunens eierskapsutøvelse og selskapets virksomhet. Dette innebærer bl.a. løpende arkivering av dokumenter tilknyttet selskapet i fylkeskommunens arkiver.*
5. *Eierstyring skal foregå på generalforsamling og i representantskap. Fylkeskommunens satsninger i regionplan Agder 2030 må vises igjen i eierstyringen.*
6. *Styret har det overordnede ansvaret for forvaltningen av selskapet og skal herunder ivareta en uavhengig kontrollfunksjon overfor selskapets ledelse på vegne av eierne.*
7. *Etiske og forretningsmessige prinsipper og praksis i selskaper som fylkeskommunen har eierinteresser i, skal være forenlig med fylkeskommunens egne prinsipper og praksis.*
8. *Kapitalstrukturen i selskapet skal være tilpasset selskapets formål og situasjon.*
9. *Eiere skal likebehandles.*
10. *Lønns- og incentivordninger bør utformes slik at de fremmer verdiskapingen i selskapet og fremstår som rimelige.*

Ifølge kommuneloven § 26-1 skal det minst en gang i valgperioden utarbeides en eierskapsmelding som skal vedtas av fylkestinget. Denne skal inneholde fylkeskommunens prinsipper for eierstyring, det skal fremgå hvilke selskaper og foretak fylkeskommunen har eierinteresser i samt fylkeskommunens formål med disse eierinteressene. Det fremgår at fylkeskommunens eierskapsmelding skal være klar i løpet av 2020, og det vil i tillegg utformes eierstrategi for utvalgte selskap⁶⁶. Videre har administrasjonen

⁶⁵ Agder fylkeskommune, Møteprotokoll fylkestinget 18.12.2019, hentet fra <https://sru.agderfk.no/api/utvalg/200038/mo-ter/200134/dokumenter/2>

⁶⁶ Agder fylkeskommune, Møteinnkalling fylkestinget 18.12.2019, hentet fra <https://sru.agderfk.no/api/utvalg/200038/mo-ter/200134/dokumenter/1>

besluttet å innlemme eierstyring i fylkeskommunens ledelses- og styringsverktøy, *strat-sys*. Dette skal bidra til å legge til rette for en helhetlig oversikt og styring, samtidig som det vil sikre nødvendige koblinger mellom eierstyring og overordnet samfunnsoppdrag/regionplan.

4.3 Analyse

Revisjonen har gjennomført en overordnet risiko- og vesentlighetsvurdering av fylkeskommunens selskaper. I det følgende tar vi for oss selskapene der vi har vurdert at det kan være aktuelt med eierskapskontroll og/eller forvaltningsrevisjon. Gjennomgangen tar altså ikke for seg alle selskapene som fylkeskommunen har eierandeler i, men en fullstendig oversikt over fylkeskommunes eierskap fremgår av **vedlegg 1**.

Vi har valgt å strukturere analysen på følgende måte:

- Aksjeselskap (AS)
- Interkommunale selskap (IKS)

Analysen er hovedsakelig gjort med utgangspunkt i årene 2018-2019.

4.3.1 Aksjeselskap

Et aksjeselskap (AS) kan eies av en kommune eller fylkeskommune alene, eller sammen med andre kommuner/fylkeskommuner, private rettssubjekter og staten. Selskapets øverste myndighet er generalforsamlingen, og det er gjennom generalforsamlingen eierne utøver eierstyring. Generalforsamlingen velger styre og fastsetter rammer og gir nærmere regler for styret og daglig leder. Selskapet ledes av styret, det er styret som har det overordnede ansvaret for at selskapet drives i samsvar med eierens formål og i tråd med gjeldende lover og regler⁶⁷.

Agder fylkeskommune har få heleide aksjeselskaper, men er deleier i flere selskap. Dette innebærer at de eier en andel av aksjene i selskapet, og rettighetene avhenger av eierandelen.

Fylkeskommunen har eierandeler i selskaper som har andre offentlige eiere og selskaper som også har private eierinteresser. Kontrollutvalget har ikke innsyn i selskaper med delvis statlig eierskap eller private eierinteresser med mindre det foreligger avtale eller kontrakt om dette⁶⁸. Administrasjonen jobber med å få oversikt over hvilke selskap det evt. er gjort en slik avtale med. Revisjonen har etter tilsvarende gjennomgang i Kristiansand kommune informasjon om at Varodd AS og USUS AS har vedtektsfestet innsyn for kontrollutvalg/revisjon.

⁶⁷ KS, *Anbefalinger om eierstyring, selskapsledelse og kontroll*, s. 4. Hentet fra [https://www.ks.no/content-assets/fb95418a8bab40d69235844e212abb6f/ks-anbefalinger-eierstyring_digital.pdf](https://www.ks.no/contentassets/fb95418a8bab40d69235844e212abb6f/ks-anbefalinger-eierstyring_digital.pdf)

⁶⁸ Ny kommunelov åpner imidlertid opp for at kontrollutvalget har innsynsrett og rett til å foreta undersøkelser i andre virksomheter som utfører oppgaver på vegne av kommunen. Det presiseres at innsynet og undersøkelsen kun skal omfatte det som er nødvendig for å undersøke om kontakten blir oppfylt, jf. §23-6 femte ledd.

Ferde AS (RoV = M/H)

Eierandel		Opplysninger om selskapet			Andre eiere
Ferde AS Org.nr 918 012 745	33,33 %	Stiftet: 05.10.2016 Formål: Står for bompengefinansiering av utbyggingsprosjekt i fylkene Vestland, Rogaland og Agder. Selskapet har oppgaver i forhold til vedtatte innkrevingsprosjekt. Det skal ikke brukes som en pådriverorganisasjon for nye veiprosjekt. Selskapet skal ikke gi aksjeeierne økonomisk utbytte.			Rogaland fylkeskommune og Vestland fylkeskommune
		Tall i 1000 kroner	2019	2018	
		Omsetning	3 553 242	2 424 433	
		Resultat	17 051	25 533	
		Langsiktig gjeld	21 721 139	13 423 104	
		Egenkapital	24 662	13 571	
		Antall ansatte	62	66	

Mulige risikofaktorer kan være:

- Anskaffelsesregelverket
- Høy lånegjeld, men mye sikret ved garantier fra eierne
- Mål om mindre trafikk og miljø går på bekostning av selskapet mål
- Transaksjoner med nærstående
- Tap på fordringer

Betydning for fylkeskommunen:

- Betydelig eierandel
- Samfunnsperspektiv; administrere og drive innkrevningssystem i bompengerperioden i samsvar med vedtak og avtaler
- Lånegarantier
- Omdømme

Det har den senere tiden blitt gjennomført flere undersøkelser av Ferder AS som følge av informasjon som kom frem i mediene høsten 2019. Det er utført en selskapskontroll etter bestilling fra kontrollutvalgene i Vestland og Rogaland, samtidig om styret i Ferder AS bestilte en egen gjennomgang. På bakgrunn av disse to rapportene har fylkestinget fattet vedtak om hvordan selskapet og eierne skal følge opp funn/anbefalinger fra rapportene. Det er bestilt en tilleggsrapport til selskapskontrollen av kontrollutvalgene i Vestland og Rogaland.

Det vil kunne være aktuelt å følge opp de undersøkelser som er gjort med selskapet mot slutten av planperioden. Revisjonen vurderer risiko og vesentlighet som middels til høy.

Skyttel AS (RoV = M/H)

Eier- andel		Opplysninger om selskapet			Andre eiere
Skyttel AS Org. Nr 925 730 289	33,33 %	Stiftet: 18.12.1953 Formål: Virksomhet relatert til bompengeretjenester, herunder AutoPASS bompenger- og fergebetaling, driftstjenester og systemløsninger.			Rogaland fylkeskommune og Vestland fylkeskommune
		Tall i 1000 kroner	2019	2018	
		Omsetning	49 879	35 195	
		Resultat	4 372	1 709	
		Langsiktig gjeld	0	0	
		Egenkapital	9 976	6 354	
		Antall ansatte	45	-	

Mulige risikofaktorer kan være:

- Leverer tjenester i konkurranseut-satt marked, avhengig av å vinne kunder markedet
- Transaksjoner med nærstående
- Tap på fordringer
- Personvern/GDPR
- Internkontroll

Betydning for fylkeskommunen:

- Betydelig eierandel
- En del av «verdikjeden» rundt bompengerinnkreving

Skyttel AS driver betalingsløsninger for ferje og bompenger på vei. Selskapet leverer bompengesystemer, fergeløsninger og innfordringsløsninger, herunder kundesenter, IT utvikling og regnskapsløsninger for sine prosjekter. Selskapet leverer tjenester i et marked med konkurranse, og er avhengige av å beholde og vinne nye prosjekter i markedet. Deloitte har gjennomført en eierskapskontroll av selskapet i mai 2020 på vegne av kontrollutvalgene i Vestland og Rogaland fylkeskommuner. Revisjonen vurderer risikoen som middels til høy, og det vil eventuelt kunne være aktuelt å følge opp undersøkelsen som er gjort med selskapet mot slutten av planperioden.

Agder Kollektivtrafikk AS (AKT) (RoV = M)

Eier- andel		Opplysninger om selskapet			Andre eiere
Agder Kollektivtrafikk AS (AKT) Org.nr 991 776 524	80 %	Stiftet: 14.09.2007 Formål: Å tilby kollektiv persontransport, gi informasjon til befolkningen om tilbudet og yte tjenester relatert til dette. Selskapet skal primært ikke selv utføre rutetrafikk, men kjøpe slike tjenester fra eksterne tjenesteleverandører. Selskapet er ikke opprettet med sikte på å gi økonomisk overskudd til eierne og det skal ikke utbetales utbytte			Kristian- sand kom- mune
		Tall i 1000 kroner			
		Omsetning			
		Resultat			
		Langsiktig gjeld			
		Egenkapital			
		Antall ansatte			

Mulige risikofaktorer kan være:

- Statlige belønningsmidler benyttes iht. kriteriene/avtale
- Belønningsavtalen forlenges fra 2020
- Byvekstavtale for Kristiansandsregionen
- Uten statlig finansiering vil selskapet mangle ca 50-60 MNOK for å opprettholde dagens rutetilbud
- Leverandører oppfyller ikke sine kontraktsforpliktelser
- Anskaffelsesregelverket
- Regulering av store kontakter og kortsiktig finansiering
- Ny teknologi og utvikling av bedre måleindikatorer og styringsindikatorer knyttet til ressursbruk og kapasitetsutnyttelse i AKTs virksomhet
- Covid-19 – fallende inntekter, usikkerhet rundt omfang av kompensasjonsordninger

Betydning for fylkeskommunen:

- Stor eierandel
- Betydelige økonomiske verdier
- Gi innbyggerne et velfungerende og kostnadseffektivt kollektivtilbud, inkl. skoleskyss og spesialskyss
- Bidra til miljøvennlig trafikkutvikling
- Årlig tilskudd

Det ble gjennomført selskapskontroll⁶⁹ i Agder Kollektivtrafikk AS for Kristiansand kommune og de to fylkene i 2018. I rapporten ble det gitt 7 anbefalinger som etter revisjonens vurdering har blitt fulgt godt opp av selskapet.

På bakgrunn av overstående risikofaktorer og selskapets betydning for fylkeskommunen, vurderer revisjonen samlet risiko og vesentlighet som middels.

Elvegata 4 AS (RoV = M)

Eierandel		Opplysninger om selskapet		
Elvegata 4 AS Org. nr 993 404 470	100 %	Stiftet: 15.09.2008 Formål: Kjøp, salg og utleie av fast eiendom og alt hva dermed står i forbindelse derunder også deltakelse i andre selskaper som aksjonær eller på annen måte.		
		Tall i 1000 kroner	2019	2018
		Omsetning	7 563	7 630
		Resultat	3 361	2 823
		Langsiktig gjeld	9 222	12 228
		Egenkapital	10 850	7 489
		Antall ansatte	-	-

Mulige risikofaktorer kan være:

- Ombyggingsbehov for å tilpasse bygget til leietakers behov
- Vedlikeholdsetterslep
- Justeringsforpliktelser for merverdiavgift
- Lengden og sammensetningen på leiekontrakten

⁶⁹ Rapporten finnes her: <https://agderkomrev.no/wp-content/uploads/2018/01/Selskapskontroll-i-Agder-Kollektivtrafikk-AS.pdf>

Betydning for fylkeskommunen:

- Fremtidig bruk av bygget - fylkeskommunen er i dag største leietaker, brukes pt. som skolebygg
- Aksjene i selskapet er verdsatt til 67 mnok i fylkeskommunens balanse⁷⁰

Aksjene i selskapet ble kjøpt i 2018 etter at fylkeskommunen i lenger tid hadde vært leietaker i bygget. Bygget ble da kjøpt for å ha tilstrekkelig kapasitet til aktiviteten ved Kvadraturen videregående skole. I tillegg til fylkeskommunen er bygget utleid til Kristiansand kommune, samt Navigare Båt og Fritid AS. Selskapet har også inntekter fra parkeringsarealer på taket. Fremtidig bruk av bygget må ses i sammenheng med skolebruksplanen og behovet for arealer i sentrum, samt evt. kostnader med å vedlikeholde bygget for å opprettholde leietakers krav. Revisjonen vurderer risiko og vesentlighet som middels.

Arbeidsmarkedsbedrifter:

Agder fylkeskommune er deleier i flere arbeidsmarkedsbedrifter / vekst- og utføringsbedrifter:

Avigo AS (RoV = M/H)

Eierandel		Opplysninger om selskapet		Andre eiere
Avigo AS Org.nr 932 936 046	20,43 %	Stiftet: 13.05.1982 Formål: Å drive utføring gjennom avklaring, kvalifisering og formidling av arbeidssøkere. Dette skal skje gjennom produksjons- og arbeidspraksis i et reelt og moderne arbeidsmiljø, samt gjennom kurs og individuell veiledning. formål ivaretas også gjennom eierskap i andre selskap.		Lillesand kommune, Grimstad kommune og Birkenes kommune
		Tall i 1000 kroner	2019	2018
		Omsetning	70 557	71 341
		Resultat	2 591	2 606
		Langsiktig gjeld	1 390	3 110
		Egenkapital	39 262	36 670
		Antall ansatte	78	70

Jobbklar Norge AS (Rov = M/H)

Eierandel		Opplysninger om selskapet		Andre eiere
Jobbklar Norge AS m/datter-selskap* Org. nr. 925 302 562	22,5 %	Stiftet:25.06.2020 Formål: Å bidra til at personer som står utenfor arbeidslivet kommer i arbeid og at personer som står i fare for å falle ut av arbeidslivet beholder arbeidet. Dette skjer ved å samarbeide om arbeidsinkludering med andre virksomheter og ved produksjon av varer og tjenester i egen regi.		Arendal kommune, Risør kommune, Tvedestrand kommune med flere kommuner
		På grunn av stiftelsestidspunktet for selskapet foreligger det ikke regnskapstall for tidligere år.		

⁷⁰ Differansen mellom egenkapitalen i selskapet og bokført verdi av aksjene knytter seg til merverdier i eiendomsmassen.

		*Arbeids- og inkluderingsbedriftenene ProFlex AS og Durapart AS ble slått sammen i 2020. Agder fylkeskommune benyttet sine aksjer i Durapart AS som stiftelsinnskudd i Jobbklar Norge AS.	
--	--	---	--

Varodd AS⁷¹ (RoV= M/H)

Eier- andel		Opplysninger om selskapet			Andre eiere
Varodd AS Org.nr 929 051 378	22,22 %	Stiftet: 21.08.1961 Formål: Å bidra til økt arbeidsdeltakelse og arbeidsinkludering av personer som står utenfor arbeidslivet i kommuner på Agder. Selskapets formål ivaretas også gjennom eierskap i andre selskap.			Kristiansand kommune, Venesla kommune, Lindesnes kommune, Sparebanken Sør
		Tall i 1000 kroner	2019	2018	
		Omsetning	226 473	225 937	
		Resultat	921	4 389	
		Langsiktig gjeld	26 823	27 281	
		Egenkapital	149 389	151 618	
		Antall ansatte	70	70	

Samlet vurdering for overstående arbeidsmarkedsbedrifter:

Mulige risikofaktorer kan være:

- Driften skjer i samsvar med NAVs gjeldende retningslinjer
- Egenkapital «innelåst» - NAV-regelverk
- Tilpasser bedriften etter de til enhver tid gjeldende rammebetingelser
- Bransjen er stadig i endring, økende krav til effektivitet, omstillingsevne og tjenestetilbud.
- Skille mellom skjermet virksomhet og virksomhet i konkurranse
- Anskaffelsesregelverket

Betydning for fylkeskommunen:

- Samfunnsnyttig funksjon; leverandør av attføringstjenester
- Virksomheten baseres på samarbeid med selskapet, NAV og kommunen
- Viktig oppgave for personer med bistandsbehov, får mulighet til læring og lykkes i arbeidslivet
- Sentralt for å nå målsettingen i regionplan Agder

Arbeidsmarkedsbedriftene er viktige aktører for å kunne nå målsettinger i Regionplan Agder vedrørende sysselsetting og levekår. På bakgrunn av overstående risikoområder og betydningen for fylkeskommunen, vurderes samlet risiko og vesentlighet som middels til høy. Det vil etter revisjonens vurdering være hensiktsmessig å se selskapene⁷² i sammenheng, og det vil kunne være aktuelt å gjennomføre eierskapskontroll i kombinasjon med forvaltningsrevisjon.

⁷¹ Varodd AS er et aksjeselskap som både har fylkeskommunale/kommunale eiere og private eier. I utgangspunktet har ikke kontrollutvalget innsynsrett i selskap med private/statlige eier, men Varodd AS har vedtektsfestet at kontrollutvalg/revisor skal gis mulighet for innsyn og mulighet til å foreta egne undersøkelser i selskapet

⁷² Agder fylkeskommune har eierandeler i Amento AS. Her er det også private eierinteresser, og det må foreligge en avtale om innsyn for at dette selskapet skal kunne være inkludert eierskapskontroll/forvaltningsrevisjon.

4.3.2 Interkommunale selskap (IKS)

Et interkommunalt selskap (IKS) kan opprettes av kommuner, fylkeskommuner eller andre interkommunale selskap, jf. IKS-loven. Selskapets øverste organ er representantskapet der deltakerkommunene utøver eierstyring gjennom valgte representanter.

Selskapet ledes av et styre som velges av representantskapet. Representantskapet kan utøve eierstyring overfor styret på flere måter; de bestemmer sammensetningen av styret, de kan instruere styret og omgjøre styrets beslutninger og det kan gjennom selskapsavtalen bestemmes at utvalgte saker må godkjennes i representantskapet⁷³.

Vest-Agder Museet IKS (RoV = H)

Eier- andel		Opplysninger om selskapet			Andre eiere
Vest-Agder-Museet IKS Org.nr 989 072 048	50 %	Stiftet: 14.09.2005 Formål: Organisere innsamling, bevaring, dokumentasjon, forskning og formidling av kulturhistorie for Vest-Agder. Har også ansvaret for drift og forvaltning av de samlinger og anlegg som eies av de museer som etter avtale er med i Vest-Agder-museet.			Kristiansand kommune, Flekkefjord, Farsund, Mandal, Venesla og andre kommuner i fylket
		Tall i 1000 kroner	2019	2018	
		Omsetning	72 266	69 535	
		Netto driftsresultat	10 919	1 543	
		Langsiktig gjeld (pensjon)	50 036	45 356	
		Egenkapital	63 910	51 585	
		Antall ansatte	60,5	54	

Mulige risikofaktorer kan være:

- Det økonomiske handlingsrommet er en utfordring for selskapet
- Drift og bevaring av over 120 museumsbygg/antikvariske bygg
- Stort etterslep på vedlikehold
- Tilskudd til restaurering
- Arbeid med registrering av museets gjenstander og fotografier
- Museumsbygg: dagens krav til klima, sikkerhet og arbeidsmiljø
- Universell utforming
- Anskaffelsesregelverket
- Opprettholde godt samarbeid med venneforeningene
- Internkontroll

Betydning for fylkeskommunen:

- Samfunnsperspektiv; bevare kulturhistoriske verdier for fremtiden
- Museumstilbudet for innbyggere
- Tilbud for barnehagebarn og skoleelever
- Kommunene yter årlig driftstilskudd

Revisjonen har ikke gjennomført eierskapskontroll eller forvaltningsrevisjon i selskapet tidligere. Risiko og vesentlighet vurderes å være høy, og det kan være aktuelt med både eierskapskontroll og forvaltningsrevisjon i selskapet.

⁷³ KS, *Anbefalinger om eierstyring, selskapsledelse og kontroll*, s. 4. Hentet fra https://www.ks.no/contentassets/fb95418a8bab40d69235844e212abb6f/ks-anbefalinger-eierstyring_digital.pdf

Aust-Agder museum og Arkiv IKS (RoV = H)

	Eier- andel	Opplysninger om selskapet			Andre ei- ere
Aust-Agder museum og Arkiv IKS (AAMA) Org.nr 986 088 695	47 %	Stiftet: 03.04.2003 Formål: Aust-Agder museum og Arkiv IKS skal forvalte, drive og utvikle museums- og arkivfeltet i Agder.			Arendal, Grimstad, Evje og Hornnes kommune med flere
		Tall i 1000 kroner	2019	2018	
		Omsetning	70 954	67 565	
		Netto driftsresultat	3 244	4 993	
		Langsiktig gjeld	202 120	205 177	
		Egenkapital	149 975	150 788	
		Antall ansatte	60	60	

Mulige risikofaktorer kan være:

- Ressurssituasjonen/ det økonomiske handlingsrommet
- Drift, vedlikehold og bevaring av mange bygg/museer
- Anskaffelsesregelverket
- Arkivering og digitalisering
- Museumsbygg: dagens krav til klima, sikkerhet og arbeidsmiljø
- Universell utforming
- Utfordring knyttet til fusjon/endinger/tidligere endringer i selskapet
- Mange eiere og avdelinger
- Høyt antall prosjekter
- Internkontroll

Betydning for fylkeskommunen:

- Samfunnsperspektiv; bevare kulturhistoriske verdier for fremtiden
- Museumstilbudet for innbyggere, med fokus på barn og unge.
- Kommunene yter årlig driftstilskudd
- Betydelig innlån til selskapet

Etter det revisjonen kjenner til er det ikke gjennomført forvaltningsrevisjon/eierskapskontroll i selskapet etter sammenslåingen⁷⁴. Samlet risiko og vesentlighet vurderes som høy.

Kilden Teater og Konserthus for Sørlandet IKS (RoV = M/H)

	Eier- andel	Opplysninger om selskapet			Andre ei- ere
Kilden Teater og konserthus for Sørlandet IKS Org.nr 986 471 839	37 %	Stiftet: 03.11.2003 Formål: Selskapets formål er å realisere, drive og videreutvikle institusjonen Kilden Teater- og Konserthus for Sørlandet IKS. Dette skal gjøres som en fullverdig institusjon for teater-, opera-, musikk- og kulturvirksomhet. Tilrettelagt for Agder Teater, Opera Sør og Kristiansand Symfoniorkester, gjennom produksjon, formidling og utvikling av et allsidig kunstnerisk repertoar.			Kristiansand kommune, Grimstad kommune
		Tall i 1000 kroner	2019	2018	
		Omsetning	246 959	252 984	

⁷⁴ AAMA ble etablert i 2015 da Aust-Agder kulturhistoriske senter IKS, Setesdalsmuseet IKS og Stiftelsen Grimstad bys museer ble slått sammen.

	Netto driftsresultat	366	5 839
	Langsiktig gjeld inkl pensjon	98 001	101 824
	Egenkapital	1 472 846	1 506 163
	Antall ansatte	226	211

Mulige risikofaktorer kan være:

- Statlige og regionale tilskudd
- Egeninntekter, herunder opprettholde sponsorinntekter og kommersielle inntekter
- Opprettholde Kildens gode tilbud til innbyggere og være et foretrukket valg for kurs, kongresser og konferanser
- Anskaffelsesregelverket
- Covid -19 – fallende inntekter, usikkerhet rundt kompensasjon/tiltaks pakker

Betydning for fylkeskommunen:

- Betydelige økonomiske verdier
- Samfunnsperspektiv; teater, orkester, opera, kulturdrift og samfunnsrelaterte kulturtiltak for regionens innbyggere
- Over 200 fast ansatte i selskapet
- Årlig driftstilskudd

Det ble sist gjennomført en eierskapskontroll av selskapet i 2007. På bakgrunn av nevnte risikofaktorer og selskapets betydning for fylkeskommunen, vurderer revisjonen risiko og vesentlighet som middels til høy. Både eierskapskontroll og forvaltningsrevisjon vil kunne være aktuelt.

IKT Agder IKS (RoV = M/H)

Eierandel		Opplysninger om selskapet		Andre eiere
IKT Agder IKS Org.nr 985 359 385	24 %	Stiftet: 16.10.2002 Formål: Selskapet skal sammen med de respektive fagmiljøene hos eierne ivareta deltakernes oppgaver knyttet til drift, service og utvikling av IKT løsninger som understøtter deltakernes tjenesteproduksjon og forvaltning, samt være deltakerens faglige instans innen disse områdene. Selskapet skal bidra til at deltakerne gis økt innovasjons- og utviklingskraft. Selskapet kan levere tjenester til andre innenfor rammen av loven og de rammer styret fastsetter.		Vennesla, Arendal, Grimstad, Froland, Gjerstad med flere
		Tall i 1000 kroner	2019	
		Omsetning	94 234	
		Resultat	627	
		Langsiktig gjeld	121 102	
		Egenkapital	1 595	
		Antall ansatte	79	

Mulige risikofaktorer kan være:

- Personvern og IT-tjenester
- Fremtidsrettet utviklingsansvar (bærekraft)
- Gjeld
- Anskaffelsesregelverket
- Risiko tilknyttet kritisk infrastruktur for kommunene/fylkeskommunen

- Udekket beløp på 33 millioner kroner i investeringsregnskapet, må hentes inn i 2020

Betydning for fylkeskommunen:

- Utvikler informasjons- og kommunikasjonsteknologi for fylkeskommunen
- Leverer operative og daglige tjenester innen support, drift og forvaltning
- Viktig IKT-leverandør
- Betydningen av velfungerende og oppdaterte IT-tjenester for kommunen har særlig vist seg ved utbruddet av Covid-19
- Innlån til selskapet – pr 01.01.20, 63 millioner kroner

IKT Agder var tidligere et samarbeid etter den gamle kommunelovens § 27, men ble fra 1. juli 2019 reetablert som et interkommunalt selskap som er underlagt lov om interkommunale selskap.

Revisjonen vurderer risiko og vesentlighet som middels til høy.

Konsesjonskraft IKS (RoV = M)

	Eierandel	Opplysninger om selskapet			Andre eiere
Konsesjonskraft IKS Org.nr 971 330 937	56,45 %	Stiftet: 25.08.2003 Formål: Konsesjonskraft IKS skal være en ledende nasjonal forvalter av konsesjonskraft. Konsesjonskraft IKS skal omsette kommunenes og fylkeskommunens konsesjonskraft, gjennom å ta imot og formidle videre den pengeyttinga som oppstår gjennom forvaltninga av konsesjonskraftrettighetene og delta i virksomhet som har naturlig sammenheng med dette.			Bykle kommune, Kristiansand kommune med flere
		Tall i 1000 kroner	2019	2018	
		Omsetning	255 385	221 051	
		Resultat	1 889	10 087	
		Langsiktig gjeld	-	-	
		Egenkapital	159 647	157 758	
		Antall ansatte	3	4	

Mulige risikofaktorer kan være:

- Mulige lovendringer på området
- Potensielle endringer i rammevilkår
- Klimaforhold
- Internasjonal økonomisk utvikling
- Åpenhet og innsyn
- Kraftpriser og valuta: Svingninger i valutamarked og kraftmarkedet
- Finansforvaltning
- Anskaffelsesregelverket

Betydning for fylkeskommunen:

- Konsesjonskraftsinntekter utgjør en viktig inntektskilde
- Forvalter store økonomiske verdier

Aust-Agder revisjon IKS gjennomførte i 2019 en selskapskontroll av Konsesjonskraft IKS. Hensikten med selskapskontrollen var å se hvorvidt selskapets virksomhet var i samsvar med formålet, og om kommunene sikret god eierstyring av selskapet. Det ble

ikke anbefalt endringer for verken selskapet eller fylkeskommunene, revisjonen vurderer risiko- og vesentlighet som middels.

VIGO IKS (RoV = M)

Eier- andel		Opplysninger om selskapet		Andre eiere
VIGO IKS Org.nr 998 283 914	9,09 %	Stiftet: 01.01.2012 Formål: Kjøpe inn, videreutvikle og utvikle, eie og/eller forestå drift av IKT-systemer til bruk for videregående skole. Herunder felles inntaks- og forvaltningssystem for elever/lærlinger (VIGO), og andre skoleadministrative systemer som står i naturlig sammenheng med dette. Selskapet kan også utvikle og forvalte andre fylkeskommunale IKT-systemer som går ut over skolesektoren, og som vedtas av eierne. Selskapet kan inngå avtale med andre om utvikling og drift av ulike systemer. Selskapet skal videre levere eller formidle nødvendige faglige kurs og veiledning til deltakerne på de systemer hvor man har rettigheter/driftsoppgaver.		Samtlige fylkeskommuner og Oslo kommune
Tall i 1000 kroner		2019	2018	
Omsetning		56 860	59 045	
Resultat		-6 380	-12 620	
Langsiktig gjeld		3 543	2 754	
Egenkapital		28 617	34 907	
Antall ansatte		8	4	

Mulige risikofaktorer kan være:

- IT-systemet for skoleadministrasjon er viktig for både fylkeskommunene, administrasjonen og elevene
- Utvikling og innovasjon;
 - Prosjektansvar for utvikling og implementering av nytt nasjonalt skoleadministrativt system
- Anskaffelsesregelverket
- Kompetanse/fagmiljø
- Personvern/GDPR
- Internkontroll

Betydning for fylkeskommunen:

- Forvalter skoleadministrativt IT-system
- VIGO eier og forvalter informasjonsnettstedet www.vilbli.no
- Årlige tilskudd

Det har blitt gjennomført selskapskontroll av VIGO IKS i 2018/2019. Kontrollutvalget i Sør-Trøndelag fylkeskommune bestilte en selskapskontroll gjennomført som forvaltningsrevisjon. I den forbindelse ble de øvrige eierne invitert til å delta i kontrollen og gjennomføre egne eierskapskontroller. Agder kommunerevisjon gjennomførte eierskapskontroll på oppdrag fra kontrollutvalget i Vest-Agder fylkeskommune⁷⁵. Som følge av at det nylig er gjennomført eierskapskontroll og forvaltningsrevisjon i selskapet, vurderer revisjonen risiko og vesentlighet som middels.

⁷⁵ Rapporten kan leses her: <https://agderkomrev.no/wp-content/uploads/2018/01/Selskapskontroll-Vigo-IKS-1.pdf>

5 OPPSUMMERING

Agder Kommunerevisjon IKS har på oppdrag fra kontrollutvalget i Agder fylkeskommune gjennomført en risiko- og vesentlighetsvurdering for forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll. Hensikten med analysen er å gi kontrollutvalget et godt grunnlag for å kunne utarbeide plan for forvaltningsrevisjon og plan for eierskapskontroll for valgperioden 2019-2023.

I analysen har vi vurdert følgende områder:

LOKALDEMOKRATI

- Saksutredning og oppfølging av politiske vedtak (RoV = høy)
- Åpenhet og innsyn (RoV = middels/høy)
- Overordnet eierskapsstyring (RoV = middels/høy)

TILLITSSKAPENDE FORVALTNING

- Overordnet internkontroll (RoV = høy)
- Etikk og varsling (RoV = høy)
- Informasjonssikkerhet og personvern (RoV = høy)
- Arkiv og dokumentasjon (RoV = middels/høy)
- Tiltak mot arbeidslivskriminalitet, svart arbeid og sosial dumping (RoV = middels/høy)

TJENESTEYTING, MYNDIGHETSUTØVELSE OG SAMFUNNSUTVIKLING **REGIONPLAN 2030**

- Bærekraftig utvikling (Overordnet) (RoV = høy)

ANALYSE OG PLAN

- Regional planlegging (Overordnet) (RoV = middels)

FOLKEHELSE

- Folkehelse og levekår (RoV = høy)
- Tannhelse – behandlingstilbud og internkontroll (RoV = middels/høy)
- Tannhelse - forebygging (RoV = middels)

INNOVASJON OG ORGANISASJONSUTVIKLING

- Sykefravær (RoV = høy)
- Digitalisering (RoV = middels/høy)
- IKT – infrastruktur og systemer (RoV = middels)
- Bemanningssituasjonen – kompetanse og rekruttering (RoV = middels)

NÆRING, KULTUR OG KULTURMINNEFORVALTNING

- Næringsutvikling (RoV = middels/høy)
- Tilskuddsforvaltning (RoV = middels)

ØKONOMI OG STYRING

- Gjeldsnivået i fylkeskommunen (RoV = høy)
- Offentlige anskaffelser (RoV = høy)
- Overordnet økonomistyring (RoV = middels)

SAMFERDSEL OG EIENDOM

- Planlegging og styring av investeringsprosjekter (RoV = høy)
- Drift og vedlikehold av fylkesvei (RoV = middels/høy)
- Samfunnssikkerhet og beredskap (RoV = middels/høy)
- Eiendomsforvaltning (RoV = middels)

UTDANNING

- Læreplasser (RoV = høy)
- Frafall i videregående oppæring (RoV = middels/høy)
- Psykososialt miljø (RoV = middels/høy)
- Internkontroll og minstetimekrav (RoV = middels/høy)
- Kompetanse og opplæring av voksne (RoV = middels)

Videre har vi vurdert følgende selskap:

AKSJESELSKAP (AS)

- Ferder AS (RoV = middels/høy)
- Skyttel AS (RoV = middels/høy)
- Agder Kollektivtrafikk AS (RoV = middels)
- Elvegata 4 AS (RoV = middels)
- Arbeidsmarkedsbedrifter
 - Avigo AS (RoV = middels/høy)
 - Jobbklar Norge AS (RoV = middels/høy)
 - Varodd AS (RoV = middels/høy)

INTERKOMMUNALE SELSKAP (IKS)

- Vest-Agder Museet IKS (RoV = høy)
- Aust-Agder museum og Arkiv IKS (RoV = høy)
- Kilden Teater og Konserthus for Sørlandet IKS (RoV = middels/høy)
- IKT-Agder IKS (RoV = middels/høy)
- Konesjonskraft IKS (RoV = middels)
- Vigo IKS (RoV = middels)

6 LITTERATURLISTE

Agder fylkeskommune, *Budsjett 2020, Økonomiplan 2020-2023*, s. 9. Hentet fra <https://agderfk.no/f/p1/i4e9ec5f6-9e46-4648-991c-c87cf18b6f4e/vedtatt-okonomiplan-2020-til-2023-og-budsjett-2020-for-agder-fylkeskommune.pdf>

Agder fylkeskommune, *Regionplan Agder 2030*, s. 5. Hentet fra <https://agderfk.no/f/p1/i4d721a77-52f4-49e3-ba9e-42cb0c5a8b4e/regionplan-agder-2030.pdf>

Agder fylkeskommune, *Høringsutkast; Regional planstrategi for Agder 2020 – 2024*, hentet fra <https://agderfk.no/vare-tjenester/regional-planlegging-og-utvikling/regional-planstrategi/>

Agder fylkeskommune, *Digital lagring i Agder fylkeskommune*

Agder fylkeskommune, *Rapport for 1.tertial 2020*, hentet fra <https://opengov.360online.com/Meetings/VETAKS/Meetings/Details/220045>

Agder fylkeskommune, *Rapport for 2.tertial*, hentet fra <https://sru.agderfk.no/api/utvalg/200040/mo-ter/200148/behandling/1/1>

Agder fylkeskommune, *Oppfølging av forvaltningsrevisjonsrapport 2018 tannhelse i Vest-Agder fylkeskommune*. Hentet fra <https://opengov.360online.com/Meetings/VETAKS/Meetings/Details/220045?agendaltemId=203838>

Agder fylkeskommune, *Kvalitetssystem i fagopplæringen*, s. 3, hentet fra <https://agderfk.no/vare-tjenester/skole-og-opplaring/opplaring-i-bedrift/kvalitetssystem-for-fagopplaring/>

Agder fylkeskommune, *Rutine for intern varsling av kritikkverdige forhold*, hentet fra <https://opengov.360online.com/Meetings/VETAKS/Meetings/Details/222974?agendaltemId=204081>

Agder fylkeskommune, *Skolemiljø*, hentet fra <https://agderfk.no/vare-tjenester/skole-og-opplaring/opplaring-i-skole/skolemiljo/>

Agder fylkeskommune, *Agders strategi*.

Agder fylkeskommune, *Organisasjonspolitik i Agder fylkeskommune – sammen skal vi løfte landsdelen*.

Agder fylkeskommune, *Brukerhåndbok – politisk sekretariat; Rutine for saksbehandlere*.

Agderposten, *Avtale skal hindre arbeidslivskriminalitet*, hentet fra <https://www.agderposten.no/nyheter/avtale-skal-hindre-arbeidslivskriminalitet/>

Aust-Agder Revisjon IKS, *Konsesjonskraft IKS; Selskapskontroll oktober 2019*, hentet fra <https://te-mark.no/wp-content/uploads/2019/12/Selskapskontroll-Konsesjonskraft-IKS-Vest-Agder-fylkeskommune.pdf>

Datatilsynet 2018. *Informasjonssikkerhet og internkontroll*. Hentet fra <https://www.datatilsynet.no/ret-tigheter-og-plikter/virksomhetenes-plikter/informasjonssikkerhet-internkontroll/etablere-internkontroll/iverksette-styringssystem-for-informasjonssikkerhet/>

Elev og lærlingombudet og mobbeombudet, *Årsrapport for ombudene 2019*, s. 9. Hentet fra <https://opengov.360online.com/Meetings/VETAKS/Meetings/Details/219926>

FN, *Hva er bærekraftig utvikling?* Hentet fra <https://www.fn.no/Tema/Fattigdom/Baerekraftig-utvikling>

KS, *Anbefalinger om eierstyring, selskapsledelse og kontroll*, s. 3. Hentet fra https://www.ks.no/contentassets/fb95418a8bab40d69235844e212abb6f/ks-anbefalinger-eierstyring_digital.pdf

KoBE, *God kommunal eiendomsforvaltning – fordypning for folkevalgte*, s. 4. Hentet fra https://dibk.no/globalassets/eksisterende-bygg/publikasjoner/kobe_fordypningshefte-folkevalgtopplaring.pdf

Kommunal og regionaldepartementet, *Økonomiplanlegging i kommuner og fylkeskommuner*, hentet fra https://www.regjeringen.no/globalassets/upload/krd/komm/okonomiplanveileder_krd_net.pdf

Norges Kommunerevisorforbund (NKRF) 2016. *Veileder i forvaltningsrevisjon*. Hentet fra http://www.nkrf.no/filarkiv/File/Publikasjoner/Veileder_i_forvaltningsrevisjon_NKRF_2016_04_25.pdf

Norges Kommunerevisorforbund (NKRF) 2019. *Veileder i risiko- og vesentlighetsvurdering*. Hentet fra https://www.nkrf.no/filarkiv/File/Publikasjoner/ROV-veileder_oppdatert-fastsatt_av-styret_3.12.2019.pdf

NTNU, *Kommunale investeringsprosjekter. Prosjektmodeller og krav til beslutningsgrunnlag*. Hentet fra https://www.ntnu.no/documents/1261860271/1262010703/Concept_45_web_A4_no.pdf/f8d0ff12-1ec4-4475-9b1e-158cc003a946

Prop. 46. L (2017-2018), *Lov om kommuner og fylkeskommuner (kommuneloven)*. Hentet fra <https://www.regjeringen.no/contentassets/f0964c05be1d4feb54267e9255bb921/no/pdfs/prp201720180046000dddpdfs.pdf>

Riksrevisjonen, *Hvordan vi velger revisjonsområder*, hentet fra <https://www.riksrevisjonen.no/om-riksrevisjonen/slik-jobber-vi/>

Riksrevisjonen, *Riksrevisjonens undersøkelse av kommunenes låneopptak og gjeldsbelastning*, hentet fra <https://www.riksrevisjonen.no/globalassets/rapporter/no-2014-2015/kommuneneslaaneopptakoggjeldsbelastning.pdf>

Regjeringen, *Strategi mot arbeidslivskriminalitet 2019*, s.5. Hentet fra <https://www.regjeringen.no/contentassets/7f4788717a724ef79921004f211350b5/no/pdfs/strategi-mot-arbeidslivskriminalitet-2019.pdf>

Regjeringen, *Digitalisering i kommunal sektor*, hentet fra <https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/digitalisering-i-kommunal-sektor/id2623342/>

Vest-Agder fylkeskommune, *Innkjøpsreglement for Vest-Agder fylkeskommune*, s. 8.

Udir, *Å bli utsatt for mobbing; En kunnskapsoppsummering om konsekvenser og tiltak*, hentet fra <https://www.udir.no/globalassets/filer/tall-og-forskning/rapporter/2017/a-bli-utsatt-for-mobbing---en-kunnskapsoppsummering-om-konsekvenser-og-tiltak.pdf>

Utdanningsdirektoratet, *Stor økning i antall voksne i videregående skole*, hentet fra <https://www.udir.no/tall-og-forskning/statistikk/statistikk-videregaende-skole/voksne/stor-okning-i-antall-voksne-deltakere-i-videregaende-skoler/>

Utdanningsforbundet, *Frafall i videregående opplæring*. Hentet fra <https://www.utdanningsforbundet.no/var-politikk/utdanningsforbundet-mener/artikler/frafall/>

7 VEDLEGG

Vedlegg 1: Beskrivelse av selskapene som Agder fylkeskommune har eierinteresser i:

Heleide aksjeselskap	Eierandel	Opplysninger om selskapet			
Elvegata 4 AS Org. nr 993 404 470 (RoV = M)	100 %	Stiftet: 15.09.2008 Formål: Kjøp, salg og utleie av fast eiendom og alt hva dermed står i forbindelse derunder også deltakelse i andre selskaper som aksjonær eller på annen måte.			
		Tall i 1000 kroner	2019	2018	
		Omsetning	7 563	7 630	
		Resultat	3 361	2 823	
		Langsiktig gjeld	9 222	12 228	
		Egenkapital	10 850	7 489	
		Antall ansatte	-	-	
Kollektivterminalen AS Org.nr 988 465 844 (RoV = L/M)	100 %	Stiftet: 01.06.2005 Formål: Erverve eiendommen Langsæveien 2. gnr. 38 bnr. 3 i Arendal. Selskapet skal utvikle eiendommen til kollektivterminal. De deler av eiendommen som ikke brukes til kollektivformål skal kunne leies bort til annen virksomhet. Selskapet kan også erverve og/eller drive andre kollektivterminaler i fylket.			
		Tall i 1000 kroner	2019	2018	
		Omsetning	1 021	975	
		Resultat	478	469	
		Langsiktig gjeld	5 000	5 000	
		Egenkapital	4 617	4 139	

Aksjeselskap med kun offentlige eierinteresser	Eierandel	Opplysninger om selskapet			Andre eiere
Avigo AS Org.nr 932 936 046 (RoV = M/H)	20,43 %	Stiftet: 13.05.1982 Formål: Å drive attføring gjennom avklaring, kvalifisering og formidling av arbeidssøkere. Dette skal skje gjennom produksjons- og arbeidspraksis i et reelt og moderne arbeidsmiljø, samt gjennom kurs og individuell veiledning.			Lillesand kommune, Grimstad kommune og Birkenes kommune
		Tall i 1000 kroner	2019	2018	
		Omsetning	70 557	71 341	
		Resultat	2 591	2 606	
		Langsiktig gjeld	1 390	3 110	
		Egenkapital	39 262	36 670	
		Antall ansatte	78	70	
Agder Kollektivtrafikk AS Org.nr 991 776 524 (RoV = M)	80 %	Stiftet 14.09.2007 Formål: Å tilby kollektiv persontransport, gi informasjon til befolkningen om tilbudet og yte tjenester relatert til dette. Selskapet skal primært ikke selv utføre rutetrafikk, men kjøpe slike tjenester fra eksterne tjenesteleverandører. Selskapet er ikke opprettet med sikte på å gi økonomisk overskudd til eierne og det skal ikke utbetales utbytte.			Kristiansand kommune
		Tall i 1000 kroner	2019	2018	
		Omsetning	828 500	797 971	
		Resultat	-18 002	1 583	
		Langsiktig gjeld	7 095	6 465	
		Egenkapital	163 093	181 095	
		Antall ansatte	36	38	
BHV Rådgjevning AS Org.nr 914 612 233 Selskapet er under avvikling.	10 %	Stiftet 30.09.2014 Formål: Prosjektledelse, rådgivning og andre oppgaver som naturlig hører sammen med dette. Selskapets virksomhet skal være rettet inn mot eierne på en sånn måte at minimum 90 % av omsetningen kommer fra aktivitet som blir utført på vegne av eierne. Selskapet kan også ta på seg betalbare oppdrag innenfor et videre nedslagsfelt, med de avgrensingene som gjelder ovenfor.			Bykle kommune
Ferde AS Org.nr 918 012 745 (RoV = M/H)	1/3	Stiftet 05.10.2016 Formål: Står for bompengefinansiering av utbyggingsprosjekt i fylka Vestland, Rogaland og Agder. Selskapet har oppgaver i forhold til vedtatte innkrevingsprosjekt. Det skal ikke brukes som en pådriverorganisasjon for nye veiprosjekt. Selskapet skal ikke gi aksjeeierne økonomisk utbytte.			Rogaland fylkeskommune og Vestland fylkeskommune
		Tall i 1000 kroner	2019	2018	
		Omsetning	3 553 242	2 424 433	

		<table><tr><td>Resultat</td><td>17 051</td><td>25 533</td></tr><tr><td>Langsiktig gjeld</td><td>21 721 139</td><td>13 423 104</td></tr><tr><td>Egenkapital</td><td>24 662</td><td>13 571</td></tr><tr><td>Antall ansatte</td><td>62</td><td>66</td></tr></table>	Resultat	17 051	25 533	Langsiktig gjeld	21 721 139	13 423 104	Egenkapital	24 662	13 571	Antall ansatte	62	66							
Resultat	17 051	25 533																			
Langsiktig gjeld	21 721 139	13 423 104																			
Egenkapital	24 662	13 571																			
Antall ansatte	62	66																			
Hidra Bompengeselskap AS Org.nr 985 632 154 (RoV = L)	50 %	Stiftet: 11.03.2003 Formål: Drift av bompengestasjonene knyttet til finansiering av fastlandsforbindelse til Hidra og alt som står i naturlig sammenheng med dette. <table><tr><td>Tall i 1000 kroner</td><td>2019</td><td>2018</td></tr><tr><td>Omsetning</td><td>0</td><td>0</td></tr><tr><td>Resultat</td><td>0</td><td>0</td></tr><tr><td>Langsiktig gjeld</td><td>0</td><td>0</td></tr><tr><td>Egenkapital</td><td>72</td><td>72</td></tr><tr><td>Antall ansatte</td><td>-</td><td>-</td></tr></table>	Tall i 1000 kroner	2019	2018	Omsetning	0	0	Resultat	0	0	Langsiktig gjeld	0	0	Egenkapital	72	72	Antall ansatte	-	-	Flekkefjord kommune
Tall i 1000 kroner	2019	2018																			
Omsetning	0	0																			
Resultat	0	0																			
Langsiktig gjeld	0	0																			
Egenkapital	72	72																			
Antall ansatte	-	-																			
Jobbklar Norge AS m/dat-terselskap Org. nr. 925 302 562 <i>Arbeids- og inkluderings-bedriftenene ProFlex AS og Durapart AS ble slått sammen i 2020. Agder fylkeskommune benyttet sine aksjer i Durapart AS som stiftsinnskudd i Jobbklar Norge AS.</i>	22,5 %	Stiftet:25.06.2020 Formål: Å bidra til at personer som står utenfor arbeidslivet kommer i arbeid og at personer som står i fare for å falle ut av arbeidslivet beholder arbeidet. Dette skjer ved å samarbeide om arbeidsinkludering med andre virksomheter og ved produksjon av varer og tjenester i egen regi. <i>På grunn av stiftelsestidspunktet for selskapet foreligger det ikke regnskapstall for tidligere år.</i>	Arendal kommune, Risør kommune, Tvedestrand kommune med flere kommuner																		
Lister Kompetanse AS Org.nr 986 488 111 (RoV = L/M)	51,35 %	Stiftet: 19.12.2003 Formål: Selskapet skal ivareta regionens interesser knyttet til studier og utdanningstilbud på høyskole- og universitetsnivå i Lister-kommunene. Satsingsområdene skal være grunnutdanninger, samt kartleggingsoppgaver i forhold til etter- og videreutdanning på høyskole- og universitetsnivå. Selskapet skal legge vekt på koordinering og samordning av aktiviteter som kan bidra til å øke kompetansenivået i regionen, herunder også regionale prosjekter knyttet til utvikling og utnyttelse av kompetanse. <table><tr><td>Tall i 1000 kroner</td><td>2019</td><td>2018</td></tr><tr><td>Omsetning</td><td>1 550</td><td>1 777</td></tr><tr><td>Resultat</td><td>127</td><td>256</td></tr><tr><td>Langsiktig gjeld</td><td>0</td><td>0</td></tr><tr><td>Egenkapital</td><td>1 566</td><td>1 439</td></tr><tr><td>Antall ansatte</td><td>-</td><td>-</td></tr></table>	Tall i 1000 kroner	2019	2018	Omsetning	1 550	1 777	Resultat	127	256	Langsiktig gjeld	0	0	Egenkapital	1 566	1 439	Antall ansatte	-	-	Listerkommunene
Tall i 1000 kroner	2019	2018																			
Omsetning	1 550	1 777																			
Resultat	127	256																			
Langsiktig gjeld	0	0																			
Egenkapital	1 566	1 439																			
Antall ansatte	-	-																			

Risiko- og vesentlighetsvurdering for Agder fylkeskommune

Skyttel AS Org.nr 925 730 289 (RoV = M/H)	1/3	Stiftet 18.12.1953 Formål: Virksomhet relatert til bompengetjenester, herunder AutoPASS bompenge- og fergebetaling, driftstjenester og systemløsninger. <table><tr><td>Tall i 1000 kroner</td><td>2019</td><td>2018</td></tr><tr><td>Omsetning</td><td>49 879</td><td>35 195</td></tr><tr><td>Resultat</td><td>4 372</td><td>1 709</td></tr><tr><td>Langsiktig gjeld</td><td>0</td><td>0</td></tr><tr><td>Egenkapital</td><td>9 976</td><td>6 354</td></tr><tr><td>Antall ansatte</td><td>45</td><td>-</td></tr></table>	Tall i 1000 kroner	2019	2018	Omsetning	49 879	35 195	Resultat	4 372	1 709	Langsiktig gjeld	0	0	Egenkapital	9 976	6 354	Antall ansatte	45	-	Rogaland fylkeskom- mune og Vestland fyl- keskommune
Tall i 1000 kroner	2019	2018																			
Omsetning	49 879	35 195																			
Resultat	4 372	1 709																			
Langsiktig gjeld	0	0																			
Egenkapital	9 976	6 354																			
Antall ansatte	45	-																			
Sørnorsk Filmsenter AS Org.nr 993 011 207 (RoV = L/M)	33,33 %	Stiftet 18.08.2008 Formål: Selskapet skal være av ideell karakter og ha som formål å bidra til en faglig og kunstnerisk utvikling av filmproduksjonen på Sørlandet. Selskapets formål er av ikke-erhvervsmessig karakter og eierne har ikke rett til andel i overskuddet eller likvidasjons-utbytte <table><tr><td>Tall i 1000 kroner</td><td>2019</td><td>2018</td></tr><tr><td>Omsetning</td><td>10 166</td><td>8 034</td></tr><tr><td>Resultat</td><td>316</td><td>132</td></tr><tr><td>Langsiktig gjeld</td><td>0</td><td>-</td></tr><tr><td>Egenkapital</td><td>460</td><td>454</td></tr><tr><td>Antall ansatte</td><td>1</td><td>1</td></tr></table>	Tall i 1000 kroner	2019	2018	Omsetning	10 166	8 034	Resultat	316	132	Langsiktig gjeld	0	-	Egenkapital	460	454	Antall ansatte	1	1	Kristiansand kom- mune, Vestfold og Te- lemark fylkeskommune
Tall i 1000 kroner	2019	2018																			
Omsetning	10 166	8 034																			
Resultat	316	132																			
Langsiktig gjeld	0	-																			
Egenkapital	460	454																			
Antall ansatte	1	1																			
Sørlandets Europakontor AS Org.nr 993 568 961 (RoV = M)	72,2 %	Stiftet 22.10.2008 Formål: Utvikling av samfunns- og næringslivet på Sørlandet, være et kunnskapssenter for EU/EØS-saker, herunder bidra til å øke deltakelsen i og nyttet av Europeisk nettverk, programmer og aktiviteter for eierne og virksomheter i regionen. <table><tr><td>Tall i 1000 kroner</td><td>2019</td><td>2018</td></tr><tr><td>Omsetning</td><td>5 219</td><td>5 148</td></tr><tr><td>Resultat</td><td>229</td><td>71</td></tr><tr><td>Langsiktig gjeld</td><td>0</td><td>0</td></tr><tr><td>Egenkapital</td><td>2 176</td><td>1 947</td></tr><tr><td>Antall ansatte</td><td>5</td><td>5</td></tr></table>	Tall i 1000 kroner	2019	2018	Omsetning	5 219	5 148	Resultat	229	71	Langsiktig gjeld	0	0	Egenkapital	2 176	1 947	Antall ansatte	5	5	Kristiansand kommune og Arendal kommune
Tall i 1000 kroner	2019	2018																			
Omsetning	5 219	5 148																			
Resultat	229	71																			
Langsiktig gjeld	0	0																			
Egenkapital	2 176	1 947																			
Antall ansatte	5	5																			

Aksjeselskaper/andre selskaper som også har private eierinteresser (Kontrollutvalget har i utgangspunktet ikke innsyn i disse selskapene med mindre det foreligger avtale om dette)	Eierandel	Opplysninger om selskapet	Andre eiere																		
Amento AS Org.nr 938 683 190	14,5 %	Stiftet: 04.04.1986 Formål: Arbeids- og inkluderingsaktiviteter gjennom avklaring, arbeidstrening og kvalifisering, med sikte på formidling til ordinært arbeid. Egne produksjonsavdelinger vil være viktige arenaer i et slikt arbeid. Selskapet har ikke økonomisk erverv til formål. <table><tr><th>Tall i 1000 kroner</th><th>2019</th><th>2018</th></tr><tr><td>Omsetning</td><td>29 199</td><td>33 160</td></tr><tr><td>Resultat</td><td>501</td><td>1 429</td></tr><tr><td>Langsiktig gjeld</td><td>7460</td><td>7 940</td></tr><tr><td>Egenkapital</td><td>39 534</td><td>39 032</td></tr><tr><td>Antall ansatte</td><td>-</td><td>-</td></tr></table>	Tall i 1000 kroner	2019	2018	Omsetning	29 199	33 160	Resultat	501	1 429	Langsiktig gjeld	7460	7 940	Egenkapital	39 534	39 032	Antall ansatte	-	-	Kommuner i Listerregionen, Alco Lista, øvrige
Tall i 1000 kroner	2019	2018																			
Omsetning	29 199	33 160																			
Resultat	501	1 429																			
Langsiktig gjeld	7460	7 940																			
Egenkapital	39 534	39 032																			
Antall ansatte	-	-																			
Agder Næringsselskap AS Org.nr 929 263 162	52,3 %	Stiftet 18.04.1980 Formål: Næringsselskapet skal fungere som et investeringsselskap, og selskapets formål er å bidra til økt verdiskapning gjennom å tilby risikovillig kapital til nyetablerte og eksisterende bedrifter. Selskapets investeringer skal foretas på markedsmessig grunnlag, på like vilkår som private investorer og med sikte på å oppnå tilfredsstillende avkastning på investert kapital. Selskapet skal foreta investeringer i form av kjøp av aksjer. <table><tr><th>Tall i 1000 kroner</th><th>2019</th><th>2018</th></tr><tr><td>Omsetning</td><td>400</td><td>1 300</td></tr><tr><td>Resultat</td><td>-419</td><td>150</td></tr><tr><td>Langsiktig gjeld</td><td>0</td><td>0</td></tr><tr><td>Egenkapital</td><td>45 339</td><td>45 759</td></tr><tr><td>Antall ansatte</td><td>0</td><td>0</td></tr></table>	Tall i 1000 kroner	2019	2018	Omsetning	400	1 300	Resultat	-419	150	Langsiktig gjeld	0	0	Egenkapital	45 339	45 759	Antall ansatte	0	0	Sparebanken sør, DNB Bank ASA, Arendal kommune, med flere
Tall i 1000 kroner	2019	2018																			
Omsetning	400	1 300																			
Resultat	-419	150																			
Langsiktig gjeld	0	0																			
Egenkapital	45 339	45 759																			
Antall ansatte	0	0																			
Arendal Lufthavn Gullknapp AS Org.nr. 936 740 987	0,08 %	Stiftet: 18.10.1984 Formål: Å bygge og drive flyplass på Gullknapp i Froland kommune og hva som står i naturlig forbindelse med dette, samt å utvikle flyplassområdet eiendomsmessig, enten selv eller gjennom andre. <table><tr><th>Tall i 1000 kroner</th><th>2019</th><th>2018</th></tr><tr><td>Omsetning</td><td>6 238</td><td>586</td></tr><tr><td>Resultat</td><td>-10834</td><td>-57 761</td></tr><tr><td>Langsiktig gjeld</td><td>0</td><td>0</td></tr><tr><td>Egenkapital</td><td>95 555</td><td>96 390</td></tr></table>	Tall i 1000 kroner	2019	2018	Omsetning	6 238	586	Resultat	-10834	-57 761	Langsiktig gjeld	0	0	Egenkapital	95 555	96 390	Arendalsfossekompani, ASA, Arendal kommune, Froland kommune, andre			
Tall i 1000 kroner	2019	2018																			
Omsetning	6 238	586																			
Resultat	-10834	-57 761																			
Langsiktig gjeld	0	0																			
Egenkapital	95 555	96 390																			

Risiko- og vesentlighetsvurdering for Agder fylkeskommune

		Antall ansatte	7		
Canal Street AS Org.nr 990 050 430	25 %	Stiftet: 03.05.2006 Formål: Arrangere en årlig musikkfestival, hvor det skal presenteres lokal, nasjonal og internasjonal kvalitetsmusikk, og gjerne i en tverrkulturell sammenheng med f.eks. poesi, teater og mat. Et eventuelt overskudd i selskapet skal benyttes til videre satsing på vide-reutvikling av festivalen.			Arendal Fossekom-pani, Apl Norway AS, Arendal kommune
		Tall i 1000 kroner	2019	2018	
		Omsetning	7 896	8 060	
		Resultat	-702	4	
		Langsiktig gjeld	0	0	
		Egenkapital	-74	628	
		Antall ansatte	5	2	
Farsunds Garasjen AS Org.nr 979 981 236	9,52 %	Stiftet: 02.06.1998 Formål: Eie garasjeanlegg i Farsund samt alt hva hermed står i forbindelse, herunder å delta i andre selskaper med lignende virksomhet.			Garasjeinvest AS, og andre private eiere
		Tall i 1000 kroner	2019	2018	
		Omsetning	41	42	
		Resultat	6	7	
		Langsiktig gjeld	0	0	
		Egenkapital	2 389	2 383	
		Antall ansatte	-	-	
Innovasjon Norge AS Org.nr 986 399 445	5 %	Stiftet: 19.12.2003 Formål: Være statens og fylkeskommunens virkemiddel for å realisere verdiskapende næringsutvikling i hele landet.			Staten og andre fylkes-kommuner
		Tall i 1000 kroner	2019	2018	
		Omsetning	1 734 153	1 689 231	
		Resultat	139 627	207 743	
		Langsiktig gjeld	8 164 082	8 006 823	
		Egenkapital	1 601 513	1 601 513	
		Antall ansatte	-	-	
Innoventus Sør AS Org.nr 980 560 295	11 %	Stiftet 30.10.1998 Formål: Utvikling og kommersialisering av nye produkt- og forretningsideer gjennom råd-givning, inkubatorvirksomhet. Selskapet kan investere i andre virksomheter gjennom in-vesteringsselskap eller direkte der offentlige finansieringsordninger setter slike krav. Sel-skapet vil samarbeide med andre og delta i virksomhet og nettverk med beslektet type aktivitet.			Kristiansand kom-mune, Siva - Selskapet for Industrivekst, J. B. Ugland Venture AS, Sparebanken Sør, Arendal kommune, Grimstad kommune m. flere
		Tall i 1000 kroner	2019	2018	
		Omsetning	14 284	15 385	

		<table><tr><td>Resultat</td><td>-573</td><td>-59</td></tr><tr><td>Langsiktig gjeld</td><td>2 000</td><td>2 000</td></tr><tr><td>Egenkapital</td><td>9 272</td><td>9 845</td></tr><tr><td>Antall ansatte</td><td>7</td><td>7</td></tr></table>	Resultat	-573	-59	Langsiktig gjeld	2 000	2 000	Egenkapital	9 272	9 845	Antall ansatte	7	7							
Resultat	-573	-59																			
Langsiktig gjeld	2 000	2 000																			
Egenkapital	9 272	9 845																			
Antall ansatte	7	7																			
Kommunekraft AS Org.nr 866 818 452	0,3 %	Stiftet: 28.04.1993 Formål: Formidle aksjeeiernes disponible kraft, herunder konsesjonskraft, og drive annen virksomhet tilknyttet slik formidling. <table><tr><td>Tall i 1000 kroner</td><td>2019</td><td>2018</td></tr><tr><td>Omsetning</td><td>2 000</td><td>2 068</td></tr><tr><td>Resultat</td><td>397</td><td>154</td></tr><tr><td>Langsiktig gjeld</td><td>0</td><td>0</td></tr><tr><td>Egenkapital</td><td>2 320</td><td>1 923</td></tr><tr><td>Antall ansatte</td><td>0</td><td>0</td></tr></table>	Tall i 1000 kroner	2019	2018	Omsetning	2 000	2 068	Resultat	397	154	Langsiktig gjeld	0	0	Egenkapital	2 320	1 923	Antall ansatte	0	0	6 andre fylkeskommuner, 126 kommuner og Landssamanslutninga av vasskraftkommunar
Tall i 1000 kroner	2019	2018																			
Omsetning	2 000	2 068																			
Resultat	397	154																			
Langsiktig gjeld	0	0																			
Egenkapital	2 320	1 923																			
Antall ansatte	0	0																			
Lindesnesregionens Næringshage AS Org.nr 982 457 211	7,22 %	Stiftet: 03.07.2000 Formål: Arbeid med bedrifts- og næringsutvikling, primært i Lindesnes og Åseral kommuner, men kan på enkelte områder også jobbe utover disse kommunene. Selskapets arbeid skal gjøres i samarbeid med eiere og andre samarbeidspartnere. Lindesnesregionen Næringshage skal også arbeide med samlokaliseringer av mindre bedrifter, der samlokaliseringene skal gi merverdi i form av faglig og sosialt fellesskap. Næringshagen skal videre være en arena for kompetanseheving og utviklingsprosjekter i Lindesnes og Åseral kommuner. Lindesnesregionen Næringshage skal fremme entreprenørskap og hjelpe frem nye forretningsideer, gjennom rådgivning, kurs og søk etter finansieringskilder. Næringshagen skal videre bidra til å utvikle eksisterende næringsliv. <table><tr><td>Tall i 1000 kroner</td><td>2019</td><td>2018</td></tr><tr><td>Omsetning</td><td>4 703</td><td>3 920</td></tr><tr><td>Resultat</td><td>-32</td><td>19</td></tr><tr><td>Langsiktig gjeld</td><td>0</td><td>0</td></tr><tr><td>Egenkapital</td><td>2 190</td><td>2 221</td></tr><tr><td>Antall ansatte</td><td>-</td><td>-</td></tr></table>	Tall i 1000 kroner	2019	2018	Omsetning	4 703	3 920	Resultat	-32	19	Langsiktig gjeld	0	0	Egenkapital	2 190	2 221	Antall ansatte	-	-	Lindesnes kommune, Åseral kommune, Siva, Aplica Consulting AS med flere
Tall i 1000 kroner	2019	2018																			
Omsetning	4 703	3 920																			
Resultat	-32	19																			
Langsiktig gjeld	0	0																			
Egenkapital	2 190	2 221																			
Antall ansatte	-	-																			
Lister Nyskaping AS Org.nr 984 004 389	7,91 %	Stiftet: 16.11.2001 Formål: Være et knutepunkt for regional næringsutvikling med fokus på nyskaping og innovasjon så vel i forbindelse med nyetablering som i eksisterende bedrifter. Selskapet skal prioritere sin aktivitet rettet mot utvikling av vekstkraftige bedrifter ved å fokusere på kompetanseheving, rådgivning og virkemiddelapparatet. <table><tr><td>Tall i 1000 kroner</td><td>2019</td><td>2018</td></tr><tr><td>Omsetning</td><td>6 740</td><td>6 597</td></tr><tr><td>Resultat</td><td>25</td><td>17</td></tr><tr><td>Langsiktig gjeld</td><td>0</td><td>0</td></tr></table>	Tall i 1000 kroner	2019	2018	Omsetning	6 740	6 597	Resultat	25	17	Langsiktig gjeld	0	0	Farsund kommune, Flekkefjord kommune, Flekkefjord Sparebank med flere.						
Tall i 1000 kroner	2019	2018																			
Omsetning	6 740	6 597																			
Resultat	25	17																			
Langsiktig gjeld	0	0																			

Risiko- og vesentlighetsvurdering for Agder fylkeskommune

		Egenkapital	3 254	3 229	
		Antall ansatte	-	-	
Magma Geopark AS Org.nr 993 923 966	14,9 %	Stiftet: 11.02.2009 Formål: Å utvikle og drifte geoparken lokalisert til kommunene Bjerkreim, Eigersund, Flekkefjord, Lund og Sokndal. Tilrettelegging av geologiske lokaliteter som geopark, turstier, nedlagte gruver og attraksjoner for besøkende.			Rogaland Fylkeskommune, Sokndal kommune, Eigersund kommune, Moi Hotell AS med flere.
		Tall i 1000 kroner	2019	2018	
		Omsetning	3 027	3 127	
		Resultat	155	-437	
		Langsiktig gjeld	0	0	
		Egenkapital	1 030	875	
		Antall ansatte	-	-	
Sørlandsreiser AS Org.nr 976 758 625	83 %	Stiftet: 14.05.1996 Formål: Reiselivsvirksomhet i Agder. Selskapet kan ellers delta i forretningsmessig virksomhet relatert til reiseliv.			Agder Næringselskap AS
		Tall i 1000 kroner	2019	2018	
		Omsetning	-	-	
		Resultat	-7	-7	
		Langsiktig gjeld	0	0	
		Egenkapital	24	31	
		Antall ansatte	-	-	
Varodd AS Org.nr 929 051 378 Det foreligger avtale om innsyn ⁷⁶ (RoV = M/H)	22,22 %	Stiftet 21.08.1961 Formål: Å bidra til økt arbeidsdeltakelse og arbeidsinkludering av personer som står utenfor arbeidslivet i kommuner i Agder. Selskapets formål ivaretas også gjennom eierskap i andre selskap.			Kristiansand kommune, Vennesla kommune, Lindesnes kommune, Sparebanken Sør
		Tall i 1000 kroner	2019	2018	
		Omsetning	226 473	225 937	
		Resultat	921	4 389	
		Langsiktig gjeld	26 823	27 281	
		Egenkapital	149 389	151 618	
		Antall ansatte	70	70	
Vegårshei Ski og Aktivitets-senter AS Org.nr 958 089 643	29,24 %	Stiftet: 25.04.1990			Vegårshei kommune, Vegårshei idrettslag og

⁷⁶ Det følger av vedtektene til selskapet at: «Selskapet skal gi kommunens/fylkeskommunens kontrollutvalg og revisor muligheter for innsyn og muligheter til å foreta egne undersøkelser i selskapet på samme måte som det følger for heleide selskaper jfr. Kommuneloven § 80.»

		Formål: Eie og drive, eventuelt leie ut, skianlegg og andre aktivitetsanlegg på helårsbasis, så vel for konkurranseformål som for turisme. VSA AS har et ikke-kommersielt formål, og eventuelle driftsoverskudd skal ikke utbetales som utbytte til eierne, men styrke selskapets videre drift og utvikling. <table><tr><th>Tall i 1000 kroner</th><th>2019</th><th>2018</th></tr><tr><td>Omsetning</td><td>2 260</td><td>2 652</td></tr><tr><td>Resultat</td><td>-185</td><td>22</td></tr><tr><td>Langsiktig gjeld</td><td>0</td><td>0</td></tr><tr><td>Egenkapital</td><td>1 717</td><td>702</td></tr><tr><td>Antall ansatte</td><td>27</td><td>-</td></tr></table>	Tall i 1000 kroner	2019	2018	Omsetning	2 260	2 652	Resultat	-185	22	Langsiktig gjeld	0	0	Egenkapital	1 717	702	Antall ansatte	27	-	Agder og Rogaland skikrets
Tall i 1000 kroner	2019	2018																			
Omsetning	2 260	2 652																			
Resultat	-185	22																			
Langsiktig gjeld	0	0																			
Egenkapital	1 717	702																			
Antall ansatte	27	-																			
Vigeland hus AS Org.nr. 980 443 825	22,06 %	Stiftet: 29.12.1998 Formål: Utleie av eiendomsmasse til drift av museum/utstilling vedrørende Gustav Vigeland og Emanuel Vigelands liv og arbeider. <table><tr><th>Tall i 1000 kroner</th><th>2019</th><th>2018</th></tr><tr><td>Omsetning</td><td>201</td><td>198</td></tr><tr><td>Resultat</td><td>-73</td><td>69</td></tr><tr><td>Langsiktig gjeld</td><td>0</td><td>0</td></tr><tr><td>Egenkapital</td><td>1 294</td><td>1 367</td></tr><tr><td>Antall ansatte</td><td>-</td><td>-</td></tr></table>	Tall i 1000 kroner	2019	2018	Omsetning	201	198	Resultat	-73	69	Langsiktig gjeld	0	0	Egenkapital	1 294	1 367	Antall ansatte	-	-	Mandal kommune og private eiere
Tall i 1000 kroner	2019	2018																			
Omsetning	201	198																			
Resultat	-73	69																			
Langsiktig gjeld	0	0																			
Egenkapital	1 294	1 367																			
Antall ansatte	-	-																			
USUS AS Org.nr 993 995 282 Det foreligger avtale om innsyn ⁷⁷ . (RoV = L/M)	53,42 %	Stiftet 19.03.2009 Formål: Områdemarkedsføring, profilering og merkevarebygging via tilrettelegging for salg og markedsføring for reiselivet på Sørlandet. Selskapets virksomhet tar ikke sikte på å skaffe aksjeeierne økonomisk utbytte. Eventuelt overskudd skal benyttes til å fremme selskapets formål. Selskapet kan eie aksjer/andeler i andre selskap. <table><tr><th>Tall i 1000 kroner</th><th>2019</th><th>2018</th></tr><tr><td>Omsetning</td><td>15 377</td><td>13 254</td></tr><tr><td>Resultat</td><td>3 077</td><td>388</td></tr><tr><td>Langsiktig gjeld</td><td>-</td><td>-</td></tr><tr><td>Egenkapital</td><td>10 799</td><td>7 723</td></tr><tr><td>Antall ansatte</td><td>6</td><td>7</td></tr></table>	Tall i 1000 kroner	2019	2018	Omsetning	15 377	13 254	Resultat	3 077	388	Langsiktig gjeld	-	-	Egenkapital	10 799	7 723	Antall ansatte	6	7	Kristiansand kommune, Dyreparken Utvikling AS, Nordea Bank Norge ASA, Color Line AS, Fjord Line AS, Arendal kommune, Grimstad kommune, Bykle kommune og flere
Tall i 1000 kroner	2019	2018																			
Omsetning	15 377	13 254																			
Resultat	3 077	388																			
Langsiktig gjeld	-	-																			
Egenkapital	10 799	7 723																			
Antall ansatte	6	7																			

⁷⁷ Det følger av vedtektene til selskapet at: «Selskapet skal gi kommunens/fylkeskommunens kontrollutvalg og revisor muligheter for innsyn og muligheter til å foreta egne undersøkelser i selskapet på samme måte som det følger for heleide selskaper jfr. Kommuneloven § 80.»

Interkommunale selskap	Kom. andel	Opplysninger om selskapet	Andre eiere																		
Agder Arbeidsmiljø IKS Org.nr 984 959 206 (RoV = M)	45 %	Stiftet:20.06.2002 Formål: Å yte fullverdige tjenester innenfor helse, miljø og sikkerhet i eierorganisasjonene og til andre. Gjennom veiledning, oppfølging og tilrettelegging sikre at eiernes plikter etter lov og avtaler innenfor HMS følges opp og gjennomføres. Å bistå alle ledd og nivåer i eierorganisasjonene i konkrete HMS-saker, og bistå enhver leder slik at lederens ansvar for HMS innen sitt område klargjøres og tilrettelegges. Selskapet kan samarbeide med andre i den utstrekning slikt samarbeid faller innenfor selskapets formål. <table><tr><th>Tall i 1000 kroner</th><th>2019</th><th>2018</th></tr><tr><td>Omsetning</td><td>7 074</td><td>7 099</td></tr><tr><td>Resultat</td><td>-155 882</td><td>- 878</td></tr><tr><td>Langsiktig gjeld</td><td>15 189</td><td>14 356</td></tr><tr><td>Egenkapital</td><td>1 793</td><td>1 529</td></tr><tr><td>Antall ansatte</td><td>10</td><td>10</td></tr></table>	Tall i 1000 kroner	2019	2018	Omsetning	7 074	7 099	Resultat	-155 882	- 878	Langsiktig gjeld	15 189	14 356	Egenkapital	1 793	1 529	Antall ansatte	10	10	Kommunene Arendal og Froland
Tall i 1000 kroner	2019	2018																			
Omsetning	7 074	7 099																			
Resultat	-155 882	- 878																			
Langsiktig gjeld	15 189	14 356																			
Egenkapital	1 793	1 529																			
Antall ansatte	10	10																			
Agder Kommunerevisjon IKS* Org.nr 987 183 918 * Vi har <u>ikke</u> foretatt risiko- og vesentlighetsvurdering.	20 %	Stiftet 24.03.2004 Formål: Utføre revisjon i og ha tilsyn med de deltagende kommuner i henhold til kommuneloven og tilhørende forskrifter om revisjon og kontrollutvalg. Tilsvarende gjelder også kommunale foretak og interkommunale selskaper som deltakerne er medeiere i. Selskapet kan også påta seg andre revisjonsoppdrag i den utstrekning lovgivningen gir adgang til dette. <table><tr><th>Tall i 1000 kroner</th><th>2019</th><th>2018</th></tr><tr><td>Omsetning</td><td>18 978</td><td>18 924</td></tr><tr><td>Resultat</td><td>820</td><td>56</td></tr><tr><td>Langsiktig gjeld (pensjon)</td><td>34 325</td><td>36 018</td></tr><tr><td>Egenkapital</td><td>11 269</td><td>7 610</td></tr><tr><td>Antall ansatte</td><td>15</td><td>16</td></tr></table>	Tall i 1000 kroner	2019	2018	Omsetning	18 978	18 924	Resultat	820	56	Langsiktig gjeld (pensjon)	34 325	36 018	Egenkapital	11 269	7 610	Antall ansatte	15	16	Kristiansand kommune, Vennesla, Evje og Hornnes, Iveland, Bygland, Valle og Bykle
Tall i 1000 kroner	2019	2018																			
Omsetning	18 978	18 924																			
Resultat	820	56																			
Langsiktig gjeld (pensjon)	34 325	36 018																			
Egenkapital	11 269	7 610																			
Antall ansatte	15	16																			
Aust-Agder museum og arkiv IKS Org.nr 986 088 695 (RoV = H)	47 %	Stiftet: 03.04.2003 Formål: Aust-Agder Museum og Arkiv IKS skal forvalte, drive og utvikle museums- og arkivfeltet i Aust-Agder ved å: - arbeide for at verdifulle kulturminner, bygninger, gjenstander, arkiv og andre informasjonsbærere av historisk og administrativ verdi blir samlet inn, tatt vare på og gjort tilgjengelig for allmennheten, for forskning, kulturelle og administrative formål.	Arendal kommune, Grimstad kommune, Evje og Hornnes kommune med flere																		

		- aktivt formidle samlingene til institusjonen og avtalepartene sammen med historien og kulturarven i fylket slik at det fremmer velferden og de demokratiske rettene til innbyggerne. Barn- og unge skal prioriteres i formidlingen. - arbeide aktivt med forvaltning, forskning, formidling og publisering, gjøre Agders kultur og historie levende for befolkninga og bidra til aktiv distriktsutvikling i Agder. - være faginstans for deltakerne i museums- og arkivfaglige spørsmål. - utvikle faglig og administrativ kompetanse ved lokale museum og samlinger og arbeide for at lokale kulturminner og lokal tradisjon blir tatt vare på. - ta på seg betalte oppdrag for offentlige og private organ, og kan også administrere eksternt finansierte prosjekt innenfor sitt arbeidsfelt. <table><tr><th>Tall i 1000 kroner</th><th>2019</th><th>2018</th></tr><tr><td>Omsetning</td><td>70 954</td><td>67 564</td></tr><tr><td>Resultat</td><td>3 244</td><td>2 823</td></tr><tr><td>Langsiktig gjeld</td><td>202 120</td><td>205 177</td></tr><tr><td>Egenkapital</td><td>149 975</td><td>150 788</td></tr><tr><td>Antall ansatte</td><td>60</td><td>123</td></tr></table>	Tall i 1000 kroner	2019	2018	Omsetning	70 954	67 564	Resultat	3 244	2 823	Langsiktig gjeld	202 120	205 177	Egenkapital	149 975	150 788	Antall ansatte	60	123	
Tall i 1000 kroner	2019	2018																			
Omsetning	70 954	67 564																			
Resultat	3 244	2 823																			
Langsiktig gjeld	202 120	205 177																			
Egenkapital	149 975	150 788																			
Antall ansatte	60	123																			
Aust-Agder Revisjon IKS Org nr 971 328 452 Fylkeskommunen trer ut av selskapet 31.12.2020.	29 %	Stiftet: 18.06.2002 Formål: Selskapet skal utføre revisjon i og ha tilsyn med de deltagende kommuner i henhold til kommunelovens § 78 og tilhørende forskrifter om revisjon og kontrollutvalg, kommunale foretak og interkommunale selskaper som deltakerkommunene er medeiere i.	Kommunene Arendal, Grimstad, Risør, Lillesand, med flere																		
Etablerersenteret Vest-Agder IKS Org.nr 995 233 762 (RoV = M/L)	60 %	Stiftet 08.12.2009 Formål: Å yte bistand i forbindelse med idéutvikling og etablering av nye lønnsomme og konkurransedyktige bedrifter i hele Vest-Agder samt Lillesand, Birkenes og Iveland kommuner i Knutepunkt Sørlandet, det som naturlig hører sammen med dette samt samarbeid med andre virksomheter med lignende formål. <table><tr><th>Tall i 1000 kroner</th><th>2019</th><th>2018</th></tr><tr><td>Omsetning</td><td>3 150</td><td>3 263</td></tr><tr><td>Resultat</td><td>56</td><td>94</td></tr><tr><td>Langsiktig gjeld (pensjon)</td><td>1 896</td><td>1 283</td></tr><tr><td>Egenkapital</td><td>1 868</td><td>1 886</td></tr><tr><td>Antall ansatte</td><td>1</td><td>1</td></tr></table>	Tall i 1000 kroner	2019	2018	Omsetning	3 150	3 263	Resultat	56	94	Langsiktig gjeld (pensjon)	1 896	1 283	Egenkapital	1 868	1 886	Antall ansatte	1	1	Kristiansand kommune
Tall i 1000 kroner	2019	2018																			
Omsetning	3 150	3 263																			
Resultat	56	94																			
Langsiktig gjeld (pensjon)	1 896	1 283																			
Egenkapital	1 868	1 886																			
Antall ansatte	1	1																			
IKT Agder IKS Org.nr 985 359 385	24 %	Stiftet:16.10.2002 Formål: Selskapet skal sammen med de respektive fagmiljøene hos eierne ivareta deltakernes oppgaver knyttet til drift, service og utvikling av IKT løsninger som understøtter deltakernes tjenesteproduksjon og forvaltning, samt være deltakernes IKT faglige	Kommunene; Venne- sla, Arendal, Grimstad, Froland, Gjerstad med flere.																		

(RoV = M/H)		instans innen disse områdene. Selskapet skal bidra til at deltakerne gis økt innovasjons- og utviklingskraft. Selskapet kan levere tjenester til andre innenfor rammen av loven og de rammer styret fastsetter. <table><tr><td>Tall i 1000 kroner</td><td>2019</td><td>2018</td></tr><tr><td>Omsetning</td><td>94 234</td><td>154 944</td></tr><tr><td>Resultat</td><td>627</td><td>17 516</td></tr><tr><td>Langsiktig gjeld</td><td>121 102</td><td>93 516</td></tr><tr><td>Egenkapital</td><td>1 595</td><td>24 321</td></tr><tr><td>Antall ansatte</td><td>79</td><td>60</td></tr></table>	Tall i 1000 kroner	2019	2018	Omsetning	94 234	154 944	Resultat	627	17 516	Langsiktig gjeld	121 102	93 516	Egenkapital	1 595	24 321	Antall ansatte	79	60	
Tall i 1000 kroner	2019	2018																			
Omsetning	94 234	154 944																			
Resultat	627	17 516																			
Langsiktig gjeld	121 102	93 516																			
Egenkapital	1 595	24 321																			
Antall ansatte	79	60																			
Furøya IKS Org.nr. 813 174 812 (RoV = L)	50 %	Stiftet: 27.11.2013 Formål: Å overta, bevare og utvikle bygningsmasse, bygningsmiljø og eiendommens kulturlandskap tilknyttet Fuøya gnr.98 bnr 4 til glede for allmennheten. <table><tr><td>Tall i 1000 kroner</td><td>2019</td><td>2018</td></tr><tr><td>Omsetning</td><td>1 670</td><td>2 080</td></tr><tr><td>Resultat</td><td>336</td><td>187</td></tr><tr><td>Langsiktig gjeld</td><td>-</td><td>-</td></tr><tr><td>Egenkapital</td><td>3 442</td><td>1 933</td></tr><tr><td>Antall ansatte</td><td>2</td><td>1</td></tr></table>	Tall i 1000 kroner	2019	2018	Omsetning	1 670	2 080	Resultat	336	187	Langsiktig gjeld	-	-	Egenkapital	3 442	1 933	Antall ansatte	2	1	Tvedestrand kommune
Tall i 1000 kroner	2019	2018																			
Omsetning	1 670	2 080																			
Resultat	336	187																			
Langsiktig gjeld	-	-																			
Egenkapital	3 442	1 933																			
Antall ansatte	2	1																			
Interkommunalt Arkiv i Vest-Agder IKS Org.nr 971 531 673 (RoV = L/M)	12,3 %	Stiftet 13.02.2003 Formål: Arbeide for at verdifullt kommunalt og fylkeskommunalt arkivmateriale blir tatt vare på og gjort tilgjengelig for allmennhetens bruk, forskning og andre forvaltningsmessige og kulturelle formål i samsvar med arkivloven. De skal også bistå eierkommunene med opplæring og veiledning i arkivsystemer og arkivrutiner. Kan påta seg oppgaver for private dersom det ikke går utover ordinære plikter i forhold til deltakerkommunene. <table><tr><td>Tall i 1000 kroner</td><td>2019</td><td>2018</td></tr><tr><td>Omsetning</td><td>11 346</td><td>10 614</td></tr><tr><td>Resultat</td><td>273</td><td>-3</td></tr><tr><td>Langsiktig gjeld (pensjon)</td><td>5 743</td><td>5 335</td></tr><tr><td>Egenkapital</td><td>3 111</td><td>3 298</td></tr><tr><td>Antall ansatte</td><td>8</td><td>8</td></tr></table>	Tall i 1000 kroner	2019	2018	Omsetning	11 346	10 614	Resultat	273	-3	Langsiktig gjeld (pensjon)	5 743	5 335	Egenkapital	3 111	3 298	Antall ansatte	8	8	Kristiansand kommune, Lindesnes kommune, Vennesla kommune med flere.
Tall i 1000 kroner	2019	2018																			
Omsetning	11 346	10 614																			
Resultat	273	-3																			
Langsiktig gjeld (pensjon)	5 743	5 335																			
Egenkapital	3 111	3 298																			
Antall ansatte	8	8																			
Kilden Teater og konsert- hus for Sørlandet IKS Org.nr 986 471 839 (RoV = M/H)	37 %	Stiftet: 03.11.2003 Formål: Selskapets formål er å realisere, drive og videreutvikle institusjonen Kilden Teater- og Konserthus for Sørlandet IKS. Dette skal gjøres som en fullverdig institusjon for teater-, opera-, musikk- og kulturvirksomhet. Tilrettelagt for Agder Teater, Opera Sør og Kristiansand Symfoniorkester, gjennom produksjon, formidling og utvikling av et allsidig kunstnerisk repertoar. <table><tr><td>Tall i 1000 kroner</td><td>2019</td><td>2018</td></tr></table>	Tall i 1000 kroner	2019	2018	Kristiansand kommune og Grimstad kommune															
Tall i 1000 kroner	2019	2018																			

		<table><tr><td>Omsetning</td><td>246 959</td><td>252 984</td></tr><tr><td>Netto driftsresultat</td><td>366</td><td>5 839</td></tr><tr><td>Langsiktig gjeld inkl pensjon</td><td>98 001</td><td>101 824</td></tr><tr><td>Egenkapital</td><td>1 472 846</td><td>1 506 163</td></tr><tr><td>Antall ansatte</td><td>226</td><td>211</td></tr></table>	Omsetning	246 959	252 984	Netto driftsresultat	366	5 839	Langsiktig gjeld inkl pensjon	98 001	101 824	Egenkapital	1 472 846	1 506 163	Antall ansatte	226	211				
Omsetning	246 959	252 984																			
Netto driftsresultat	366	5 839																			
Langsiktig gjeld inkl pensjon	98 001	101 824																			
Egenkapital	1 472 846	1 506 163																			
Antall ansatte	226	211																			
Konsesjonskraft IKS Org.nr 971 330 937 (RoV = M)	56,45 %	Stiftet 25.08.2003 Formål: Konsesjonskraft IKS skal være en ledende nasjonal forvalter av konsesjonskraft. Konsesjonskraft IKS skal omsette kommunenes og fylkeskommunens konsesjonskraft, gjennom å ta imot og formidle videre den pengeyttinga som oppstår gjennom forvaltninga av konsesjonskraftrettighetene og delta i virksomhet som har naturlig sammenheng med dette. <table><tr><td>Tall i 1000 kroner</td><td>2019</td><td>2018</td></tr><tr><td>Omsetning</td><td>255 385</td><td>221 051</td></tr><tr><td>Resultat</td><td>1 889</td><td>10 087</td></tr><tr><td>Langsiktig gjeld</td><td>-</td><td>-</td></tr><tr><td>Egenkapital</td><td>159 647</td><td>157 758</td></tr><tr><td>Antall ansatte</td><td>3</td><td>4</td></tr></table>	Tall i 1000 kroner	2019	2018	Omsetning	255 385	221 051	Resultat	1 889	10 087	Langsiktig gjeld	-	-	Egenkapital	159 647	157 758	Antall ansatte	3	4	Bykle kommune, Kristiansand kommune med flere
Tall i 1000 kroner	2019	2018																			
Omsetning	255 385	221 051																			
Resultat	1 889	10 087																			
Langsiktig gjeld	-	-																			
Egenkapital	159 647	157 758																			
Antall ansatte	3	4																			
VIGO IKS Org.nr 998 283 914 (RoV = M)	9,09 %	Stiftet 01.01.2012 Formål: Kjøpe inn, videreutvikle og utvikle, eie og/eller forestå drift av IKT-systemer til bruk for videregående skole. Herunder felles inntaks- og forvaltningssystem for elever/lærlinger (VIGO), og andre skoleadministrative systemer som står i naturlig sammenheng med dette. Selskapet kan også utvikle og forvalte andre fylkeskommunale IKT-systemer som går ut over skolesektoren, og som vedtas av eierne. Selskapet kan inngå avtale med andre om utvikling og drift av ulike systemer. Selskapet skal videre levere eller formidle nødvendige faglige kurs og veiledning til deltakerne på de systemer hvor man har rettigheter/driftsoppgaver. <table><tr><td>Tall i 1000 kroner</td><td>2019</td><td>2018</td></tr><tr><td>Omsetning</td><td>56 860</td><td>59 045</td></tr><tr><td>Netto driftsresultat</td><td>-6 380</td><td>-12 620</td></tr><tr><td>Langsiktig gjeld inkl.pensjon</td><td>3 543</td><td>2 754</td></tr><tr><td>Egenkapital</td><td>28 616</td><td>34 907</td></tr><tr><td>Antall ansatte</td><td>8</td><td>4</td></tr></table>	Tall i 1000 kroner	2019	2018	Omsetning	56 860	59 045	Netto driftsresultat	-6 380	-12 620	Langsiktig gjeld inkl.pensjon	3 543	2 754	Egenkapital	28 616	34 907	Antall ansatte	8	4	Samtlige fylkeskommuner og Oslo kommune
Tall i 1000 kroner	2019	2018																			
Omsetning	56 860	59 045																			
Netto driftsresultat	-6 380	-12 620																			
Langsiktig gjeld inkl.pensjon	3 543	2 754																			
Egenkapital	28 616	34 907																			
Antall ansatte	8	4																			
VETAKS Vestfold, Telemark og Agder Kontrollutvalgssekretariat IKS Org.nr 987 993 766	13,3 %	Stiftet 08.02.2005 Formål: Utføre den lovpålagte sekretærfunksjonen for deltakernes kontrollutvalg. Selskapet kan utføre tilsvarende oppgaver for andre bestillere. (Tallene gjelder for det tidligere selskapet TEMARK, Agder og Telemark kontrollutvalgssekretariat)	Kristiansand kommune, Vestfold og Telemark fylkeskommune, samt 33 kommuner																		

(RoV = L)		<table><tr><td>Tall i 1000 kroner</td><td>2019</td><td>2018</td></tr><tr><td>Omsetning</td><td>7 735</td><td>7 098</td></tr><tr><td>Resultat</td><td>40</td><td>- 72</td></tr><tr><td>Langsiktig gjeld</td><td>3568</td><td>2 329</td></tr><tr><td>Egenkapital</td><td>2 238</td><td>2 439</td></tr><tr><td>Antall ansatte</td><td>-</td><td>8</td></tr></table>	Tall i 1000 kroner	2019	2018	Omsetning	7 735	7 098	Resultat	40	- 72	Langsiktig gjeld	3568	2 329	Egenkapital	2 238	2 439	Antall ansatte	-	8	
	Tall i 1000 kroner	2019	2018																		
	Omsetning	7 735	7 098																		
	Resultat	40	- 72																		
	Langsiktig gjeld	3568	2 329																		
	Egenkapital	2 238	2 439																		
	Antall ansatte	-	8																		
Risøbank IKS Org.nr 988 192 031 (RoV = L)	50 %	Stiftet 20.04.2004 Formål: Risøbank er et fredet bygningsmiljø som ligger i et regionalt friluftsområde i Lindesnes kommune. Risøbank skal fremstå som en åpen møteplass, et offentlig sted for høytidelige og festlige sammenkomster, og skal også kunne benyttes til arrangementer av privat karakter. Ved drift og tilrettelegging av Risøbank skal det tas spesielle hensyn til at stedet blir egnet for bruk av skolene, ungdommen og frivillige lag og foreninger. <table><tr><td>Tall i 1000 kroner</td><td>2018</td><td>2017</td></tr><tr><td>Omsetning</td><td>1 331</td><td>1 329</td></tr><tr><td>Resultat</td><td>141</td><td>217</td></tr><tr><td>Langsiktig gjeld</td><td>-</td><td>-</td></tr><tr><td>Egenkapital</td><td>663</td><td>522</td></tr><tr><td>Antall ansatte</td><td>-</td><td>-</td></tr></table>	Tall i 1000 kroner	2018	2017	Omsetning	1 331	1 329	Resultat	141	217	Langsiktig gjeld	-	-	Egenkapital	663	522	Antall ansatte	-	-	Lindesnes kommune
Tall i 1000 kroner	2018	2017																			
Omsetning	1 331	1 329																			
Resultat	141	217																			
Langsiktig gjeld	-	-																			
Egenkapital	663	522																			
Antall ansatte	-	-																			
Sørlandsbadet IKS Org.nr 989 004 859 (RoV = M)	15 %	Stiftet: 29.11.2005 Formål: Oppføre, eie og drive badeland/svømmehall samt annen virksomhet som har sammenheng med dette. <table><tr><td>Tall i 1000 kroner</td><td>2019</td><td>2018</td></tr><tr><td>Omsetning</td><td>12 989</td><td>14 922</td></tr><tr><td>Resultat</td><td>3 730</td><td>710</td></tr><tr><td>Langsiktig gjeld</td><td>36 738</td><td>23 912</td></tr><tr><td>Egenkapital</td><td>57 273</td><td>55 642</td></tr><tr><td>Antall ansatte</td><td>-</td><td>-</td></tr></table>	Tall i 1000 kroner	2019	2018	Omsetning	12 989	14 922	Resultat	3 730	710	Langsiktig gjeld	36 738	23 912	Egenkapital	57 273	55 642	Antall ansatte	-	-	Lyngdal kommune
Tall i 1000 kroner	2019	2018																			
Omsetning	12 989	14 922																			
Resultat	3 730	710																			
Langsiktig gjeld	36 738	23 912																			
Egenkapital	57 273	55 642																			
Antall ansatte	-	-																			
Tingvatn Fornminnepark og besøkssenter IKS Org. nr 990 168 199	50 %	Stiftet: 22.06.2006	Hægebostad kommune																		

(RoV = L)		Formål: Tingvatn fornminnepark og besøkssenter IKS skal fremstå som en åpen møteplass – et sted der kulturhistorien på Tingvatn spesielt, og i Hægebostad og indre Agder generelt, blir formidlet.		
		Tall i 1000 kroner	2019	2018
		Omsetning	2 038	1 510
		Resultat	95	-12
		Langsiktig gjeld	86	93
		Egenkapital	13 966	14 139
		Antall ansatte	-	-
Vest-Agder-Museet IKS Org.nr 989 072 048 (RoV = H)	50 %	Stiftet 14.09.2005 Formål: Organisere innsamling, bevaring, dokumentasjon, forskning og formidling av kulturhistorie for Vest-Agder. Har også ansvaret for drift og forvaltning av de samlinger og anlegg som eies av de museer som etter avtale er med i Vest-Agder-museet.		
		Tall i 1000 kroner	2019	2018
		Omsetning	72 266	69 535
		Netto driftsresultat	10 919	1 543
		Langsiktig gjeld (pensjon)	50 036	45 356
		Egenkapital	63 910	51 585
		Antall ansatte	60,5	54
Andre interkommunale samarbeid	Opplysninger om selskapet			Andre eiere
Areal- og transportplansamarbeidet i Kristiansandsregionen (RoV = M)	Stiftet 2004. Fra 1. januar 2010 ble ATP-samarbeidet formalisert som et permanent samarbeid. Formål: Arena for areal- og transportplanleggingen. Det er et overordnet mål å legge til rette for bærekraftige transportløsninger og en bærekraftig arealpolitikk. Regnskapsoppstillingene til ATP-samarbeidet føres i Kristiansand kommune og Vest-Agder fylkeskommune sitt regnskap. Regnskapsoppstillingen for Kristiansand for 2018 viser sum finansiering inkl. bruk av fond på kr 14 mill og utgifter på kr 7,7 mill og avsetning til fond kr 6,3 mill. Regnskapsoppstillingene for Vest-Agder fylkeskommune for 2018 viser driftsutgifter på til sammen kr 194 mill og avsetning til fond på kr 72 mill.			Kristiansand kommune, Birkenes kommune, Lillesand kommune, Venne- sla kommune og Statens Vegvesen
Nasjonal Digital Læringsarena (NDLA) (RoV = L/M)	Stiftet: 2007 Formål: Å utvikle fritt tilgjengelige digitale læringsressurser etter opplæringslovens § 3-1, gratis for alle brukere. Å videreutvikle innhold og teknologi gjennom aktiv samhandling og deling.			Alle fylkeskommuner med unntak av Oslo.

Risiko- og vesentlighetsvurdering for Agder fylkeskommune

Agder folkemusikkarkiv (interfylkeskommunal institusjon)	Stiftet: 1998 Formål: Å etablere og drive arkiv for folkemusikk og folkedans i Agder, sikre at eldre og nyere folkemusikk og folkedans blir tatt vare på for framtida, bidra til at formidling av folkemusikk- og folkedans-tradisjoner i Agder styrkes, bidra til å holde arkivets funksjoner lett tilgjengelig for brukerne, og å aktivt spre informasjon og tilby arkivets tjenester overfor kommunene i Agder, institusjoner, organisasjoner og enkeltpersoner.	
Nordisk informasjonskontor (forening)	Stiftet: 1990 Formål: Kontoret er en forening som har til oppgave å fungere som et informasjons- og serviceorgan for å fremme og styrke det nordiske samarbeidet i det sørlige Norge og med andre land og regioner i Norden det er naturlig å samarbeide med.	